

POLITIET

Oslo

Barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022

Utfordringer i ulike geografiske områder

SALTO

SAMMEN LAGER VI ET TRYGT OSLO

Barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022

Utfordringer i ulike geografiske områder

Prosjektledere, analytikere og forfattere:

Annica Allvin og Tara Söderholm
Felles enhet for forebygging (FF), Oslo politidistrikt

Bidragstere for uttrekk av datagrunnlag:

Bjørnar Ludvigsen Kjenn
Felles enhet for etterretning (FEE), Oslo politidistrikt

Siteres som;

Allvin, A. & Söderholm, T. (2023) Barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022. Utfordringer i ulike geografiske områder (Rapport 23:01) Oslo politidistrikt.

Se www.salto.oslo.no for tidligere publikasjoner, rapporter og ytterligere data om kriminalitet blant barn og unge i Oslo.

Forsidefoto: Dröfn Grimsdottir
Design: Liz Palm

Forord

Oslo politidistrikt har siden 2006 utarbeidet årlige rapporter om kriminalitet og rusbruk blant barn og unge i Oslo kommune.¹ Dette er kunnskapsprodukter som utarbeides i nært samarbeid med SaLTo-sekretariatet i Oslo kommune med representanter fra alle 15 bydelene og andre aktuelle kommunale tjenester. Oslo politidistrikt har også forpliktende samarbeidsavtaler Asker og Bærum kommune i deres SLT-arbeid og har derfor også utarbeidet lignende kunnskapsprodukter for disse kommunene basert på tall fra 2021.²

Kunnskapsproduktene er ment som et verktøy i den tverretatlige samordningen av de rus- og kriminalitetsforebyggende tiltakene rettet mot og unge i Oslo, Asker og Bærums kommune. Rapportene baseres på både analyse av politiets registerdata og erfaringsbasert kunnskap fra de lokale aktørene. Ved å kartlegge utviklingstrekk gjennom å se disse kunnskapskildene sammen er hensikten å styrke samarbeidet, valg av målsetninger og tiltak i det forebyggende arbeidet. Det er viktig å merke seg at rapportens funn og analyser må sees sammen med oppdatert forskning på feltet og evalueringene av SLT/SaLTo-modellen gjort av forskere ved Politihøgskolen, Universitetet i Oslo, By- og regionforskningsinstituttet og OsloMet.³ Dette for å få en helhetlig tilnærming ved vurderinger av samarbeid, målsetninger og tiltak.

Årets SaLTo-rapport tar for seg utviklingen av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Nytt av i år er et mer detaljert områdefokus for å se på hvordan det totale kriminalitetsbildet for kommunen nyanseres i analyser på et lavere geografisk nivå. SaLTo er en desentralisert samarbeidsmodell for Oslo politidistrikt og Oslo kommune, og analysene har derfor blitt foretatt på et geografisk nivå som gir grunnlag for en koordinert samhandling innenfor den geografiske inndeling som brukes i arbeidet. Fokuset skiller seg dermed en god del fra tidligere års rapporter som for eksempel har hatt en spesifikk kriminalitetsutfordring som fordypningsområde, eller sett på hvilke effekter pandemien har hatt på barne- og ungdomskriminaliteten. Rapporten ivaretar samtidig kjennetegn og metodiske særegenheter ved SLT/SaLTo-rapporteringen gjort av Oslo Politidistrikt slik at sammenligning av kriminaliteten som presenteres kan gjøres over tid.

I rapporten er det i hovedsak registrert barne- og ungdomskriminalitet som er begått i Oslo kommune som beskrives og analyseres, hvor barn- og ungdom er satt til alderen 10-22 år. For å kunne definere at noe er barne- og ungdomskriminalitet må vi ha informasjon om mistenkt gjerningsperson, hvilket betyr at det kun er anmeldelser hvor mistenkt gjerningsperson er identifisert som er med i uttrekket. Det er også brukt andre kvantitative og kvalitative data for å belyse kriminalitetsbildet.

De to siste kapitlene tilegnes en lenger drøfting av ulike forklaringer til barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo, og refleksjoner rundt hva som kan være viktig for veien videre. Som tidligere står politidistriktets analytikere ansvarlig for analysene. Fra og med i år har dette arbeid blitt lagt til senioranalytikere i Felles enhet for Forebygging (FF), etter å tidligere ha blitt utført av strategiske analytikere i Felles enhet for Etterretning (FEE).

---

¹ Alle SaLTo-publikasjoner er tilgjengelige på nettsiden www.salto.oslo.no

² SLT står for «Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak» og er en modell som alle kommuner kan ta i bruk. Oslo kommune bruker samme modell, men kaller sitt samarbeid SaLTo, som står for «Sammen lager vi et trygt Oslo».

³ Se blant annet Egge, mfl., *Kriminalitetsforebygging blant barn og unge i storbyene*; Gundhus, mfl., *Modell for forebygging av kriminalitet?* Lid, mfl., *Forebyggende tiltak mot Ungdomskriminalitet i Oslo kommune*; Nøkleberg, mfl., *Evaluering av SaLTo-samarbeidet*.

Innhold

Forord.....	1
Sammendrag.....	4
1 Innledning.....	7
1.1 Sentrale begreper i områderettet arbeid.....	9
1.2 Metode, datautvalg og begrensinger.....	11
1.3 Avgrensninger	16
2 Hovedtrender i barn- og ungdomskriminaliteten i Oslo kommune.....	17
2.1 Utvikling i anmeldelser og mistenkte personer i Oslo kommune som helhet.....	17
2.1.1 Kjønnfordeling.....	20
2.1.2 Månedfordeling.....	21
2.1.3 Aldersfordeling.....	21
2.1.4 Utviklingstrekk for personer med gjentatt kriminalitet.....	23
2.2 Utvikling blant fornærmede personer.....	24
2.3 Barn- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune fordelt på lovbruddsgruppe.....	26
2.3.1 Narkotikalovbrudd	27
2.3.2 Trafikklovbrudd	30
2.3.3 Voldslovbrudd.....	31
2.3.4 Økonomisk kriminalitet.....	34
2.3.5 Vinningslovbrudd.....	35
2.3.6 Annen kriminalitet.....	37
2.3.7 Skadeverk og seksuallovbrudd.....	39
2.4 Geografisk fordeling av anmeldelser.....	41
2.5 Oppsummering	42
3 GDE Sentrum	45
3.1 Karaktertrekk ved områder innenfor GDE Sentrum.....	45
3.1.1 Områdesatsninger og områdeløft	48
3.2 Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Sentrum	48
3.2.1 Anmeldelser med gjerningssted i GDE Sentrum	50
3.2.2 Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Sentrum.....	54
4 GDE Vest	59
4.1 Karaktertrekk ved lokalområder innenfor GDE Vest.....	59
4.1.1 Områdesatsninger og områdeløft	61
4.2 Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest	61
4.2.1 Anmeldelser med gjerningssted i GDE Vest.....	62
4.2.2 Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Vest.....	64

5	GDE Øst	69
5.1	Karakerttrekk ved områder innenfor GDE Øst.....	69
5.1.1	Områdesatsninger og områdeløft	73
5.2	Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Øst	73
5.2.1	Anmeldelser med gjerningssted i GDE Øst	74
5.2.2	Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Øst.....	77
6	Ulike forklaringer på kriminalitetsbildet.....	82
6.1	Bystrukturelle faktorer.....	83
6.2	Kontrollvirksomhet.....	85
6.2.1	Geografiske forskjeller i narkotikalovbrudd	86
6.2.2	Bæring av kniv/våpen.....	86
6.3	Demografisk sammensetning og levekårsutfordringer.....	87
6.3.1	Territoriell stigmatisering.....	89
6.4	Digitalisering	90
7	Veien videre	93
8	Referanser.....	100

Sammendrag

Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo kommune i 2022, beskrives i denne rapport på ulike geografiske nivåer med et fokus på endring i, og fordelingen av, ulike lovbruddskategorier. I hovedsak brukes registrerte anmeldelser med gjerningssted i Oslo kommune hvor identifisert gjerningsperson er i alderen 10-22 år. Det må nevnes at utviklingstrekkene som blir beskrevet tar utgangspunkt i utviklingen frem til og med 2022, så det kan være at noe vil se annerledes ut godt inn i første halvdel av 2023. Målet har vært å beskrive situasjonsbildet i 2022 og noen utviklingstrekk i barne- og ungdomskriminaliteten for hele Oslo kommune over tid, men også vise nyanser mellom og innad i de tre geografiske driftsenhetene GDE Sentrum, Øst og Vest. Innad i GDE-ene ses det på hvordan lovbruddsfordelingen varierer på (del-)bydelsnivå.

I tillegg til å bruke registerdata, har det blitt gjennomført en større workshop med flere aktører i SaLTo og strategiske intervjuer med 12 praktikere i SaLTo-nettverket, som har delt sin kunnskap og erfaring for å bidra til å nyansere det situasjonsbildet politiets data gir. For å berike bildet videre, drøftes funnene fra de ulike områdene også opp mot Oslo kommunes Bydelsfakta, Statistikkbanken fra SSB, samt foreliggende litteratur og forskning.

Tallmaterialet for Oslo kommune som helhet, viser i de større linjene et ganske stabilt bilde. Fra 2021 til 2022 var det en oppgang på 5,8 % i antall anmeldelser og en nedgang på 2,6 % i antall mistenkte personer i alderen 10-22 år. Sett opp mot prepandemisnittet (2017-2019) er det en større nedgang i både antall anmeldelser (-10,5 %) og i antall mistenkte personer (-4,7 %). Om forskjellen fra 2021 til 2022 eller fra prepandemisnittet til 2022, er beskrivende for en større utvikling, er vanskelig å si. Det som kan sies, er at antallet registrerte anmeldelser i 2022 er et av de laveste i hele statistikkperioden (2007-2022).

Nedgangen i mistenkte personer fra 2021 til 2022, er sterkt knyttet til jenter og unge kvinner. Det er stadig også tydelige kjønnsforskjeller i både i Oslo totalt og i ulike lokalområder, med en svært tydelig overvekt av registrerte gutter og unge menn. Aldersfordelingen følger det velkjente mønstret med høyest kriminell aktivitet i sene ungdomsår og for unge voksne. Rapporten viser at det i de fleste lovbruddskategoriene, er en overvekt av mistenkte personer i alderen 18-22. Ser man nærmere på den yngre gruppen (10-17), er det de eldste ungdommene (15-17) som er registrert i flest anmeldelser. Den yngre gruppen (10-17), særlig yngre barn (10-14) er noe mer fremtredende i kategorien vinningslovbrudd, i hovedsak knyttet til butiktyveri.

Anmeldelsestilbøyelighet og kontrollvirksomhet slår meget forskjellig ut i ulike lovbruddskategorier, og dette påvirker statistikken over registrert kriminalitet betraktelig. Det er viktig å se den videre fremstillingen i lys av dette.

Selv om det ikke har vært en stor endring i antall anmeldelser og mistenkte personer, har det vært en endring i hva personene blir anmeldt for. I tråd med utviklingen nasjonalt observeres det en nedgang i registrering av narkotikalovbrudd også i tallene over barn- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Narkotikalovbrudd er i 2022 på det laveste nivået i årene som inkluderes i vår statistikk (2007-2022). Samtidig viser analysen at det er noen variasjoner geografisk i utviklingen i narkotikalovbrudd.

En annen vesentlig endring, som ses i alle GDE-ene, er en kraftig økning i antallet anmeldelser av, og anmeldte personer for, trafikkløvbrydd. Brydd på veitrafikkloven utgjør nå den største lovbruddskategorien når man ser på anmeldelser med mistenkt 10-22 år, til

forskjell fra tidligere år. Dette er også en utvikling som ses i den generelle befolkningen. Selv om dette er noe SaLTo-aktørene jobber lite med, anses det relevant å vise til utviklingen i denne lovbruddskategorien, da det i stor grad påvirker på det totale antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet. Dette gjelder for Oslo kommune som helhet og totalen per GDE, men også innenfor mindre geografiske områder.

Det var en vesentlig oppgang i anmeldelser for økonomisk kriminalitet allerede i 2020, og denne økningen har fortsatt inn i 2022, i likhet med trenden i den generelle befolkningen i Norge. I 2022 ble registrert 526 anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22 år. Særlig øker anmeldelser for bedrageri som var 451 av de 526 anmeldelsene i 2022.

Over tid har antall registrerte vinningslovbrudd gått ned. Selv med en økning i vinningslovbrudd etter pandemien, er antallet anmeldelser i 2022 fortsatt lavt sammenlignet med årene før pandemi.

I kategorien «annen kriminalitet» var det en nedgang i anmeldelser i underkategorien spesiallover i 2022, mens det har vært en oppgang i registrerte anmeldelser for bæring av kniv eller annet våpen de senere årene, med unntak av 2021. I 2022 ble det registrert 194 antall anmeldelser for bæring av kniv eller annet våpen som involverer en mistenkt i alderen 10-22 år. Dette tilsvarer nivået i 2019. Antall registrerte lovbrudd mot offentlig tjenesteperson har gått ned, og de fleste er registreringene i 2022 er i GDE Sentrum. Også ordensforstyrrelser registrert i 2022 fant i all hovedsak sted i GDE Sentrum mistenkt i aldersgruppen 18-22. Det var i 2021 nedgang av ordensforstyrrelser for denne gruppen som mest sannsynlig knyttet til nedstengningen i byområdene, og en påfølgende oppgang i 2022. Likevel ses det ingen tilbakegang til nivået før 2021.

Rapporten viser at antall anmeldelser for lovbruddskategorien seksuallovbrudd har gått ned, deriblant anmeldelser for voldtekt, som også ses i den generelle befolkningen. Samtidig har underkategorien seksuelle fremstillinger har gått opp.

De geografiske analysene viser at 52 % av alle anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år i Oslo kommune, har gjerningssted i GDE Sentrum. En overvekt av anmeldelser i denne GDE-en er et mønster som går igjen gjennom hele tidsperioden (2007-2022). Samtidig er trafikklovbrudd lavere i GDE Sentrum enn i de andre GDE-ene. Voldslovbrudd er den største kategorien. Totalt sett er det et økende antall anmeldelser og mistenkte i alderen 10-22 år i GDE Sentrum fra 2021, men sammenlignet med prepandemien er det en nedgang i registrerte anmeldelser. Videre går mange lovbruddskategorier tilbake til det samme nivået som var før pandemien, etter å ha vært på et lavt nivå i løpet av nedstengningen.

Et tydelig særtrekk innad i GDE Sentrum, er at det i området Oslo Sentrum, er en større andel jenter som er registrert som mistenkt for vinningskriminalitet, særlig i den yngste aldersgruppen (10-14) og særlig for butikktveri. Ellers ligner kjønnsfordelingen bildet vi ser for Oslo som helhet, med flest registrert mistenkte gutter og unge menn. Et annet særtrekk er at Oslo Sentrum og bydelen Gamle Oslo ikke følger den ellers gjennomgående trenden i Oslo kommune, med et nedadgående antall registrerte narkotikalovbrudd.

Av all registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022 er 10,5 % registrert med gjerningssted i GDE Vest. Med unntak av bydel Ullern, har det totale antallet anmeldelser minsket i bydelene i forhold til prepandemisnittet. Økningen på Ullern skyldes flere registrerte trafikklovbrudd med mistenkte i alderen 18-22 år, og ekskluderes trafikklovbruddene

synker tallene også i denne bydelen. I så måte er et generelt trekk at antall registreringer av barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest er lavt og synkende. Flest anmeldelser i GDE Vest har gjerningssted bydel Frogner, som også skiller seg fra andre bydeler i GDE Vest ved å ha en høyere andel voldslovbrudd.

Det totale antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet med gjerningssted i GDE Øst var til forskjell fra de andre GDE-ene noe høyere i løpet av pandemiperioden enn før pandemien, men i 2022 gikk antallet registreringer tilbake til å ligne på det gjennomsnittlige nivået i prepandemiperioden (2017-2019).

Lovbruddsfordelingen for anmeldelser med gjerningssted i GDE Øst med mistenkt person i alderen 10-17 år, skiller seg fra totalbildet og de andre GDE-ene ved at den største andelen av anmeldelser er innenfor kategorien vold, istedenfor vinningslovbrudd. I motsetning til andre områder er det også noe flere registreringer av økonomisk kriminalitet enn vinningslovbrudd. Særlig bydel Grorud skiller seg ut med høy andel anmeldelser av økonomisk kriminalitet.

Av bydelene i GDE Øst, var det Alna hadde flest registrerte anmeldelser (440) i 2022, mens bydel Grorud hadde færrest (195). Det er viktig å påpeke at det bor nesten dobbelt så mange i aldersgruppen 10-22 år i Alna som det gjør i Grorud. Alna hadde en større økning i registrerte anmeldelser for bæring av kniv, enn andre områder og skiller seg også ut ved at det ikke vises noe nedgang i registrerte narkotikalovbrudd i denne bydelen. Bydel Stovner skiller seg ut fra mange andre områder ved at voldslovbrudd utgjør mesteparten av anmeldelsene her (24,4 %).

Et gjennomgående mønster i alle bydelene i Oslo er at de fleste mistenkte er bosatt i samme bydel som lovbruddet er registrert, i tillegg til at det er en del bevegelse mellom de bydeler som deler administrativ grense. Den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten viser noe mer bevegelse også fra de østlige bydelene i Sentrum og de ytre bydelene i GDE Øst, samt tilreisende fra andre politidistrikt. Bevegelse skjer særlig inn mot Oslo sentrum.

Funnene om den geografiske fordelingen og konsentrasjonen av anmeldte lovbrudd blir i rapporten diskutert i lys av ulike bystrukturelle faktorer, kontrollvirksomhet, demografisk sammensetning og levekår. Dette viser at karakteristikk ved byområdene, som kollektivtrafikknett og konsentrasjonen av uteliv og butikker, påvirker barn og unges bevegelsesmønster. Dette kan være med å forklare ned- og oppgangen iblant annet vinningslovbrudd før og etter pandemiårene. Den geografiske fordelingen av registrert kriminalitet ses også i lys av at det er en stor forskjell i levekår i de ulike bydelene. Det kommer også frem at dette kan være en del av en stigmatiseringsprosess som man må være bevisste på. I tillegg til den geografiske fordelingen, diskuteres også barn og unges ulike roller som utsatt og utøver i lys av den digitale utviklingen. Barn og unge bruker mye tid på nett, særlig på sosiale medier. Økningen i bedrageri har blitt knyttet til nettet, men også seksuelle lovbrudd, særlig seksuelle fremstillinger, har tatt en ny form de senere årene.

Formålet med denne rapporten og fokuset den har på geografiske områder, har vært å utfylle den eksisterende kunnskapen om barne- og ungriminalitet i Oslo kommune, for å bidra til treffsikkerhet i det forebyggende arbeidet fremover. Sentrale temaer som fremheves i det nye handlingsprogrammet for SaLTo-samarbeidet i perioden 2023-2025, blir derfor diskutert opp mot funnene i rapporten.

1 Innledning

Kriminalitet i storbyer er i stor grad geografisk konsentrert. Dette fenomenet går igjen i mange samfunn og er blitt et etablert forskningsfunn. Man kan dermed forvente at en betydelig stor andel av den registrerte kriminaliteten skjer i kun en liten del av byen. Samtidig er geografisk kriminalitetsfordeling et relativt uutforsket felt i norsk kriminologi og samfunnsforskning. I de senere år har norske forskermiljøer, Justisdepartementet og Oslo politidistrikt alle vist en økende interesse for å utforske både den geografiske fordelingen av kriminalitet, og bruken av geografiske informasjonssystemer (GIS) i forebyggende øyemed.⁴

Politiets erfaringsbaserte kunnskap og tidligere rapporter sier noe om hvordan kriminalitet konsentrerer seg i Oslo kommune, og det har blitt forsket på hvordan innbrudd og biltyverier konsentrerer seg her.⁵ Likevel er det et stort behov for et bredere grunnlag for å tilrettelegge for en kunnskapsbasert tilnærming til utfordringer og tiltak i ulike geografisk avgrensede områder. Personers tilbøyelighet til å begå kriminelle handlinger påvirkes av mange personlige, kontekstuelle og strukturelle faktorer på ulike nivå. Dette innebærer at individuelle tilnærminger og forebyggende tiltak må tilpasses både gjerningspersoner og lokale forhold. Det er derfor aktuelt å kartlegge hvordan den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten ser ut i ulike geografiske områder i Oslo og se dette i sammenheng med hva som ellers karakteriserer områdene og hvilke lokale utfordringer som trekkes frem av praktikere i SaLTo-samarbeidet.

Oslo politidistrikt har tre geografiske driftsenheter: GDE Sentrum, -Øst og -Vest, som kan egne seg godt som analyseenheter for å forstå utfordringer i ulike deler av Oslo.⁶ Samtidig er SaLTo en desentralisert samarbeidsmodell på bydelsnivå, og det kan derfor være viktig å beskrive registrert barne- og ungdomskriminalitet i de ulike bydelene hver for seg.⁷ Siden politiets representanter i SaLTo arbeider innenfor hele GDE-en de er tilknyttet, vil presentasjonen av de ulike bydelene struktureres etter politiets tre geografiske driftsenheter. Siden områdenes demografiske sammensetning og bystruktur kan gi en bedre forståelse for (og påvirke) kriminalitetsbildet, trekkes også noen karaktertrekk ved de ulike områdene frem. Dette håper vi kan bidra til å gi en bedre forståelse av hvordan situasjonsbildet ser ut i de lokalområdene praktikere innenfor SaLTo-samarbeidet jobber i.

Rapporten starter med å beskrive hvordan totalbildet og utviklingstrekkene ser ut for registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune, før dette bildet nyanseres ved å beskrive den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten på GDE- og bydelsnivå. I tillegg til Oslo

---

⁴ GIS-teknologi (Geografiske Informasjonssystemer) er et verktøy som brukes til å innhente, lagre, koble, analysere og visualisere ulike typer av geografiske data. Dette muliggjør for eksempel produksjon av interaktive kart eller statistiske undersøkelser av romlige sammenhenger, mønstre og trender.

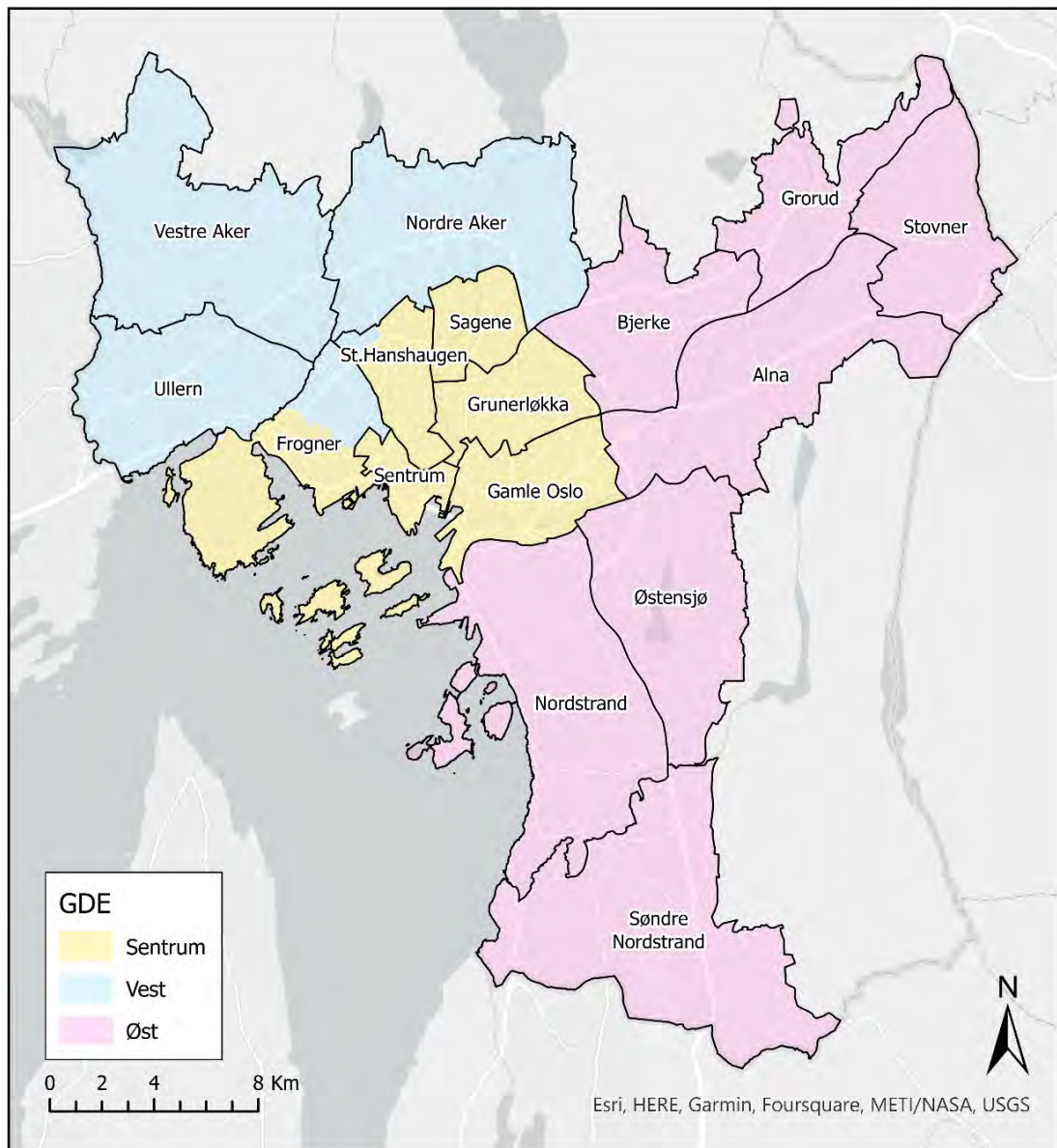
⁵ Allvin, "Crime concentration in Oslo"

⁶ Politidistriktene er organisert i geografiske driftsenheter (GDE) og funksjonelle driftsenheter (FDE) hvor de første har ansvar for politioppavene innenfor et geografisk område som kan omfatte flere tjenesteenheter (politistasjonsdistrikter) og tjenestesteder (politistasjoner). De geografiske driftsenhetene i Oslo Politidistrikt forkortes formelt GDE Sentrum, -Vest og -Øst, men i noen tilfeller brukes også ENS (Enhet Sentrum), ENØ (Enhet Øst) og ENV (Enhet Vest). De tre sistnevnte begrepene henviser egentlig til den organisatoriske fordelingen – som ikke alltid overlapper med den geografiske. I rapporten brukes derfor forkortelsen GDE gjennomgående, etterfulgt av driftsenhetens stedsnavn. **GDE Sentrum** har ansvar for politioppavene i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene samt større deler av bydelene St. Hanshaugen og Frogner. I tillegg inngår området Oslo Sentrum. **GDE Øst** har ansvaret for bydelene Bjerke, Grorud, Stovner, Alna, Østensjø, Nordstrand og Søndre Nordstrand, mens **GDE Vest** har ansvaret for Ullern, Vestre Aker, Nordre Aker og mindre deler av St. Hanshaugen og Frogner. Se figur 1.1.

⁷ Valget av geografisk analysenivå blir mer omtalt i del 1.2.

kommune sine 15 bydeler, inngår Oslo sentrum. Hvilke områder som inngår i politiets tre GDE-er kommer frem av Figur 1.1.1 nedenfor.

Politiets geografiske driftsenheter i Oslo kommune

Figur 1.1.1 Områder i Oslo kommune som inngår i politiets tre geografiske driftsenheter; GDE Sentrum, -Vest og -Øst. med bydelsarener (Marka er ekskludert).

I rapportens første del presenteres noen sentrale begreper og avgrensninger, datamaterialet og noen sentrale metodiske valg. Dette er viktige aspekter å ha med seg videre for å forstå hva dataene kan si noe om, og hvilke begrensninger det finnes ved både det kvantitative og kvalitative datamaterialet som ligger til grunn for analysen. I kapittel 2 ses det nærmere på hovedlinjene i utviklingen av barne- og ungdomskriminaliteten i hele Oslo kommune. Her gis også en lenger redegjørelse av hva de registrerte tallene er et uttrykk for, med tanke på person- og handlingsmørketall, anmeldelsestilbøyelighet og endringer i kontrollfokus og oppfatning av kriminalitet. Dette er viktige aspekter for å forstå utviklingen i kriminalitetsbildet til barn og unge, tallenes begrensninger og gyldighet. Deretter fokuseres det videre på

de tre ulike områdene; GDE Sentrum, GDE Øst og GDE Vest. I kapittel 7 gjøres noen refleksjoner rundt det kriminalitetsbilde rapporten har tegnet. For å utarbeide gode forebyggende strategier og tiltak må lokale utfordringer knyttet til barn og unge sees i lys av ulike faktorer som kan påvirke bildet. Det vil derfor drøftes noen ulike forklaringer til kriminalitetsbildet. Blant annet trekkes det frem strukturelle faktorer i utformingen av byrommet, lovverksforandringer og endringer i kontrollvirksomheten, levekårsutfordringer eller demografisk sammensetning, territoriell stigmatisering, skole- og klassesammensetning, fritidstilbud og ungdommenes livsvaner, samt ulike faktorer knyttet til digitalisering. I det aller siste kapittelet pekes det fremover. Her reflekteres det over hva som blir viktig å fokusere på når det kommer til å utvikle både eksisterende og nye innsatser. Videre reflekteres det rundt hva som kreves for å møte de fire nye hovedutfordringene, som det rettes fokus mot i SaLTo sitt nye handlingsprogram, på en god måte.

1.1 Sentrale begreper i områderettet arbeid

Oslo er den kommunen i Norge med lengst erfaring i å jobbe med det som omtales som *områdesatsinger* og *områdeløft*. Denne måten å jobbe på ble vedtatt som Oslo kommune sin områdepolitikk i 2017.⁸ Programplaner innenfor dette arbeidet påpeker at høy konsentrasjon av levekårsutfordringer i enkelte lokalområder kan forstås som ulike typer av utenforskap, og at dette i noen sammenhenger kan være en trussel mot tilhørighet og tillit til det norske samfunn.⁹ Selv om kriminalitetsforebygging ikke er fremhevet som et av områdepolitikkenes mål i seg selv, pekes det på at utenforskapet kan føre til sosial uro og gjøre veien kortere til kriminelle handlinger. Det er relevant i en områdefokusert analyse av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo å ta hensyn til Oslo kommune sine eksisterende begreper og pågående arbeid knyttet til levekårsforhold i ulike lokalområder. Det vil derfor defineres sentrale begreper i dette arbeidet i de kommende avsnittene. Det redegjøres også for hvordan begrepet *utsatte (lokal)områder* forstås og brukes i både denne, og andre sammenhenger.

Områdesatsning og områdeløft

Oslo kommune og staten har gjennomført mange ulike områderettede innsatser de siste 20 årene, og har siden 2007 arbeidet med *områdesatsninger*. Dette er «en generell betegnelse for tidsavgrensede og helhetlige ekstrainsatser i geografisk avgrensede områder med sammensatte utfordringer».¹⁰ Områdesatsningene kan ha et geografisk nedslagsfelt som spenner over flere bydeler, mens man i mindre lokalområder, som ligger innenfor dette nedslagsfelt, også gjennomfører såkalte *områdeløft*. Dette er en arbeidsmetode hvor man tar utgangspunkt i lokalområdets særegne utfordringer, for å jobbe med utvikling av bedre oppvekst-, utdanning-, og sysselsetningstjenester. Tett samarbeid mellom det offentlige (kommunen, bydelen og staten), innbyggerne og privat sektor vektlegges for å gjennomføre helhetlige og koordinerte innsatser. Målet er å motvirke fremtidig negativ utvikling i allerede utsatte lokalområder, andre etablerte eller nye boligområder.¹¹ Begrepsbruken i slikt arbeid kan variere nasjonalt og internasjonalt, og begreper som områdeinnsats, områderettet arbeid og områdeløft brukes litt om hverandre. Oslo kommune fremhever at det likevel skiller seg fra *stedsutvikling*, ved å være mer styrt nedenfra-og-opp samt å ha et større fokus på beboere og

---

⁸ Oslo kommune, Byrådssak 176/17. 2008

⁹ Oslo kommune, mfl., *Programbeskrivelse for Groruddalsatsingen 2017-2026*

¹⁰ Oslo kommune, «Områdepolitikk i Oslo»

¹¹ Ibid; Samarbeidsutvalget for Groruddalen. *Innsatser i utsatte byområder*

velferdspolitik. ¹² Områdesatsingene skal være et supplement til den ordinære tjenesteproduksjonen og per i dag gjennomføres tre områdesatsinger i Oslo med nedslagsfelt i seks bydeler: Groruddalssatsingen, Oslo indre øst-satsingen og Oslo sør-satsingen. Alle satsingene har en vedtatt varighet til og med 2026. ¹³ Hvordan man identifisert lokalområder i Oslo som er i behov av områdeløft har variert over tid, men sentralt i arbeidet er at man omtaler dem som utsatte. ¹⁴ *Utsatte lokalområder* forstås som områder med sammensatte utfordringer knyttet til både fysiske-, sosiale-, og noen ganger også strukturelle problemstillinger. ¹⁵ Områdene kjennetegnes i tillegg av en konsentrasjon av ulike former for levekårsproblematikk. ¹⁶ Områdesatsninger pågår i seks av Oslo kommune sine bydeler, som inkluderer ti områdeløft. ¹⁷

Utsatte områder

I Norge, som i resten av Norden, har mediebildet de siste årene blitt preget av debatt om såkalte *utsatte områder*, som er et kjent begrep fra svensk og dansk politikk og politi. Som nevnt ovenfor har Oslo kommune brukt begrepet *utsatte lokalområder* i sitt arbeid, men disse er ikke definert på samme måte som utsatte områder hverken i Sverige eller Danmark – som også de skiller seg fra hverandre. *Utsatte områder* er et begrep som defineres ulikt av forskjellige aktører og på tvers av land, noe som resulterer i at ulike områder på ulik størrelse, med ulike typer av utfordringer klassifiseres som utsatte. Siden en felles definisjon av hva et utsatt område er ikke finnes, eksisterer det heller ikke et felles rammeverk for å identifisere og klassifisere områder innenfor en slik terminologi.

Enkelte av enhetene i Oslo politidistrikt har noen definisjoner og indikasjoner for hva et (særlig) *utsatt område* er, men arbeidet har i liten grad blitt samkjørt internt. Begrepet har i ulike former blitt brukt i førende dokumenter fra både POD, Politimester og Politirådet, ¹⁸ men det er viktig å poengtere at Oslo kommune og Oslo politidistrikt i 2023 har hatt en prosess for å enes om terminologien, da en felles innsats står i fokus i SaLTo-samarbeidets handlingsprogram for 2023-2025. I denne prosessen er det blitt bestemt at begrepet «prioriterte områder» skal brukes i arbeidet fremover. I handlingsplanen beskrives disse områdene som «geografiske områder med sammensatte utfordringer innen *levkår og kriminalitet*». Oslo Politidistrikt arbeider for tiden aktivt på tvers av egne enheter og sammen med forskningsmiljøer for å utforme definisjoner, rammeverk og indikatorsett som kan brukes ved

---

¹² Byrådsavdeling for byutvikling, *Gode nærmiljøer*, s.12; Byrådsavdeling for byutvikling, *Riktig kunnskap – viktig kunnskap*, s.58

¹³ Bydel Gamle Oslo, Oslo kommune. Forslag til programplan for områdeløft

¹⁴ Det sentrale begrepet som brukes i Oslo kommune er *utsatt lokalområde*, men noen ganger nevnes også *utsatt område*, *utsatt byområde* eller *særlig utsatte lokalområder* – tilsynelatende med lik betydning som *utsatt lokalområde*, da bruken av begrepene er noe inkonsekvent på tvers av kommunens rapporter, nettsider og saksdokumenter.

¹⁵ Oslo kommune, mfl., *Programbeskrivelse for Oslo indre øst*

¹⁶ Oslo kommune, «Områdepolitikk i Oslo». De lokalområdene som til nå er blitt definert som utsatte i tråd med Områdepolitikken i Oslo har hatt levekårsproblematikk spesielt knyttet til lav sysselsetning, barnefattigdom og trangbodddhet.

¹⁷ Byrådsavdeling for byutvikling, Oslo kommune. *Årsmelding 2022*.

¹⁸ Oslo kommune og Oslo politidistrikt, *Politirådsavtale 2023-2025*; Oslo politidistrikt og Oslo kommune, *SaLTo handlingsprogram [...]2023-2025*.

POD har blant annet gitt oppdrag til GDE Øst om å løfte kriminalitetsforebyggende innsats i *særlig utsatte områder* hvor det pekes på å innsats mot kriminelle gjengmiljøer og forebygging av rekrutering av unge til disse. Definisjonen brukt i GDE Øst er «et område med en varig sammensetning av sårbarhetsfaktorer som kriminelle utnytter bevisst eller ubevisst. Dette gir de økt handlingsrom til å bedrive kriminalitet». I dette arbeidet er det utarbeidet et strategisk etterretningsbilde over områder basert på fysisk miljø, levekårsindikatorer og utvalgte politioppdrag. Ni delbydeler i GDE Øst og -Sentrum er identifisert i dette arbeidet. Det ligger en noe annen definisjon til grunn i politimesterens oppdrag gitt Oslo politidistrikt (OPD) om å øke opplevd trygghet i utsatte områder, samt i politirådsavtalen mellom Oslo kommune og OPD som legger vekt på felles innsats i utsatte områder, som fra 2023 vil betegnes som «prioriterte områder». Her pekes det generelt på områder med levekår- og kriminalitetsutfordringer. Som det nevnes ovenfor, er definisjonene under utvikling.

identifikasjon og klassifisering av de prioriterte områdene. Med en tiltaksorientert tilnærming diskuteres også hvilken rolle politiet skal ha både når det kommer til selve identifiseringen av områder og utførelsen av ulike tiltak. På grunn av dette vil ikke rapporten gå inn på hvilke områder som er klassifisert som utsatte av GDE Øst og -Sentrum per i dag, siden dette er gjort med en tidligere definisjon og metode (se fotnote 18).

At betydningen av lignende (eller samme) begreper kan være forskjellig både nasjonalt og internasjonalt må tas i betraktning når man leser foreliggende litteratur eller i fremtiden vurderer ulike typer av innsatser og tiltak som har blitt brukt andre steder. Målet med denne rapporten er ikke å avgjøre hvilken definisjon som er mest hensiktsmessig i en norsk kontekst. Derimot kan rapporten inngå som en del av det kunnskapsbaserte grunnlaget i pågående definisjons- og metodeutvikling, og i SaLTo-samarbeidet – som jo alltid har vært områderettet.

1.2 Metode, datautvalg og begrensinger

Tallmaterialet som presenteres og analyseres i rapporten er anmeldte lovbrudd registrert i Politiets straffesaksregister (STRASAK) som har registrert gjerningssted i Oslo kommune, hvor en eller flere i alderen 10-22 år er identifisert som mistenkt. I tillegg inkluderes lovbrudd som er kodet «OPD-Ukjent». Dette er en kategori som inneholder lovbrudd uten kjent gjerningsadresse, men som har blitt registrert i Oslo politidistrikt (OPD) på grunn av at det er stor sjanse for at lovbruddet skjedde i kommunen. Anmeldelser av lovbrudd med manglende gjerningsadresse inngår kun i analysen av det totale bildet i Oslo kommune, men vil falle ut av tallmaterialet når det blir delt opp på lavere geografisk nivå (som omtales nærmere nedenfor).

Rapporten viser både til antall anmeldelser med mistenkt person i alderen 10-22 år og antall registrerte mistenkte personer i aldersgruppen som er registrert i de ulike geografiske områdene i rapporten. Prosentuering brukes kun når det bedømmes at dette ikke gir et overdrevent bilde av utviklingstrekk. Særlig på lavt geografisk nivå blir tallene små og det vises da i hovedsak til absolutte tall. Det er kun i én del av andre kapittel (del 2.1) at antallet anmeldelser og mistenkte personer korrigeres for befolkningsmengde. Dette er viktig å huske på når man leser de absolutte tallene på GDE- eller bydelsnivå. Tallene bør sees i sammenheng med informasjonen om det totale innbyggertallet og antall barn og unge i områdene.

For å beholde muligheten til å sammenligne tallmateriale fra denne og tidligere SaLTo-rapporter er analysene basert på de samme uttrekkskriteriene og lovbruddkategoriseringene som de tidligere rapportene. Kategoriseringen avviker fra SSB sin 'Standard for lovbruddsgrupper' som brukes i de offentlige kriminalstatistikkene, men begge bygger på politiets lovbruddskoder (også kalt STRASAK-koder eller statistikkgrupper).¹⁹ Det varierer over tid hvilke lovbruddskoder som er i aktivt bruk, og dermed også hva som er datagrunnlaget i ulike grupperinger og analyser av lovbrudd.²⁰ Det ble gjort vesentlige endringer i lovgivning, kodeverk og politiets registreringspraksis i løpet av 2015, som derfor preger sammenligningsgrunnlaget før og etter dette. Spesielt kan «nye» typer lovbrudd påvirke sammenligningsgrunnlaget, siden de ikke er mulig å spesifisere på samme måte i tidligere års datagrunnlag og statistikker.²¹ I statistikken som brukes i denne og tidligere SaLTo-rapporter, behandles

¹⁹ Statistisk sentralbyrå, «Standard for lovbruddstyper»

²⁰ Statistisk sentralbyrå, «Standard for politiets lovbruddskoder»

²¹ Statistisk sentralbyrå, «Standard for lovbruddstyper»

lovbruddskategoriene etter den nye straffeloven fra 2015 så langt det er mulig. Det vil blant annet si at bedrageri, som i den gamle straffeloven var plassert under vinningskriminalitet, er plassert i økonomisk kriminalitet i hele tidsperioden som analyseres her.

I tillegg til at nedstenging påvirket omfanget av ulike typer av kriminalitet i løpet av COVID19-pandemien, ble det også under disse årene registrert lovbrudd under Smittevernloven (eller forskrift basert på denne). Dette er plassert under kategorien «annen kriminalitet» i denne analysen.²² Slike endringer bør det også tas høyde for når man ser på utvikling over tid. Derfor baseres mesteparten av tolkningene på en sammenligning av tallene for 2022 med «prepandemisnittet» (gjennomsnittlig antall for årene 2017, 2018 og 2019), selv om det delvis også ses i lys av tallene for alle år i perioden 2007-2021. Det er viktig å merke seg at selv om flere lettelsers tiltak ble gjort i løpet av 2021, skjedde fullstendig opphevelse av nasjonale regler i COVID19-forskriften først 12. februar 2022, noe som kan ha bidratt til at kriminalitetsbildet ser noe annerledes ut i 2022 enn det ellers hadde gjort.²³

Datagrunnlaget fra STRASAK er på grunn av saksbehandling i stadig utvikling. For eksempel blir det ofte anmeldt og registrert anmeldelser for lovbrudd med gjerningsdato tilbake i tid. I datamaterialet i SaLTo-rapporteringen har man valgt å sette en grense på to år (730 dager) mellom dato for når person(er) blir registrert i anmeldelsen og gjerningens sluttdato. Eldre anmeldelser unntas fra materialet for å unngå at noe som kan ha skjedd i en nå voksens barndom blir med på beskrivelsen av nåværende kriminalitetsbilde. Man har også valgt å ta utgangspunkt i datoen da mistenkt blir registrert når man tidfester anmeldelsene. Dette datostempelet er statisk i STRASAK, hvilket skaper mindre forandring i tallmaterialet ved nye uttrekk, og siden de anmeldelsene som inkluderes i SaLTo-rapporteringen må inneholde registrert mistenkt (for å avgjøre om det er barne- og ungdomskriminalitet) vil denne dato alltid være angitt i datagrunnlaget. Samtidig betyr bruken av dato for registrert mistenkt person at gjerningen ikke nødvendigvis har skjedd i det år som de plasseres inn under i rapporteringen. Tiden som går mellom gjerning og anmeldelse, samt en mer tidskrevende saksbehandling, vil skape et større etterslep for noen lovbruddskategorier. Selv om året for registrering av mistenkt og gjerningsdatoen kan avvike i noen anmeldelser, kan utviklingen over tid vise viktige tendenser. Som i mange andre rapporter er det ikke brukt analyseteknikker som kan si noe om de endringene som vises i tallmaterialet skyldes tilfeldig variasjon eller er signifikante – noe som er viktig å huske på når man tolker tallene og refleksjoner rundt dem.

Som i tidligere SaLTo-rapporter deles barn og unge (10-22 år) inn i mindre aldersgrupper basert på alder ved angitt gjerningstidspunkt. Ofte brukes inndelingen 10-17 og 18-22 år som to hovedgrupper, men det blir også sett på forskjeller og likheter hvis man deler inn i tre grupper; 10-14, 15-17 og 18-22 år. Når aldersgruppering er blitt gjort har det i noen tilfeller ført til en duplisering. Dette skjer hvis personen bytter aldersgruppe i løpet av året, altså om en 14-åring fylte 15 år, eller om en 17-åring fylte 18. Dette er en feilkilde som varierer i omfang mellom kriminalitetstyper og de ulike geografiske områdene, men generelt sett handler det om veldig lave tall. I de tilfeller hvor det ses en endring på samme størrelse som

---

²² Siden Smittevernloven ikke har sin egen statistikkgruppe i STRASAK, ble disse anmeldelsene registrert under gruppen «8599 Spesiallover, diverse». I datagrunnlaget her, ligger denne og 46 andre statistikkgrupper under lovbruddsgruppen «Spesiallover» i kategorien annen kriminalitet.

²³ Regjeringen, «Tidslinje: myndighetenes håndtering av koronasituasjonen» viser en oversikt over myndighetenes håndtering av koronasituasjonen.

antallet duplikater i gruppen/området, blir ikke dette omtalt som en endring siden det er usikkert om endringen er reell.

I rapporten presenteres tallmaterialet på ulike geografisk nivåer. I første del vises det totale bildet av registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune, før det undersøkes om dette bildet nyanseres når det ses nærmere på hva som er registrert innenfor de tre ulike geografiske driftsenhetene i Oslo politidistrikt, og de bydeler som inngår i disse. Hvis aspekter på delbydelsnivå vurderes som relevant for analysen og det er mulig å vise til samtidig som nødvendige personvern hensyn tas, vil dette geografiske nivå også inkluderes. Som nevnt ovenfor, er de mistenkte identifisert i den registrerte kriminaliteten det vises til her ikke nødvendigvis bosatt i Oslo kommune. Dette gjør at når antall hendelser av barne- og ungdomskriminalitet i første kapittel presenteres justert for vekst i barne- og ungdomsbefolkningen i Oslo, kan det være noe usikkerhet knyttet til tallene. Hvor mye tilreisende ungdom påvirker kriminalitetsbildet kan variere mellom blant annet lovbruddstyper og geografisk område. Tidligere undersøkelser av denne typen problematikk i politiets SaLTo-rapportering har vist at denne feilkilden er lite utslagsgivende for det helhetlige bildet for kriminalitet med gjerningssted Oslo kommune. Det er viktig å merke seg at det kan ha større påvirkning på lavere geografisk nivå, hvor tallene er betraktelig mindre. Når det vises til hva som har blitt registrert med gjerningssted i de ulike GDE-ene eller bydelene presenteres derfor absolutte tall, ikke justert for befolkningsvekst over tid. Derimot blir befolkningsstørrelse og -vekst nevnt i beskrivelsene av bydelene. Det presiseres også hvorvidt de barn og unge som er mistenkte for kriminaliteten som ble registrert i 2022 er boende i området, andre steder i Oslo kommune eller er tilreisende fra andre distrikter. På bydelsnivå kontrolleres det også for noen av de absolutte tallene for hvor den mistenkte er tilreisende fra ved å utelukke de mistenkte for trafikklovbrudd. Dette er en stor kriminalitetsgruppe som kan gi et noe misvisende bilde på bevegelser mellom ulike geografiske områder som ikke blir representativ for andre typer kriminalitet – som kanskje først og fremst er det som forebygges i ulike lokalområder gjennom SaLTo-modellen.

I Oslo er det noen regionale styringsgrupper i SaLTo-strukturen som inkluderer flere samarbeidende bydeler, som kunne vært hensiktsmessig å strukturere analysen og presentasjonen av resultatene i denne rapporten etter. En utfordring her er imidlertid at organisering og samarbeidsstruktur skiller seg mellom de ulike bydelene i Oslo kommune og at noen bydeler ikke inngår i slike samarbeid.²⁴ I tillegg er det mulig at slike strukturer forandres over tid, mens bydelsgrenser er nokså statiske. Vi oppfatter det også som at praktikerne i stor grad forholder seg til bydelene på et administrativt nivå, og alle bydeler har en SaLTo-koordinator. Kommunens 15 bydeler (samt Oslo sentrum) har derfor blitt vurdert som et mer egnet geografisk nivå i denne analysen.

Bruken av administrative grenser for å definere og skille områder i geografiske analyser av kriminalitetsmønstre har noen sentrale utfordringer. Blant annet kan kriminalitet i en bydel påvirkes av det som skjer i nærliggende områder, og grensene blir nokså «kunstige» for individider som ofte helt ubemerket beveger seg over dem. I tillegg avviker den inndelingen som brukes i denne rapporten fra skolekretsene i Oslo kommune, som også er flere i antall.²⁵ Hvilken skolekrets barn og unge tilhører påvirker til en viss grad hvor barn og unge beveger seg i Oslo, og dermed også hvor de begår kriminelle handlinger. Som det kommer frem at Figur 1.1.1, skiller også de geografiske grensene for GDE Sentrum og -Vest seg noe fra

---

²⁴ Nøkleberg, mfl., *Evaluering av SaLTo-samarbeidet*.

²⁵ Oslo kommune, «Skoleoversikt og tilhørighet»

kommunens bydelsinndelinger – dette etter en forandring av grunnkretser i 2017.²⁶ Når det totale bildet av hva som er registrert i GDE Sentrum og GDE Vest blir presentert inkluderes alle hendelser som ligger innenfor de geografiske grensene til de ulike GDE-ene. Når tallmaterialet brytes ned til (del)bydelsnivå er det derimot kommunens administrative grenser som ligger til grunn. Alle informanter som er intervjuet, henviser til GDE Sentrum når de omtaler bydel St. Hanshaugen, og denne omtales også som innenfor GDE Sentrum i SaLTo sin handlingsplan.²⁷ Derfor omtales denne bydelen i kapittel 3. Bydel Frogner derimot, omtales i SaLTo-samarbeidet som delt mellom GDE Sentrum og Vest, men mer uformelt omtales Frogner som en av bydelene på Oslos vestkant. Hvilke anmeldelser som har gjerningssted innenfor den delen av Frogner som inngår i henholdsvis GDE Sentrum og -Vest, er mest relevant for politiet. For å forenkle det for leseren har valget falt på å beskrive hele kriminalitetsbildet i bydel Frogner ett sted. Bydel Frogner er derfor plassert i kapittel 4 under GDE Vest. Det geografiske området Marka er utfra personvern hensyn ekskludert i alle områder av Oslo kommune på grunn av lavt befolkningstall og få anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet.

For å få en bedre forståelse for registerdataene som beskrives i rapporten og utarbeide gode forebyggende strategier og tiltak, er det viktig med god lokalkunnskap. Det blir derfor presentert noen sentrale fysiske- og demografiske karaktertrekk ved de ulike lokalområdene som inngår i de ulike GDE-ene nærmere. Hvis ingenting annet nevnes i de deskriptive delene om bydelenes karaktertrekk, er informasjonen hentet fra de følgende kilder:

Alle innbyggertall som brukes i rapporten er hentet fra Statistikkbanken til Statistisk sentralbyrå (SSB).²⁸ Med unntak av når vi i Figur 2.1.1 justerer den registrerte kriminaliteten for befolkningsvekst, er innbyggertallene som brukes fra 2022, siden dette er året som beskrives i rapporten.

For demografiske beskrivelser har vi brukt Oslo kommune sin Bydelsfakta for å sammenligne bydelene med hverandre og Oslos gjennomsnittsverdier, samt utforske forskjeller innad i hver av dem på delbydelsnivå.²⁹ I rapporten fremheves primært forskjeller i syv levekårsindikatorer, som blir gitt under. Vær oppmerksom på at Bydelsfakta presenterer andel opp mot gjennomsnittet i enten bydelen eller i hele Oslo kommune, hvor verdier under gjennomsnitt anses som positive, og verdier over gjennomsnitt som negative.

- Andel bosatte personer 30-59 år med kun grunnskole-, ingen eller uoppgitt utdanning (Lav utdanning)
- Andel husholdninger med barn under 18 år med lav inntekt i henhold til EU-skala og korrigert for formue (Barnehusholdninger med lav inntekt)
- Andel personer 21-29 år som har startet i videregående utdanning uten å fullføre i løpet av 5 år (Ikke fullført videregående skole)

---

²⁶ Statistisk sentralbyrå, «Alle endringer i de regionale inndelingene». Grunnkretser er det laveste geografiske nivået for regionale inndelinger i Norge. Fra 2004 har Oslo bestått av 15 bydeler samt de to geografiske områdene Sentrum og Marka, som i sin tur bestod av 24 grunnkretser. De 24 grunnkretsene ble 1. januar 2017 delt inn i 57, og det ble i tillegg foretatt fire justeringer av grunnkretsgrenser. Denne endring medførte et avvik mellom Oslo kommune sine bydelsgrenser og Politiets geografiske driftsenheter i bydelene Frogner og St. Hanshaugen.

²⁷ Oslo politidistrikt og Oslo kommune, *SaLTo handlingsprogram 2021*

²⁸ Statistisk sentralbyrå, «10826: Alders- og kjønnsfordeling»

²⁹ Bydelsfakta blir publisert av Byrådsavdelingen for finans i Oslo kommune og er utviklet av Oslo Origo. Datagrunnlaget her er uvalgte data fra Statistikkbanken. Vi har besøkt nettsidene i tidsperioden 20.03.2023-16.05.2023.

- Andel bosatte personer 15-29 år som verken er i arbeid, utdanning eller opplæring (klassifisert som NEETs)
- Andel bosatte 30-59 år som ikke er registrert som verken lønnstaker eller selvstendig næringsdrivende (Ikke sysselsatte)
- Andel bosatte personer som har innvandret til Norge fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Øst-Europa for mindre enn fem år siden (Innvandrere med kort botid)
- Andel husholdninger der antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller én person bor på ett rom, eller at antall kvadratmeter er under 25 kvm per person (Trangbodddhet).

I tillegg brukes Bydelsfakta sin informasjon om hvilken type eierform som er vanlig i de ulike områdene. For de fysiske karaktertrekkene har vi brukt informasjon om bygningstyper fra Bydelsfakta, men også satellittbilder fra Google,³⁰ samt kartleggingsverktøyet ArcGIS Pro fra Esri.³¹ I det sistnevnte produserte vi også kartene i rapporten ved bruk av bakgrunnskart som er inkludert i programvaren, samt basis kartdata fra Kartverket.³²

De ovenstående kvantitative datamaterialet er brukt for å berike beskrivelsene av den registrerte kriminaliteten, for å få et mer helhetlig bilde av ulike typer av utfordringer i Oslo kommune sine lokalområder som kan ha betydning i kriminalitetsforebyggende arbeid. I tillegg til registerdataene er det hentet inn kvalitativ data fra praktikere knyttet til SaLTo-samarbeidet for å supplere forståelsen av lokalområdene og situasjonen i 2022.

Dybdeintervjuer har blitt gjennomført med et strategisk utvalg på tolv personer fra ulike bydeler, GDE-er og i Kripos, som har spesifikk kunnskap og erfaring om aktuell tematikk.³³ I intervjuene er en semistrukturert intervjuguide blitt brukt, som har blitt kontekstuel tilpasset området og informantenes yrkesoppgaver. Intervjuguiden baseres på tidligere temaer SaLTo-rapportene har handlet om, i tillegg til de nye satsningsområdene for SaLTo-samarbeidet 2023-2025, samt en rekke åpne spørsmål om drift, fokus og ønsker i de ulike geografiske områdene. Dessverre har det ikke vært ressurser nok til å gjennomføre dybdeintervjuer med alle SaLTo-koordinatorer eller representanter fra alle lokalområder, men vi har gjennomført en felles workshop hvor de fleste koordinatorene deltok. Der ble det tatt utgangspunkt i temaene fra intervjuguiden som ble brukt til dybdeintervjuene, samt et mer spesifikt fokus på unges bruk av internett og utfordringer knyttet til dette. Det faktum at mange aspekter ved hverdagslivet i dag er digitalisert kan tenkes påvirke kriminalitetsbildet og i tillegg gjøre geografiske analyseenheter utfordrende. Det er trolig at mye barne- og ungdomskriminalitet har et eller annet digitalt element ved seg, og at kriminalitetsbildet for barn og unge også i større grad er digitalisert. Siden tallmaterialet ikke forteller oss hvor mange av hendelsene som er utført på nett, eller hvilke aspekter ved lovbruddene som kan være digitale, kan ikke kriminalitetsbildet på nett beskrives utfra foreliggende registerdata. Det har derfor blitt valgt å reflekterende noe rundt hvordan ungdommens tilstedeværelse på nett kan tenkes å påvirke kriminalitetsbildet ved bruk av foreliggende kilder og innspill fra informantene i kapittel 6.

³⁰ Google, Kartdata Bilder, CNES / Airbus, Maxar Technologies, 2023

³¹ Environmental Systems Research Institute, 2023. ArcGIS Pro (Version 3.1.0) [Computer software]. Redlands, CA: Author.

³² Geonorge, «Statistiske enheter grunnkretser»; Statistisk sentralbyrå, «Kodeliste for delbydeler i Oslo»; Statistisk sentralbyrå, «Standard for bydelsinndeling». Her brukes basis kartdata over grunnkretser fra Kartverket som er lastet ned fra Georges kartkatalog. For å gruppere disse til bydeler og delbydeler hentet vi nødvendige kodelister fra SSB. I tillegg ble intern kodeliste fra Oslo politidistrikt brukt for å vite hvilke grunnkretser som inngår i de ulike geografiske driftsenhetene.

³³ Jf. for eksempel Bryman, *Social Research Methods*

Utgangspunktet for å innhente annen data enn registertallene, har ikke primært vært å bekrefte tallmaterialet, men heller et ønske om å forstå registertallene bedre og forhåpentligvis kunne si noe mer om utfordringer i Oslo kommune, utover det tallene kan si. Dette er særlig relevant knyttet til lokale fenomener og variasjoner, og fordi politiets registertall i stor grad reflekterer politiets arbeid – noe som vil bli mer spesifikt diskutert, særlig knyttet til narkotika- og trafikklovbrudd samt digitalisering.

1.3 Avgrensninger

De ulike begrensningene ved tallmaterialet som ble presentert ovenfor, vil i stor grad gjøre seg mer gjeldende på et lavere geografisk nivå, når omfanget av registrerte lovbrudd og mistenkte personer blir betraktelig mindre.

Som nevnt skjer et frafall av anmeldelser ved nærmere analyserer av utviklingen av barne- og ungdomskriminalitet i de tre GDE-ene, på grunn av at noen anmeldelser mangler mer detaljert informasjon om gjerningsstedet enn «Oslo kommune». Lignende frafall vil skje også når tallmaterialet blir delt opp på et enda lavere geografisk nivå. Hvis anmeldelsen kun har en angitt GDE, vil de ikke inkluderes i oppsummering på bydelsnivå. Videre vil anmeldelser som mangler informasjon om delbydel, falle fra når tallene analyseres for individuelle delbydeler. Det knyttes derfor større usikkerhet til tallene som blir presentert på lavere geografisk nivå, enn når man ser på Oslo som helhet. Denne usikkerhet kommer i tillegg til det at små tall i seg selv innebærer større usikkerhet. Når bevegelsesmønstre blir omtalt, vil samme problematikk gjøre seg lignende også når det kommer til manglende detaljer om den mistenktes personen sitt bosted.

Manglende gjerningssted, bostedsadresse, eller andre begrensende faktorer som for eksempel saksbehandlingstid, duplisering av mistenkte personer eller pandemirestriksjoner, kan påvirke noen geografiske områder mer enn andre. Dermed er det større risiko for at en utvikling i kriminaliteten som man ser over tid i et mindre geografisk område, er påvirket av slike faktorer. I tillegg til dette innebærer mindre tall mer usikkerhet. Dette vanskeliggjør tolkninger av mulige trender, da endringene i større grad kan være tilfeldige.

I tallmaterialet fra STRASAK som brukes i rapporten, øker andelen anmeldelser med manglende informasjon jo lenger tilbake i tid man går. I tillegg er tallene for 2020 og 2021 påvirket av COVID19-pandemien. Rapporten er derfor avgrenset til å ta for seg året 2022 når barne- og ungdomskriminaliteten presenteres på bydelsnivå.

For å ta tilstrekkelig hensyn til personvernet har det også vært et stort behov for anonymisering av data på et lavere geografisk nivå. Det er dermed ikke mulig å fremheve inngående detaljer knyttet til ulike delbydeler hverken over tid eller for året 2022.

Personvern hensyn gjør seg også gjeldende for bydeler med et lavere antall anmeldelser. Av all registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022 er 10.5 % registrert med gjerningssted i GDE Vest. At den registrerte kriminaliteten er såpass lav som den er i GDE Vest, og at noen få individer har begått mye av det som er registrert, gir noen utfordringer knyttet til hva som kan presenteres i kapittel 4. De samme hensynene til personvern blir også tatt i informasjonen og refleksjonene som presenteres kapittel 7.

2 Hovedtrender i barn- og ungdomskriminaliteten i Oslo kommune

I dette kapitlet presenteres det totale antallet registrerte lovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune og identifisert mistenkt(e) i alderen 10-22 år i 2022 og sentrale utviklingstrekk i barne- og ungdomskriminaliteten. I del 2.1 gis en inngående beskrivelse av det totale antallet anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppen, før det i del 2.2 ses nærmere på fordelingen innenfor ulike lovbruddskategorier. I del 2.3 beskrives antallet fornærmede i aldersgruppen 10-22 år i Oslo kommune. I delen om fornærmede brukes et noe annet tallmateriale, da det tas utgangspunkt i antallet anmeldelser med gjerningssted i Oslo kommune med identifisert *utsatt* person i alderen 10-22 år. Mistenkt gjerningsperson er i disse anmeldelsene ikke nødvendigvis i samme aldersgruppe.

Før de mer inngående beskrivelsene av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune, er det noen overordnede forhold og forbehold som må redegjøres for. Et særlig viktig poeng knyttet til statistikken denne rapporten baseres på, er hvordan mørketall både knyttet til handling og person spiller inn på registreringen. Personmørketall oppstår når man ikke har kjennskap til hvem som begått et anmeldt lovbrudd, mens handlingsmørketall oppstår når det er ukjent for kontrollapparatet at handlingen er begått.

Siden ønsket har vært å si noe om handlinger begått spesifikt av barn og unge, må man ha kjennskap til hvem som er mistenkt for lovbruddene, for å vite alderen på vedkommende. Dermed kan det være mange lovbrudd begått av barn og unge som er anmeldt, men som ikke fanges opp i den presenterte statistikken. Et eksempel som viser problematikken knyttet til personmørketall er det totale antallet anmeldte sykkeltuverier i Oslo kommune, sammenlignet med antall sykkeltuveri med registrert mistenkt i alderen 10-22 år. I Oslo kommune ble det i 2022 anmeldt totalt 5774 sykkeltuverier, men i statistikken som inngår i rapporten er det kun registrert 7 anmeldelser. Likevel kan man anta at barn og unge har begått langt flere sykkeltuverier enn det i Oslo i 2022, men på grunn av inklusjonskriteriet “kjent mistenkt i alderen 10-22 år”, blir ikke disse lovbruddene fanget opp i rapportens datagrunnlag.

Handlingsmørketall er et annet velkjent fenomen som forekommer i større eller mindre grad i alle lovbruddskategorier og er særlig knyttet til anmeldestilbøyelighet og kontrollvirksomhet. Noen lovbrudd, som for eksempel seksuallovbrudd, har høy grad av mørketall. For seksuallovbrudd, er det vist at mange fornærmede, av ulike årsaker som skam, frykt eller mistillit til politi og rettsystemet, ikke anmelder forholdet.³⁴ Et lovbrudd som derimot har lavere grad av handlingsmørketall, er grove tyverier av større verdier, hvor den fornærmede har insentiver for å anmelde saken, som et forsikringskrav.³⁵ Når det kommer til for eksempel narkotika- og trafikklovbrudd, påvirkes handlingsmørketallene i stor grad av mengden kontroll. Alle disse forholdene preger statistikken denne rapporten bygger på, og dermed også dens gyldighet i å beskrive den reelle mengden kriminalitet.

2.1 Utvikling i anmeldelser og mistenkte personer i Oslo kommune som helhet

I 2022 bodde det 94 039 barn og unge i alderen 10-22 år i Oslos bydeler.³⁶ Det er flest i alderen 10-17, de utgjorde rett i underkant av 60 % av personer mellom 10-22 år. Av alle barn

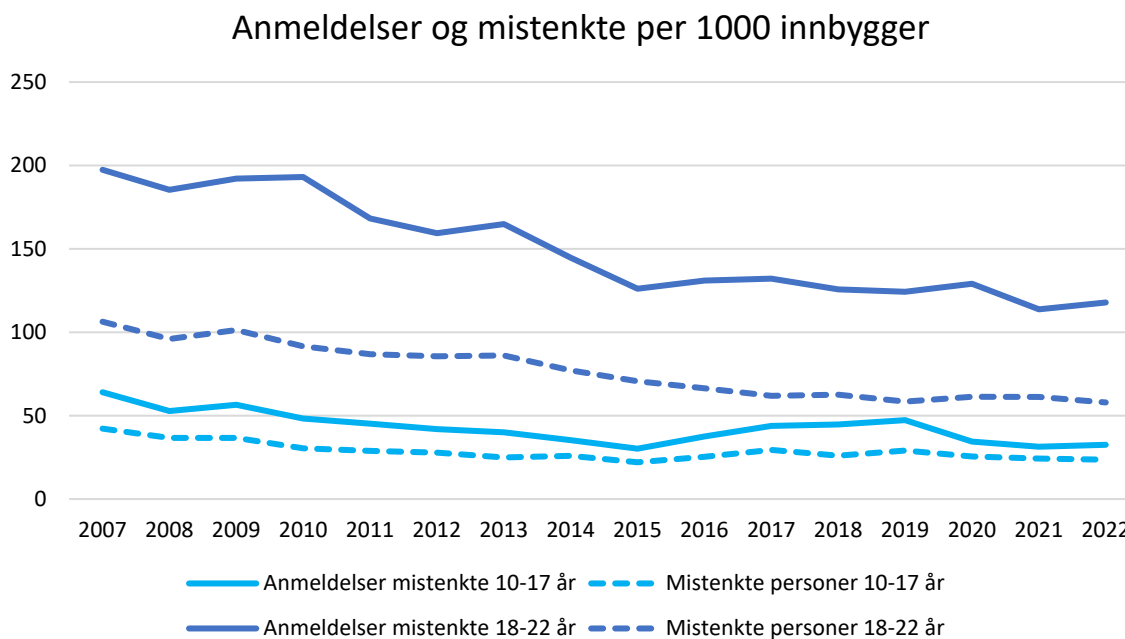
---

³⁴ Dale, mfl., *Omfang av vold og overgrep*; Skilbrei, mfl., *Seksuell vold*

³⁵ Thorsen mfl., *Kriminalitet og rettsvesen 2009*

³⁶ Statistisk sentralbyrå, «10826: Alders- og kjønnsfordeling for befolkningen»

og unge i Oslo, er de aller fleste ikke registrert med noen kriminelle forhold. Det er også slik at de fleste som da er registrert med et kriminelt forhold, kun er registrert én gang i løpet av et år. Samtidig er det også slik at ikke alle blir tiltalt eller dømt, selv om de blir anmeldt. Dette bakteppet er viktig å ha i mente før det nå gås videre inn i det totale bildet av den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Samtidig er også Oslo en by i vekst. Antallet personer mellom 10-17 år var i 2007, 42 737, mens i 2022 var samme aldersgruppe på 55 776. Aldersgruppen 18-22 har vokst fra 29 635 i 2007, til 38 456 i 2022.³⁷ Det utgjorde en samlet vekst på rundt 30 %. Fra år til år utgjør det ikke så store forskjeller, men over tid er dette et forhold det er viktig å være bevisst på.

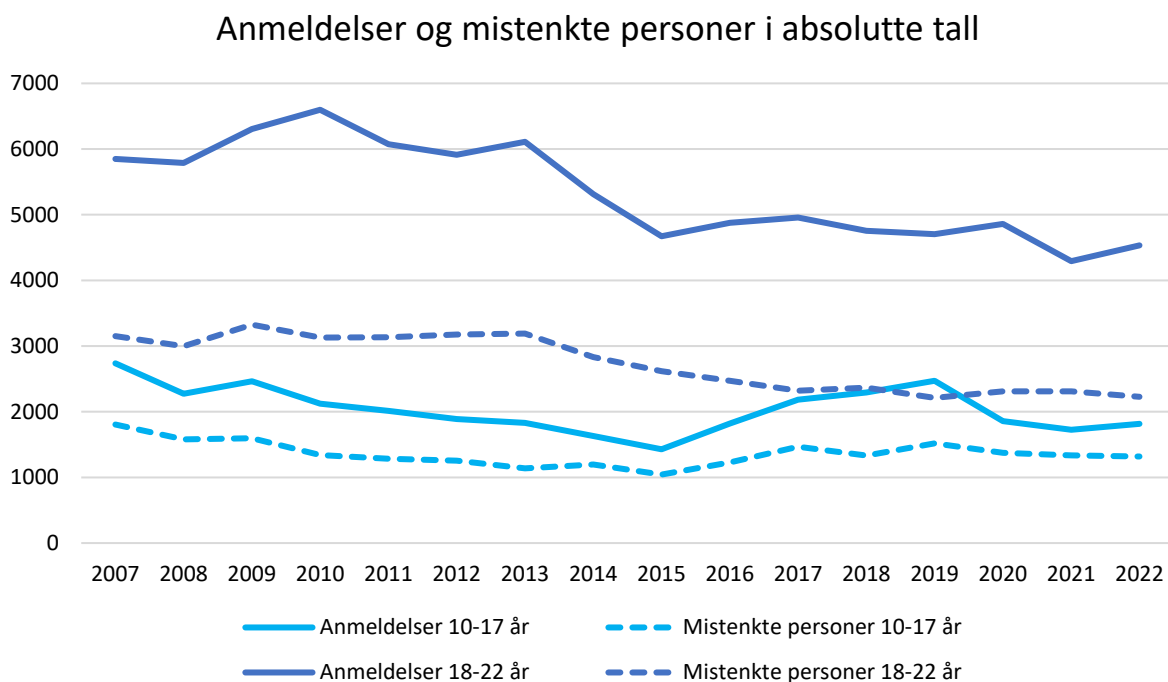
Figur 2.1.1 Antall anmeldelser og antall mistenkte i aldersgruppene 10-17 og 18-22 år med gjerningssted i Oslo kommune, per 1000 innbygger i de respektive aldersgruppene.

Figur 2.1.1 over, viser kriminalitetsrater justert for innbyggere i de to respektive aldersgruppene, og tydeliggjør at det vært en vesentlig nedgang i registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo over tid. Denne nedgangen kommer også frem i Figur 2.1.2 nedenfor, som viser de absolutte tallene. Nedgangen i absolutte tall blir noe fordekt av befolkningsvekst over tid. For å få et oversiktlig bilde over utviklingen i barne- og ungdomskriminaliteten tilbake i tid, presenteres derfor justerte tall i starten av dette kapitlet, før det i resten av rapporten brukes absolutte tall.

Tallmaterialet for hele Oslo kommune kan bli enklere å forstå når det justeres for befolkningsvekst. Imidlertid vil ikke dette nødvendigvis lette tolkningen av de små tallene som blir presentert i senere kapitler. Det er også slik at det ikke alltid er barn og ungdom bosatt i Oslo kommune som er registrert som mistenkt i anmeldelsene, og særlig på et lavt geografisk nivå blir problematikken rundt tilreisende mistenkte en utfordring når man skal korrigere tall for befolkningsvekst i samme område. Utover i rapporten presenteres derfor i hovedsak absolutte tall, som altså ikke er justert for befolkningsvekst. Der hvor det brukes

³⁷ Som diskutert i metoddelen 1.2, for vi en overtellingsfeil når vi summerer mindre aldersgrupper.

absolutte tall er vurderingen at dette gir de et representativt bilde av den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo.

Figur 2.1.2 Antall anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22 med gjerningssted i Oslo kommune, fordelt på årene 2007-2022 i absolutte tall.

Registreringene av barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo i 2022 viser et nokså stabilt bilde sett i sammenheng med de senere årene, også sett opp mot den generelle befolkningen. Over de siste 15 årene, har aldersgruppen 10-22 utgjort mellom 17-23 % av alle anmeldelser i Oslo kommune med kjent mistenkt. I 2022 var denne andelen 20 %. Det totale antallet anmeldelser med mistenkt person i alderen 10-22 år med gjerningssted i Oslo kommune var 6245 i 2022. I forhold til 2021 er dette en liten økning i anmeldelser med mistenkt person i alderen 10-22 år (+342), mens antall mistenkte personer i den samme aldersgruppen så vidt peker nedover (-94) og kan oppfattes nokså stabilt. Dette utgjør en nedgang på 2,6 %. Sammenlignes 2022 med prepandemisnittet, er det derimot en større nedgang (-736 anmeldelser).

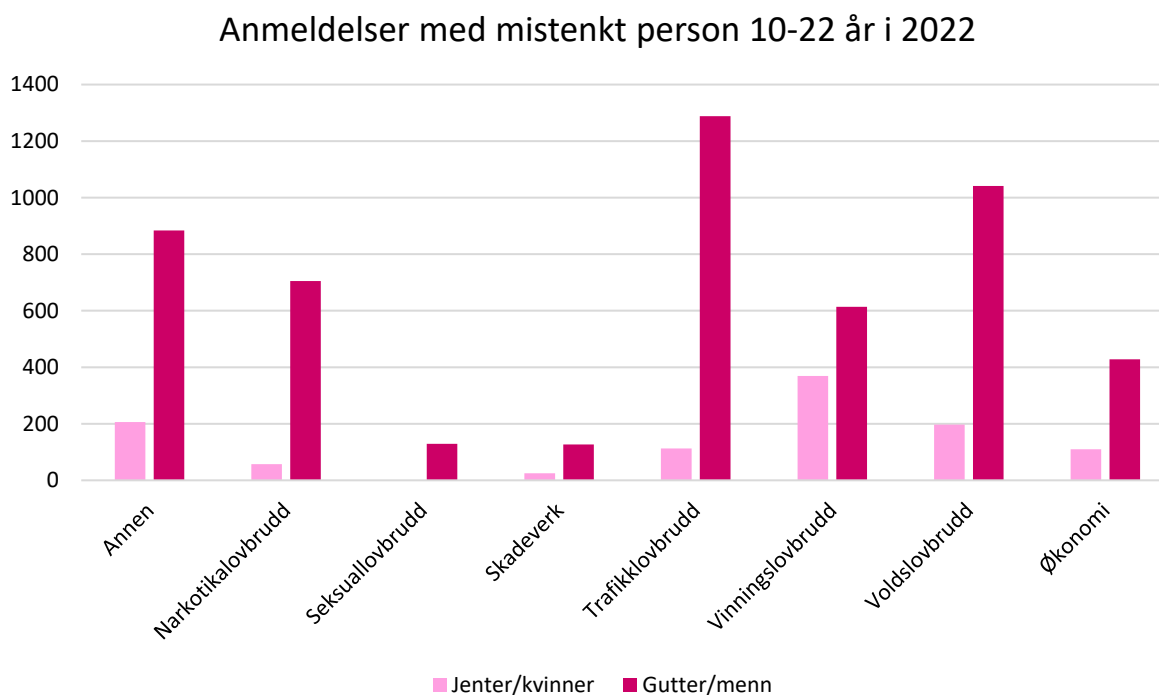
Over tid har den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten gått ned til og med 2015, i likhet med det øvrige kriminalitetsbildet både i Norge og i andre vestlige land.³⁸ Frem til 2019 derimot gikk antall registreringer noe opp igjen, med størst prosentvis økning knyttet til aldersgruppen 10-17. Denne oppadgående utviklingen snudde brått da COVID19-pandemien resulterte i omfattende nedstenging av samfunnet.³⁹ Om dette er en varig endring er utfordrende å si da det på noen områder kan ses en økning av registrerte anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppen 10-22 år, mens andre områder fortsatt viser nedgang eller relativ stabilitet. En rekke forhold har påvirket befolkningens handlingsmønster i pandemi-tiden og det er derfor hensiktsmessig å tidvis sammenligne gjennomsnittlige anmeldelser og mistenkte personer i 2022 med prepandemisnittet (2017-2019). Andre steder kan det samtidig være hensiktsmessig å sammenligne med 2021 eller se lenger tilbake i tid.

³⁸ Tonry, «Why Crime Rates Are Falling»

³⁹ Oslo politidistrikt, «Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo [...] 2021»

Forholdet mellom antall anmeldelser med mistenkt person og antall mistenkte personer har endret seg noe fra 2021, og over tid. I 2022 var det en økning av anmeldelser, mens det altså var en marginal nedgang i antall mistenkte personer. At færre personer i alderen 10-22 år er mistenkt for lovbrudd i 2022 enn i 2021, og at det har vært en nedgang i antall anmeldelser i forhold til prepandemien, kan tolkes som at den nedadgående trenden man har sett over tid fortsetter også i 2022. Med unntak av noen få år, har antallet mistenkte personer i aldersgruppen 10-22 år gått stødig nedover fra toppunktet i 2007 på 4905 antall mistenkte. Justert for befolkningsvekst, er nedgangen enda tydeligere (se Figur 2.1.1).

2.1.1 Kjønnfordeling

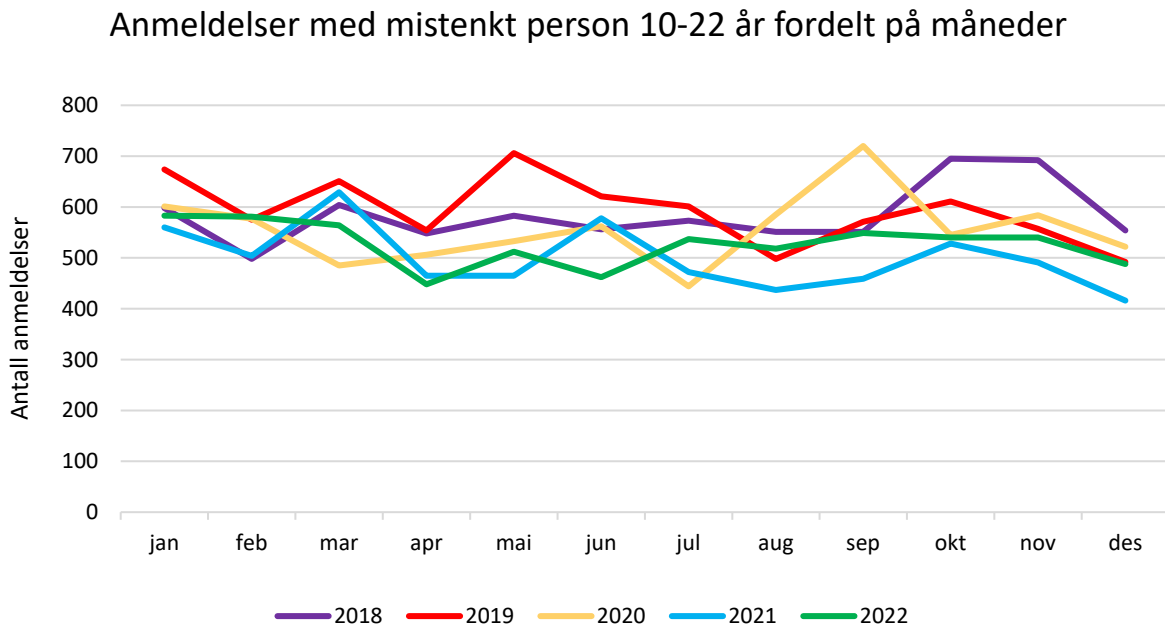
Figur 2.1.3 Antall anmeldelser i de ulike lovbruddskategoriene, i 2022 med mistenkt person i aldersgruppen 10-22, med gjerningssted i Oslo kommune, fordelt på kvinner og menn, i absolutte tall.

Det var i 2022, som Figur 2.1.3 over viser, fortsatt en tydelig kjønnsforskjell i det registrerte kriminalitetsbildet for personer i alderen 10-22 år.⁴⁰ Det samme overordnede bildet finner en igjen i den øvrige befolkningen. Når mistenkte personer deles etter kjønn, kommer det frem at nedgangen i det totale antallet mistenkte personer i alderen 10-22 år fra 2021 til 2022 (-94) utelukkende er knyttet til jenter og unge kvinner. Antall mistenkte jenter og unge kvinner har gått ned med 115 mens antallet gutter og unge menn derimot har økt med 21 personer. Det er, som man kan se av Figur 2.1.3 over, vinningslovbrudd som har høyest andel jenter og unge kvinner, selv om også denne kategorien har overvekt av gutter og unge menn.

⁴⁰ Registrering av kjønn i STRASAK følger de to juridiske kjønnskategoriene «mann» og «kvinne». Rapporten bruker derfor denne inndelingen.

2.1.2 Månedsfordeling

Figur 2.1.4 Anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år i årene 2018-2022 fordelt på måneder, i absolutte tall.

Det kan ikke ses noen tydelige mønster når det totale antallet anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år blir brutt opp på måneder i året. Figur 2.1.4 ovenfor viser totale antallet anmeldelser fordelt på måned for hele aldersgruppen 10-22 år, og alle lovbruddskategoriene i ett. Man kunne kanskje tenke seg at fordelingen hadde sett annerledes ut for ulike grupper eller lovbruddskategorier, men i undersøkelsene her, endrer ikke kurven seg nevneverdig selv om det ses på enkelte aldersgrupper, lovbruddskategorier eller spesifikke geografiske områder i kombinasjon med dette. Flere av informantene har trukket frem at de opplever at det er mer kriminalitet i sommerhalvåret, men det gjenspeiles altså ikke i vår statistikk.

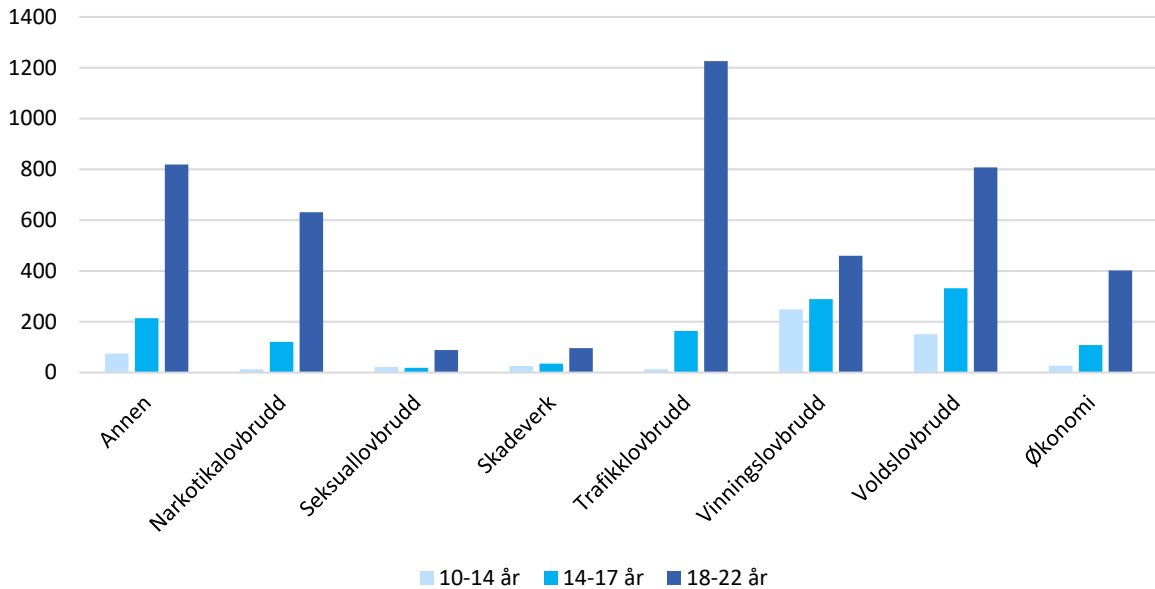
2.1.3 Aldersfordeling

I det følgende gis et enkelt oversiktsbilde av aldersfordelingen i det totale omfanget av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune 2022, samt en kort beskrivelse av lovbruddsfordelingen innad i de ulike aldersgruppene. Det gis en mer inngående beskrivelse av hver enkelt lovbruddskategori senere i del 2.2.

I 2022 var det totalt 6245 anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22 i Oslo kommune. Av disse var 72,6 % i aldersgruppen 18-22.⁴¹ Til sammenlikning utgjorde unge voksne (18-22 år) i gjennomsnitt 68,8 % av de mistenkte i prepandemiperioden. For denne gruppen var det i 2022 registrert 239 flere anmeldelser enn i 2021 (+5,6 %). Antall mistenkte personer i aldersgruppen har gått ned med 84 personer siden 2021 (-4%). Dette viser at det er et nokså stabilt nivå av registrert kriminalitet med mistenkt unge voksen i Oslo kommune.

⁴¹ Som diskutert i metoddelen 1.2, for vi en overtellingsfeil når vi summerer mindre aldersgrupper.

Anmeldelser i ulike lovbruddskategorier i 2022

Figur 2.1.5 Anmeldelser i 2022 med gjerningssted i Oslo kommune, hvor registrert mistenkt er i aldersgruppene 10-14, 15-17 og 18-22, fordelt på lovbruddskategorier, i absolutte tall.

For aldersgruppen 18-22 er det mest fremtredende i 2022 at trafikklovbrudd utgjorde 27 % av anmeldelsene for gruppen – noe som er en vesentlig oppgang fra tidligere. I forhold til 2021 er det en økning med 454 anmeldelser (+ 58,8 %). I forhold til prepandemisnittet er det en økning med 663 anmeldelser (+117,9 %). Etter dette var «annen kriminalitet» og voldslovbrudd de største kategoriene. Begge utgjorde hver for seg 18 % i 2022. Narkotikakriminalitet var den fjerde største kategorien med 14 %. Etterfulgt av vinningslovbrudd og økonomisk kriminalitet som henholdsvis utgjorde 10 % og 9 %. I likhet med den yngre aldersgruppen er seksuallovbrudd og skadeverk en liten andel av anmeldelsene, her med 2 % hver.

Også for de yngre (10-17), har det totale antallet anmeldelser gått noe opp fra året før (+91). I 2022 var det totalt 1816 anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-17, en økning på 5,3 % fra 2021.

For aldersgruppen 10-17 år ser fordelingen mellom lovbruddskategorier annerledes ut. De lovbruddskategoriene som utgjorde de største andelene for aldersgruppen var vinning (29 %) og voldslovbrudd (25 %). Antallet vinningslovbrudd for aldersgruppen har gått ned over tid, mens voldslovbrudd økt. De fleste anmeldelsene i kategorien voldslovbrudd i Oslo med mistenkt i alderen 10-17 år, var kroppskrenkelse (208) og trusler (118). Etter dette finner er lovbruddskategorien annen kriminalitet, som utgjør 15 % av hva personer i denne aldersgruppen er mistenkt for i 2022. Her er særlig bæring av kniv eller annet våpen et fremtredende lovbrudd (81). Trafikklovbrudd utgjorde med 10 % den fjerde største kategorien for aldersgruppen, etterfulgt av narkotikalovbrudd og økonomisk kriminalitet som begge utgjorde 7 %. De to minste kategoriene er skadeverk (3 %) og seksuallovbrudd (2 %).

Når aldersgruppen 10-17 år brytes videre ned, ser man at 576 anmeldelser er med mistenkt i alderen 10-14 år. Dette er en økning med 88 anmeldelser (+18%) siden 2021, og antallet

anmeldelser med mistenkt person i aldersgruppen 10-14 er med dette tilbake på prepandemisnittet.

For ungdommer i alderen 15-17 år er det en nedgang i anmeldelser på 28,2 % sett opp mot prepandemisnittet. Likevel står aldersgruppen 15-17 for en betraktelig større andel av anmeldelsene enn de mellom 10-14.

Når det gjelder mistenkt person i samme aldersgruppe, 10-17 år, var også flest i alderen 15-17. Av alle 1319 mistenkte personer i alderen 10-17 år i 2022, var 793 i aldersgruppen 15-17. Dette er en nedgang fra 2021 på 81 personer (-9,3 %), og sett opp mot prepandemisnittet er det en enda større nedgang. I aldersgruppen 10-14 år var det derimot en oppgang i antall mistenkte. Fra 2021 til 2022 økte antall mistenkte med 71 personer. Det totale antallet registrerte barn i alderen 10-14 år er dermed høyere i 2022 enn prepandemisnittet.

Den største forskjellen i lovbruddskategoriene for aldersgruppene 10-14 og 15-17, er hvor stor andel av totalen som var vinningslovbrudd. Vinningslovbrudd var den desidert største kategorien for aldersgruppen 10-14 år (43 %) i 2022. For aldersgruppen 15-17 år utgjorde vinningslovbrudd til sammenlikning kun 23 % av anmeldelsene. Videre utgjorde trafikk- og narkotikalovbrudd og kategorien annen kriminalitet en noe større andel av anmeldelsene for 15-17 år enn for aldersgruppen 10-14. Som nevnt tidligere, er det færrest mistenkte personer i alderen 10-14 år.

2.1.4 Utviklingstrekk for personer med gjentatt kriminalitet

Måling av gjentatt kriminalitet kan gjøres på mange ulike måter. For å sikre sammenligningsgrunnlag, brukes samme begrepsapparat for hvordan man skal definere personer med gjentatt kriminalitet som ved tidligere SaLTo-rapporteringer.⁴² Dette vil si at det her ses på mistenkte personer som i løpet av kalenderåret 2022 er registrert som mistenkt i fire eller flere anmeldelser. I motsetning til resten av rapporten, er det kun aldersgruppen 10-17 år det blir sett på, da dette har vært hovedfokus i de tidligere analysene av personer med gjentatt kriminalitet.⁴³ I 2022 ble det totalt registrert 114 personer med gjentatt kriminalitet i denne aldersgruppen i Oslo kommune. Dette er en nedgang fra 2021 på 12 personer. Sammenlignet med prepandemisnittet er det en nedgang på 60. Antallet personer som er registrert med ti anmeldelser eller mer har også minsket. Flesteparten av personene med gjentatt kriminalitet er gutter bosatt i Oslo kommune. I 2022 utgjorde gutter 105 av de 114 registrerte. 13 av personene med gjentatt kriminalitet i 2022 var bosatt utenfor Oslo.

Totalt er 36 % av de 1816 anmeldelsene i 2022 med mistenkt i alderen 10-17 år, knyttet til de 114 personene med gjentatt kriminalitet. De utgjorde også 8,6 % av alle mistenkte personer i aldersgruppen, som altså er en betydelig nedgang i både anmeldelser og antall mistenkte personer fra prepandemisnittet. Personer med gjentatt kriminalitet vil ikke bli viet mer fokus i denne rapporten, men er tidligere beskrevet utfyllende særlig i SaLTo-rapporten «Risiko og livssammenheng for unge kriminelle i Oslo: En ustødig grunnmur for mestring» fra 2022.⁴⁴

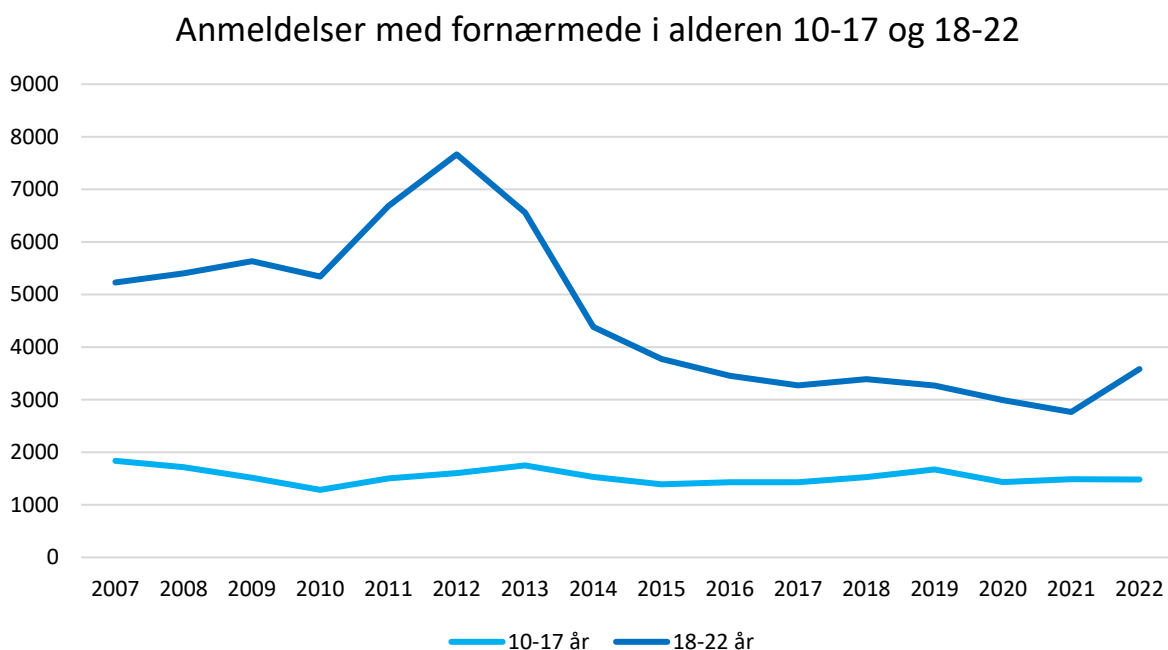
⁴² Oslo politidistrikt. «Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo [...] 2021», tar for eksempel for seg denne måten å beregne gjentatt kriminalitet på blant barn og unge.

⁴³ Ibid

⁴⁴ Oslo politidistrikt. «En ustødig grunnmur». Denne temarapporten ser mer inngående på barn og unge med gjentatt kriminalitet i Oslo enn hva tidligere rapporter har gjort.

2.2 Utvikling blant fornærmede personer

Statistikken over fornærmede fra 10 til 22 år som vises her, omfatter alle anmeldelser med gjerningssted Oslo hvor det er identifisert fornærmet i denne aldersgruppen, uavhengig av mistenkt gjerningsperson.

Figur 2.2.1 Antall anmeldelser med fornærmede personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, med gjerningssted i Oslo kommune, fordelt på årene 2007-2022, i absolutte tall.

I 2022 ble det registrert 5052 antall fornærmede personer i alderen 10-22 år i anmeldelser med gjerningssted i Oslo kommune. Av disse var 3582 i alderen 18-22 år, og 1482 var i alderen 10-17 år.⁴⁵

Begge aldersgruppene har gått ned over tid, men en særlig interessant utvikling i 2022 er knyttet til den yngste aldersgruppen 10-17. Antall registrerte fornærmede 10-17-åring per 1000 innbygger i 2022 er på det laveste i statistikkperioden (2007-2022). I absolutte tall, som vises i figur 2.2.1 over, var det en nedgang fra 2021 til 2022 på seks anmeldelser, som da er i tråd med den foregående utviklingen. Dette sammenfaller med en større utvikling man ser i samfunnet. Over tid har levekårsundersøkelsene som gjennomføres hvert tredje år, vist en nedgang i utsatthet for lovbrudd generelt i befolkningen, særlig i store byer hvor utsatthet har vært høyest.⁴⁶ Nedgangen i utsatthet vises særlig blant unge voksne (16-24 år), men dette er også aldersgruppen som er mest utsatt for lovbrudd, både før og etter nedgangen.⁴⁷ Kurven for å bli utsatt for lovbrudd, følger i stor grad alderskurven å begå kriminalitet.⁴⁸

Som Figur 2.2.1 viser, har det vært en økning i antall fornærmede i alderen 18-22 år. Økningen fra 2021 til 2022 kan ses for begge kjønn i aldersgruppen. Antallet unge kvinner

⁴⁵ Som forklart i del 1.2 kan det oppstå en overtelling når mindre aldersgrupper summeres.

⁴⁶ Statistisk sentralbyrå. «04622: Utsatthet og uro for lovbrudd»

⁴⁷ Drager, *Offerbilder i endring*; Statistisk sentralbyrå, «04621: Utsatthet og uro for lovbrudd»

⁴⁸ Rocque, «Age and Crime», gir en oversikt over forskning som er gjort på forholdet mellom alder og kriminalitet.

har gått opp 38,9 % og menn har gått opp 19,7 %. Denne noe drastiske økningen, må som andre forhold som blir diskutert i rapporten, ses i lys av pandemien. Derimot viser tallene i 2022 opp mot prepandemisnittet, kun en økning blant unge kvinner. Unge kvinnelige fornærmede i aldersgruppen (18-22) har da økt med 17,6 %, mens unge mannlige fornærmede i samme aldersgruppe har gått ned 0,9% i forhold til prepandemisnittet.

Toppen i 2012 som tydelig kommer frem i Figur 2.2.1 over, var i hovedsak knyttet til unge kvinner som fornærmet i vinningslovbrudd, særlig tyveri. Over tid har jenter og unge kvinner utgjort en større andel av de registrerte fornærmede i alderen 10-22 i anmeldelser med gjerningssted i Oslo. I 2016 snudde balansen mellom kjønnene, hvor gutter og unge menn frem til og med 2021 utgjorde en noe større andel. Dette har snudd igjen i 2022.

Både nedgangen i 2021, og etterfølgende oppgang i 2022 i antall fornærmede, var i hovedsak knyttet til anmeldelser for vinningslovbrudd. Vinningslovbrudd har i hele statistikkperioden (2007-2022) utgjort den største andelen av anmeldelsene med fornærmet i aldersgruppen 10-22, men har likevel hatt en kraftig nedgang. Vinningslovbrudd er også primært det som ligger bak toppen i 2012, som fremkommer i Figur 2.2.1.

Utviklingen over tid varierer med lovbruddskategoriene, alder og kjønn. Ser man spesifikt på fornærmede for seksuallovbrudd, finner SSB i 2021 at det fra rundt 2015, har blitt langt flere registrerte ofre for seksuallovbrudd i aldersgruppene 10-14 og 15-17, mens antallet for voksne over 30 år har vært mye mer stabilt.⁴⁹ En del av denne utviklingen kan tilskrives en lovendring som tredde i kraft i 2015, men kan altså kun forklare noe av økningen.⁵⁰

Selvrapporteringsundersøkelser viser at omfanget av seksuallovbrudd i Oslo ikke speiles i anmeldelsene, selv om disse altså har gått opp. Seksuell trakassering har fått mye oppmerksomhet de siste årene, særlig i kjølvannet av #metoo, som har blitt trukket frem som et eksempel på hvordan anmeldelsestilbøyelighet kan endres i takt med samfunnsmessige og kulturelle endringer.⁵¹ Siste Ung i Oslo-undersøkelse viste hadde 32 % av ungdom i ungdomsskolen og videregående skole, opplevd seksuell trakassering i løpet av det siste året.⁵² Dette er en liten økning fra 30 % i 2018 og jenter er mer utsatt enn gutter (henholdsvis 36 % mot 25 %). Kjønnforskjellene er størst for uønsket beføling og verbal trakassering, men også flere jenter enn gutter svarer at de har vært utsatt for seksuelle rykter og spredning av nakenbilder og -videoer. 11 % av jentene og 4 % av guttene på videregående hadde opplevd å bli presset eller tvunget til samleie eller andre seksuelle handlinger. Unges utsatthet for seksuelle lovbrudd, har tidligere blitt vist å også inkludere handlinger som byttesex, hvor dette byttet kan inkludere penger, men også omsorg, trygghet eller oppmerksomhet.⁵³ Ung i Oslo-undersøkelsen viste at delen ungdom på videregående som angir at de har byttet noen form for seksuelle tjenester mot goder, har vært stabil over tid (3 %). Unge med norskfødte foreldre er mer utsatt for seksuell trakassering (34 %) enn unge med innvandrerbakgrunn (27 %). Utbredelsen er størst i de indre bydelene og i de mest ressurssterke byområdene i Oslo.⁵⁴

---

⁴⁹ Statistisk sentralbyrå, «Fortsatt nedgang i tyverier og»

⁵⁰ Skilbrei, mfl., *Seksuell vold*

⁵¹ Skilbrei, mfl., *Seksuell vold*

⁵² Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*. I deres datagrunnlag inngår besvarelser på spørsmål knyttet til uønsket seksuell beføling, negativ seksuell ryktespredning, verbal trakassering eller uønsket deling av nakenbilder eller -videoer.

⁵³ Skilbrei, «Norway: Young women and men»

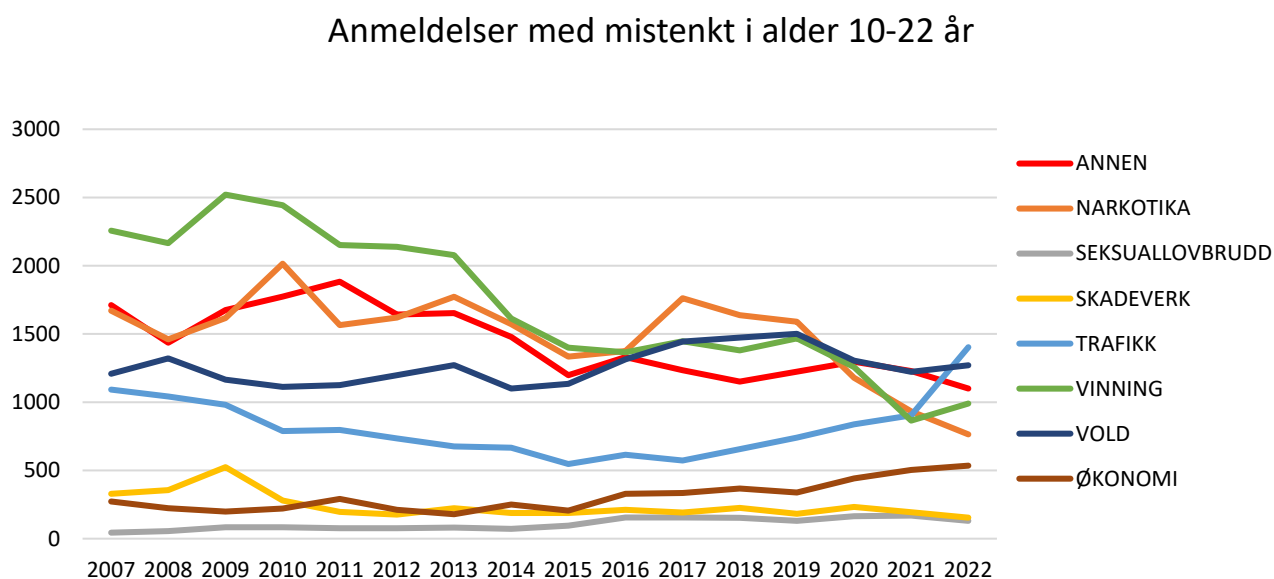
⁵⁴ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

Omfangsstudier viser at de aller fleste som blir utsatt for seksuelle lovbrudd som voldtekt, sovevoldtekt eller digitale krenkelser, velger å ikke anmelde forholdet.⁵⁵

Knyttet til utsatthet, er også den opplevde følelsen av (u)trygghet. Opplevelsen av trygghet påvirkes av mange faktorer, ikke bare mengden (registrert) kriminalitet. Barn og unge i Oslo føler seg i stor grad trygge i nærområdet sitt. Undersøkelser viser at andelen jenter som oppgir at de føler seg trygge ute på kvelden i nærmiljøet sitt har økt de siste årene i Oslo.⁵⁶ Fem prosent av Osloungdommen har svart at de føler seg direkte utrygge i nærmiljøet sitt, og det er noen geografiske forskjeller i oppgitt (u)trygghet. Ung i Oslo sin undersøkelse viser at andelen ungdom i ungdomsskolen og i videregående skole som føler seg trygge i nærområde sitt er noe lavere i ytre bydeler i GDE Øst, enn i mer ressurssterke bydeler.⁵⁷ Andelen er lavest i bydel Søndre Nordstrand, hvor 69 % føler seg trygge når de er ute om kvelden i sitt eget nærmiljø. Dette er i sterk kontrast til bydelene Vestre og Nordre Aker hvor andelen er 92 %.

2.3 Barn- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune fordelt på lovbruddsgruppe

Selv om det kun var en liten endring i det totale antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet med gjerningssted i Oslo kommune, og kun en mindre endring i antall mistenkte personer, er det store forskjeller når man ser på ulike lovbruddskategorier. For mange av kategoriene viser tallene en relativt stabil situasjon, men noen kategorier har hatt større økning eller nedgang over tid.

Figur 2.3.1 Antall anmeldelser med gjerningssted Oslo som har mistenkt i aldersgruppen 10-22 år, etter lovbruddskategori. Absolutte tall.

I dette delkapittelet gis en mer inngående beskrivelse av trendene i ulike lovbruddskategorier som vises i Figur 2.3.1 ovenfor. Det trekkes også frem noen sentrale faktorer som kan påvirke

⁵⁵ Dale, mfl., *Omfang av vold og overgrep*. Studien ser i hovedsak på den voksne befolkningen, dvs. >=18 år, men viser også at mange har blitt utsatt for slike lovbrudd også yngre alder.

⁵⁶ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

⁵⁷ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

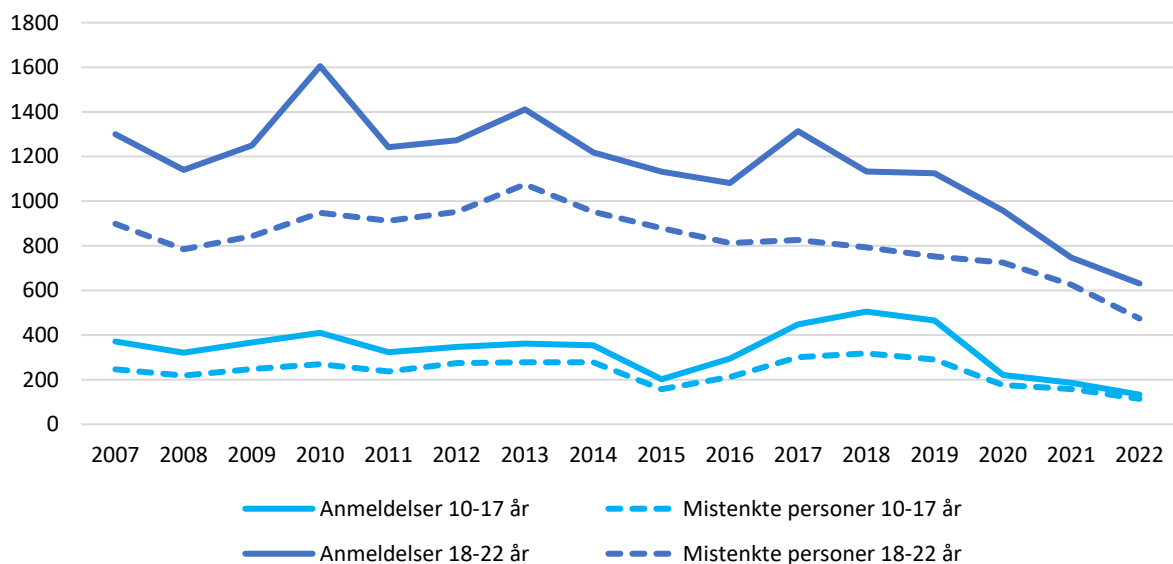
hvilket bilde tallmaterialet viser. Tallmaterialet blir videre nyansert ved å se på geografiske forskjeller innad i både aldersgrupper og lovbruddskategorier, for så å reflektere over ulike forklaringer til kriminalitetsbildet som blir beskrevet.

2.3.1 Narkotikalovbrudd

Narkotikakriminalitet har vært et omdiskutert tema i både den politiske- og offentlige debatten de senere årene, og det er en rekke forhold som må tas med i en presentasjon og tolkning av tall knyttet til denne lovbruddskategorien. For det første er narkotikakriminalitet sterkt avhengig av kontrollvirksomhet for å bli registrert. Dette i motsetning til lovbrudd hvor det i hovedsak er publikum eller fornærmede som anmelder forholdet. Nedgangen som ses i Figur 2.3.2 må derfor ses i sammenheng med rekke større samfunnsmessige holdningsendringer og endret kontrollpraksis fra politiets og rettssystemets side. I april 2021 sendte Riksadvokaten ut presisering av retningslinjer for politiets bruk av tvangsmidler knyttet til bruk og besittelse av mindre mengder narkotika, og omtrent et år senere kom Riksadvokatens brev av mai 2022 om høyesterettspraksis om rusavhengiges befatning med narkotika til eget bruk.⁵⁸

I tråd med utviklingen nasjonalt,⁵⁹ observeres det også her en nedgang i registrerte narkotikalovbrudd. Det er samtidig flere aspekter ved utviklingen i den registrerte narkotikakriminaliteten i Oslo som er relevant å trekke frem. Det første er nedgangen for hele gruppen 10-22 år, både sett opp mot fjoråret og prepandemisnittet. Det andre er fordelingen mellom overtredelse av legemiddeloven og straffeloven.⁶⁰ Det tredje er fordelingen mellom aldersgruppene 10-17 og 18-22 år. Til sist kom det frem i den geografiske analysen at det er variasjon mellom byområdene i den senere tidens utvikling i registrert narkotikakriminalitet.

Utviklingen av registrerte narkotikalovbrudd

⁵⁸ Riksadvokaten «Påtalemyndighetens legalitetskontroll»; Riksadvokaten. «Ny høyesterettspraksis om rusavhengiges»

⁵⁹ Statistisk sentralbyrå, «Fortsatt nedgang i tyverier og»

⁶⁰ Det er i hovedsak to lovverk narkotika knyttes til. Overtredelse av Lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) innebefatter typisk bruk og besittelse av narkotika. Overtredelse av straffeloven omtales ofte som narkotikaforbrytelser, og handler i stor grad om ulovlig innføring, oppbevaring og salg.

Figur 2.3.2 Registrerte narkotikalovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

Antall anmeldelser av narkotikalovbrudd i Oslo kommune med mistenkt i aldersgruppen 10-22 har gått kraftig ned de senere årene. Ved et av toppunktene i denne statistikken, i 2017, var antall anmeldelser med mistenkt på 1745. Dette ble etterfulgt av en nedgang frem til 2019, som ble enda brattere frem til 2022, hvor det er registrert 752 anmeldelser med mistenkt. Nedgangen har med andre ord fortsatt i 2022.

Fra 2021 til 2022 var det en nedgang på 16,8 %. Sammenlignet med prepandemisnittet var det en nedgang på hele 54,3 %. De registrerte anmeldelsene for narkotikalovbrudd blant barn og ungdom er i 2022 på det laveste nivået under hele den perioden som studeres her (2007-2022). Dette følger også utviklingen i den generelle befolkningen.⁶¹ Størst er nedgangen knyttet til overtredelse av legemiddeloven, men det er også en tydelig nedgang i saker knyttet til overtredelse av straffeloven. Ses 2022 opp mot prepandemisnittet, har anmeldelser for overtredelse av legemiddeloven gått ned 72,5 %, mens anmeldelser for overtredelse av straffeloven har gått ned 40,7 %.

Tallene viser fortsatt en tydelig nedgang også når det brytes ned til mindre aldersgrupper, men det har vært en større prosentvis nedgang blant de yngste (10-17) både over tid og fra foregående år. 10-17 åringene utgjør også en betydelig mindre andel av det totale antallet mistenkte personene for narkotikalovbrudd. I 2022 var gruppen 10-17 år knyttet til 133 av anmeldelsene, mot 631 anmeldelser knyttet til de eldre (18-22).

Til tross for den kraftige nedgangen i narkotikalovbrudd er det som nevnt innledningsvis, noen områder som viser stabilitet eller noe økning i anmeldelser fra 2021 til 2022, både for overtredelse av legemiddeloven og straffeloven. Dette gjelder i hovedsak bydel Gamle Oslo og Oslo Sentrum, som begge tilhører GDE Sentrum og dermed beskrives nærmere i kapittel 3.

Man må med forsiktighet bruke politiregistrerte tall på narkotikakriminalitet for å si noe om den faktiske mengden narkotikalovbrudd blant unge (og i den generelle befolkningen). Tallene forteller oss noe om hvordan narkotikalovbrudd blir håndtert, men tallene ikke kan brukes alene for å si noe om den faktiske mengden narkotikalovbrudd i 2022. Dette gjenspeiles også i utsagn fra flere SaLTo-koordinatorer, som rapporterer at tallene ikke stemmer overens med deres inntrykk av rusmiddelbruk blant unge i deres bydel. Det ses derfor til andre kilder som kan bidra til å belyse mørketallene.

Nasjonale selvrapporteringsundersøkelser viser et relativt stabilt bruksmønster blant ungdom i Norge i fra 2021 til 2022.⁶² De ulike undersøkelsene ser på forskjellige aldersgrupper, men totalt er det ingen drastiske endringer i unges rusbruk de siste årene. Ungdataundersøkelsen fra 2022 ser på aldersgruppene på både videregående skole og i ungdomsskolen. De finner at det har vært en økning i bruken av cannabis blant elever i videregående skole siden midten av 2010-tallet, men at bruken av cannabis blant ungdomskolelever har vært mer stabil.⁶³ Den yngste aldersgruppen som er inkludert i Folkehelseinstituttet sin årlige nasjonale befolknings-

⁶¹ Politidirektoratet og Riksadvokaten. *Straffesaksbehandlingen 2022*; Statistisk sentralbyrå, «Fortsatt nedgang i tyverier og»

⁶² Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*; Folkehelseinstituttet, *Narkotikabruk i Norge*

⁶³ Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*

undersøkelse er 16-20 år. Undersøkelsen viser totalt sett at utviklingen av cannabisbruk blant 16-20 åringer har vært stabil i over tid, men med noen variasjoner fra år til år.⁶⁴

Tidligere undersøkelser har vist at ungdom i Oslo ligger høyere enn det nasjonale snittet når det kommer til rusbruk.⁶⁵ Undersøkelsen Ung i Oslo ser nærmere på lokale forhold i hovedstaden. Her har andelen som rapporterer om bruk av cannabis vært nokså stabil de siste fem årene, mens det er rapportert noe økt bruk av andre ulovlige rusmidler. Denne økning er størst blant elever på Vg2 og Vg3 og av de ulovlige rusmidlene er det særlig bruken av kokain som økt de siste årene.⁶⁶ Bruken av MDMA/ecstasy og amfetamin har vært nokså uforandret siden 2018, mens bruken av syntetiske rusmidler økt. Selv om det har vært en økning i noe av rusmiddelbruken den siste tiden, bruker færre i dagens ungdomsgenerasjon rusmidler enn på midten av 90-tallet, og et klart flertall av Osloungdommen er imot legalisering av cannabis.⁶⁷

I likhet med resten av den norske ungdommen, er cannabis det mest utbredte ulovlige rusmiddelet blant Osloungdommen, men det vanligste rusmiddelet er fortsatt alkohol. De aller fleste som har brukt cannabis eller andre narkotiske stoffer, har prøvd én eller noen få ganger og utprøvende er vanligst først i slutten av videregående. Det er vanligere at gutter har prøvd ulovlige rusmidler enn jenter.⁶⁸

For alle rusmidlene som inngår i Ung i Oslo-undersøkelsen, vises klare geografiske forskjeller. Rusmiddelbruken er generelt høyere blant ungdom i bydeler i vest. Forskjellen er størst for alkohol, og særlig mellom bydeler på vestkanten og ytre øst – en avstand som økt siden 2015.⁶⁹ En langt større andel i ressurssterke bydeler i vest og bydel Nordstrand, har vært tydelig beruset. Det er også klare bydelsforskjeller i bruken av cannabis hvor flere i indre bydeler og vestkanten oppgir høyest bruk. I de indre bydelene har 20-22 % brukt cannabis det siste år, mot 12-13 % i bydelene Grorud, Alna og Stovner. Unge med norskfødte foreldre bruker langt mer cannabis enn ungdom med utenlandsfødte foreldre.

En annen kilde til informasjon om omfanget til narkotikalovbrudd, er de kvalitative data som er hentet inn gjennom samtaler med ulike aktører i SaLTo-nettverket. Flere trekker frem bekymringer rundt rusbruk blant unge, særlig i GDE Øst, men ikke utelukkende. Informanter i GDE Øst peker samtidig noe sterkere på en økning og nevner også høyere bruk i lavere aldre (10-14). Det trekkes også spesifikt frem økt bruk av kokain og lystgass. Bruken av lystgass er vanskelig å tallfeste, men erfaringene fra praktikere er at dette er vanskelig eller uklart hvordan man skal håndtere. Lystgass selges åpent i butikk og flere etterspør et strengere regelverk knyttet til dette.

Mange av bekymringene som blir løftet i samtaler om unges rusbruk, knyttes til endring i sanksjonsmuligheter etter Riksadvokatens brev, og flere informanter forteller at de opplever det som at ungdommen ikke vet om rusbruken er lovstridig eller ikke. I kapittel 7 vil disse utfordringene bli videre diskutert. Kort oppsummert fremstår dagens situasjon som preget av stor usikkerhet knyttet til håndteringen av rusbruk blant unge, både blant polititjenestepersoner og andre praktikere som jobber aktivt med barn og unge.

---

⁶⁴ Mer spesifikt viser Folkehelseinstituttet at bruken av cannabis blant unge i alderen 16 til 20 år har gått noe opp i prepandemiperioden, før det var en nedgang som varte frem til 2021. I 2022 ser de noe økning igjen, som er sammenlignbar med tallene fra 2018. De viser også at kjønnsforskjellene har blitt mindre over tid.

⁶⁵ Bakken, mfl., *Ung i Oslo 2021*

⁶⁶ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

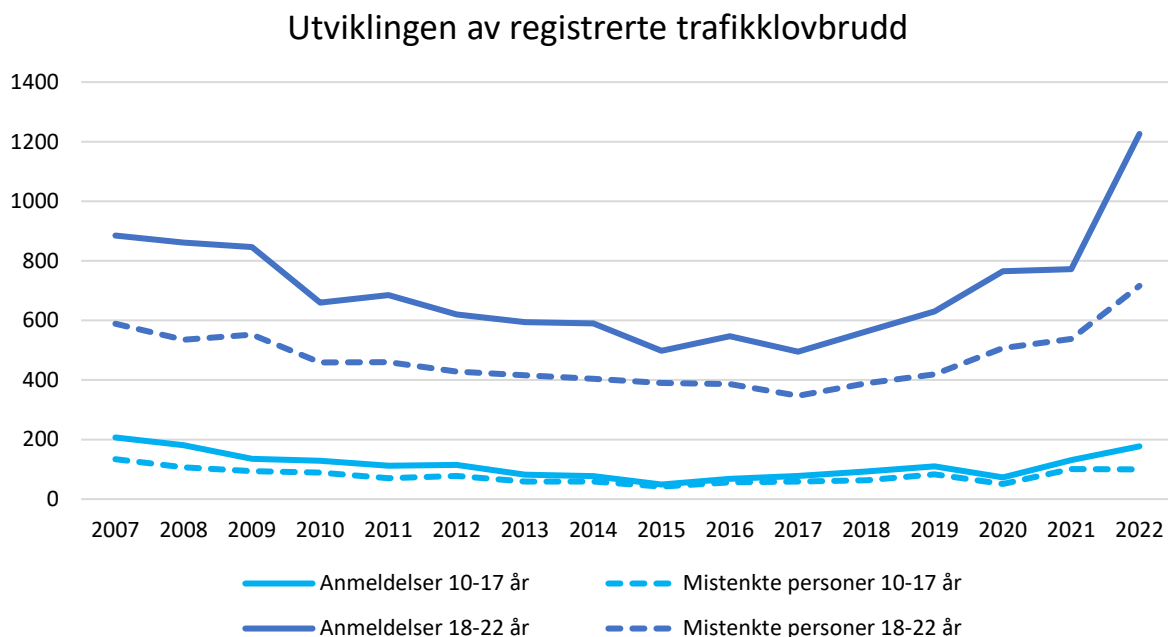
⁶⁷ Ibid

⁶⁸ Ibid

⁶⁹ Ibid

2.3.2 Trafikklovbrudd

En annen tydelig utvikling, ses i registreringen av trafikklovbrudd. Brudd på veitrafikkloven utgjør nå den største lovbruddskategorien i antall ser på anmeldelser med mistenkt 10-22 år, noe som er en vesentlig endring fra tidligere, da brudd på veitrafikkloven har ligget ganske lavt sammenlignet med de fleste andre lovbruddskategoriene. Dette er også en utvikling man ser i den generelle befolkningen.

Figur 2.3.3 Registrerte trafikklovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22 fordelt på år. Absolutte tall.

Som kan ses av Figur 2.3.3, har antallet anmeldelser for brudd på veitrafikkloven gått jevnt oppover over tid, også under pandemiårene. Antallet i 2022 var på 1397 anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22 år. Dette er også en vesentlig endring fra 2021, med en økning på 495 anmeldelser (54,9 %). De siste fem årene har antallet anmeldelser økt med totalt 88,8 %. Det er også en tydelig økning blant antall mistenkte personer, både fra 2021 til 2022 og over lenger tid. I 2022 ble 815 personer i alderen 10-22 registrert mistenkt for trafikklovbrudd. Over de siste årene har forholdet mellom antall anmeldelser og antall mistenkte vært tilnærmet likt, altså har de steget i takt med hverandre. I 2022 derimot, har det vært en høyere økning i anmeldelser enn i antall mistenkte personer, hvilket betyr at flere av de mistenkte er anmeldt for flere forhold. Totalt i 2022 er det flest anmeldelser for kjøring uten gyldig førerkort (408), etterfulgt av fartsovertredelser (397) og ruspåvirket kjøring (226).

Når det deles opp på flere aldersgrupper, ser man en tydelig økning for både 10-17 år og for 18-22 år, men det er aldersgruppen 18-22 som utgjør den største delen av anmeldelsene og mistenkte – noe som mest sannsynlig er knyttet til lovlig alder for kjøring av personbil (B). Det er også de eldste som har den største prosentvise økningen. I 2022 utgjorde aldersgruppen 18-22 år nærmere 88 % av både anmeldelsene og mistenkte personer. For gruppen 18-22 er det flest anmeldelser knyttet til fartsovertredelser (380), mens for gruppen 10-17 er det flest

registreringer av kjøring uten gyldig førerkort (83). Det er kun registrert et fåtall saker i den aller yngste aldersgruppen 10-14.

I likhet med narkotikalovbrudd, er trafikklovbrudd også sterkt avhengig av kontrollvirksomhet for å oppdages. Selv om begge lovbruddstyper nok har et høyt handlingsmørketall, er personmørketallet ved anmeldelse av lovbruddene lavt. Trafikklovbrudd har en konsekvent høy oppklaringsprosent siden de trafikklovbruddene som blir oppdaget, som regel har kjent gjerningsperson ved oppdagelse.⁷⁰ Mengden av kontroll av denne lovbruddstypen, vil derfor påvirke vår statistikk sterkt, mer enn kontroll av lovbruddskategorier med store personmørketall.

Fartsovertredelser er det som har økt mest både i antall og i prosentenheter. Denne underkategorien har økt med så mye som 171,9 % fra 2021 til 2022. Dette samsvarer med uttalte målsetninger fra både Politiet og Statens Vegvesen.⁷¹ Statens Vegvesen har uttalt at mengden automatisk trafikkontroll (ATK) skal økes, noe som gjenspeilet seg i en kraftig økning i antall forenklede forelegg som ble gitt i alle aldersgrupper i 2022.⁷² Etter en gjennomgang av fartsovertredelsene, kan man også i dette datamateriale se at mange av fartsovertredelsessakene er lokalisert på steder med ATK. Likevel utgjør ikke dette alle anmeldelser, og for ruspåvirket kjøring er det særlig grunn til å tro at dette er oppdaget gjennom fysisk kontroll fra politiets side. Dermed er det nærliggende å tro at denne økningen kan knyttes til økt grad av kontroll, både gjennom fysisk tilstedeværelse og elektronisk kontroll, og at tallene altså ikke speiler en økning av trafikklovbrudd blant barn og unge i Oslo.

2.3.3 Voldslovbrudd

Som med andre lovbruddskategorier, er det ulike faktorer som påvirker statistikken over registrerte voldslovbrudd. Forståelsen av og sensitiviteten for vold har blitt endret over tid, og med dette også anmeldelsestilbøyeligheten.⁷³ Til tross for en generell nedgang i kriminalitet i mange vestlige samfunn, inkludert Norge, har man observert en oppgang iblant annet voldslovbrudd.⁷⁴ Én forklaring på dette kan være at samfunnet har fått lavere terskel for å anmelde voldshendelser, i tillegg til at flere typer handlinger inkluderes i hva som anses for ulovlig.⁷⁵ Forskere argumenterer for at økningen i antall voldslovbrudd, skyldes nettopp dette, og at utviklingen i reelle handlinger mer sannsynlig peker nedover slik som andre de fleste andre lovbruddskategoriene.⁷⁶ Handlinger som tidligere ikke ville ført til involvering av det formelle kontrollapparatet, kan på et annet tid og rom, forstås som en sak for politiet.⁷⁷ Flere vi har snakket med, peker på at skoler og foreldre tidligere enn før ønsker involvering fra politiets side, særlig når det er snakk om barn under straffbar alder. Det er viktig å ha slike faktorer i mente når vi ser på utviklingen over lengre tid, uten at det her mener at kulturell sensitivitet for voldshandlinger endrer seg drastisk fra år til år. Endringen som blir beskrevet i

---

⁷⁰ Statistisk sentralbyrå, «09408: Lovbrudd etterforsket, etter region»

⁷¹ Statens vegvesen, mfl. *Nasjonal tiltaksplan*. Bruk av ATK inngår i sentrale tiltak og planer.

⁷² Riaz, «Risikoen for å bli tatt»

⁷³ Se for eksempel Kivivuori, «Understanding Trends in Personal Violence». Han argumenterer for en økning i kulturell sensitivitet knyttet til voldshendelser, mens Johansen, *Hva er kriminalitet*, gir et overordnet perspektiv på viktigheten av koblingen mellom handlinger og lovregler.

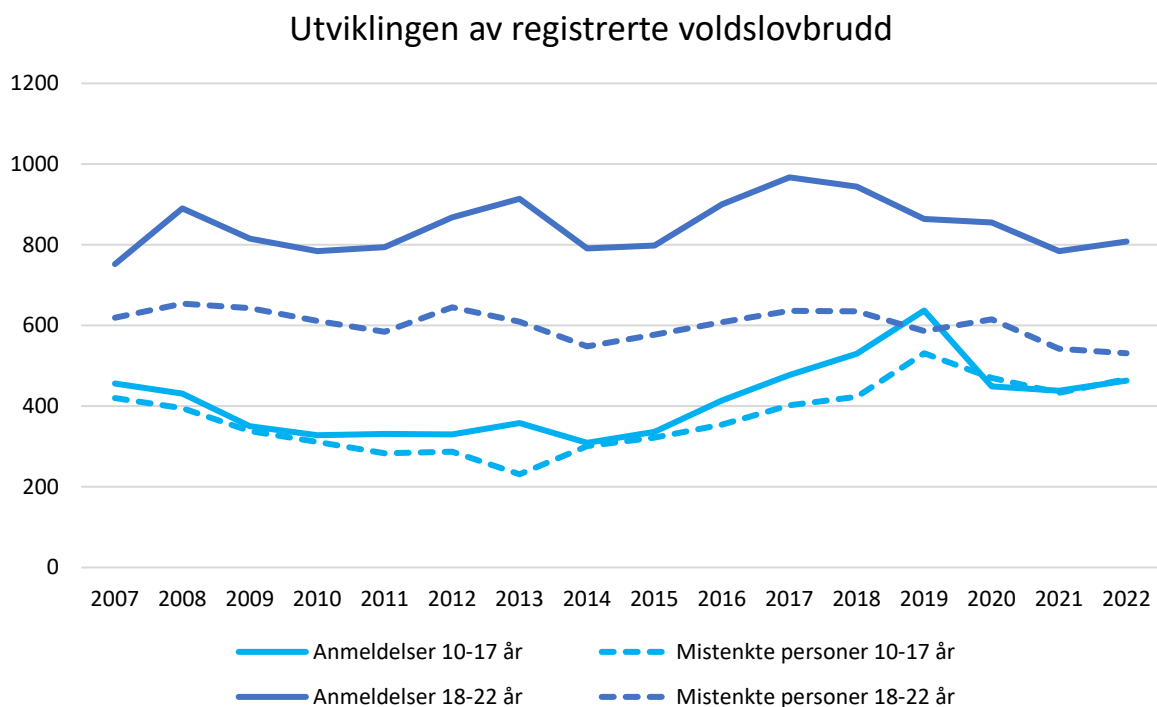
⁷⁴ Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*; Tonry, «Why Crime Rates Are Falling»

⁷⁵ Johansen, *Hva er kriminalitet*

⁷⁶ Se for eksempel Tonry, «Why crime rates are falling» eller Kivivuori, «Understanding Trends in Personal Violence»

⁷⁷ Johansen, *Hva er kriminalitet*

det korte tidsrommet fra 2021 til 2022, er nok i større grad påvirket av lokale forhold, som konflikter i ungdomsmiljøer eller kontrollmengde og oppdagelse – i tillegg til endringene knyttet til pandemien.

Figur 2.3.4 Registrerte voldslovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

Totalt utgjør voldskriminalitet den nest største lovbruddskategorien i anmeldelser med mistenkt person i aldersgruppen 10-22 år. Fra 2021 til 2022 er det lite endring, fra 1222 til 1271 anmeldelser. Antallet registreringer av voldslovbrudd gikk ned under pandemiårene, og har holdt seg på det nivået også i 2022.

Vold utgjør en større andel av den registrerte kriminaliteten i aldersgruppen 10-17 enn for 18-22. Likevel er det den eldste aldersgruppen som er involvert i flest voldsanmeldelser totalt sett, med nesten dobbelt så mange som den yngre gruppen. Det er et generelt trekk ved de fleste lovbruddskategoriene. Spesifikt for voldslovbrudd kan dette tenkes være knyttet til bruk av sentrumsområdene med tilhørende uteliv hvor mange av hendelsene finner sted. I 2022 var 56 % av anmeldelsene for vold knyttet til GDE Sentrum.

Totalt er registrerte anmeldelser for vold i 2022, lavere enn prepandemisnittet, selv etter en oppgang fra 2021. I 2022 ble det registret 808 anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 18-22. Det var en økning på 3,1 % anmeldelser fra 2021, men fortsatt nedgang sett opp mot prepandemisnittet på 12,6 %. Det var også en økning for aldersgruppen 10-17 fra 2021 til 2022, fra 438 til 463 anmeldelser. Det er en økning på 25 anmeldelser, som utgjør en økning på i underkant av 6 %. Samtidig er det en nedgang sammenlignet med prepandemisnittet på 15,8 % (85 færre anmeldelser). Antall mistenkte personer i alder 10-17 for voldslovbrudd var 467, som er en oppgang på 25 personer fra 2021. Av disse er det færrest i alderen 10-14 (194 mistenkte).

Kategorien voldslovbrudd kan brytes ned til flere underkategorier, blant annet lovbrudd mot offentlig tjenesteperson, fysisk vold og trusler. Med fysisk vold, menes handlinger som blant

annet dytting, slag og spark, men også drap inkluderes her. Underkategoriene av fysisk vold skiller ved ulik grovhet, og inkluderer kroppskrenkelse, grov kroppskrenkelse, skade, grov skade og alvorligere. Lovbrudd mot offentlig tjenesteperson inkluderer fire underkategorier; forulemping, hindring, trusler og vold.

Antall anmeldelser for fysisk vold gikk ned under pandemiårene. Som voldslovbrudd generelt har antallet gått noe opp i 2022, men er ikke tilbake til det gjennomsnittlige nivået i prepandemiperioden (2017-2019). Dette gjelder for begge aldersgruppene 10-17 og 18-22. For 18-22 var det 439 anmeldelser for fysisk vold i 2022, som var en oppgang på 85 fra 2021, men likevel en nedgang på 46 sammenlignet med prepandemisnittet. Det samme mønsteret gjelder altså for 10-17. For 10-17 år, var det i 2022, 277 anmeldelser for fysisk vold. Fra 2021 er det en oppgang på 36 anmeldelser, men en nedgang fra prepandemisnittet (-8 anmeldelser).

Det er særlig kroppskrenkelse som bidrar til økningen, mens lovbruddene med høyere strafferamme, som grov kroppskrenkelse, skade, grov skade og alvorligere, er mer stabile over tid. Kroppskrenkelse, lovbrudd mot offentlig tjenesteperson og trusler utgjorde den største delen av anmeldelser i aldersgruppen 18-22 år, mens for 10-17 år er det i hovedsak kroppskrenkelse og trusler.

Anmeldelser for lovbrudd mot offentlig tjenesteperson har gått ned og er på det laveste siden 2015. Fra 2021 er det en nedgang på 17,6 %, og enda sterkere nedgang sett opp mot prepandemisnittet. Nedgangen ses både for 10-17 år og 18-22 år. Også her er det den eldste gruppen som står for flesteparten av både anmeldelser og mistenkte personer – de utgjorde 231 av 295 anmeldelser i 2022. Andelen av lovbruddene mot offentlig tjenesteperson som var voldsanmeldelser, utgjorde 31 % for de eldste. Andelen er noe lavere hos den yngre aldersgruppen, rett over 20%.

Tidligere SaLTo-rapporter har tatt for seg økningen i anmeldelser for lovbrudd mot offentlig tjenesteperson, som hadde en topp i 2019. Når tilstedeværelse er en forutsetning for anmeldelsen, vil naturlig nok områder økt tilstedeværelse kunne påvirke antallet. Økningen var størst i østlige bydeler, hvor det samtidig hadde vært en økning i antall narkotika-anmeldelser, noe som forfatterne mente kunne tilsi at økningen i lovbrudd mot offentlig tjenesteperson hang sammen med kontrollvirksomheten i området.

Det er umulig å etablere noe kausalitet utfra datamaterialet som har vært tilgjengelig, men at færre kontrollsituasjoner knyttet til narkotika har påvirket antallet anmeldelser for lovbrudd mot politiet, er ikke utenkelig. Om man tenker at dette har påvirket den tidligere økningen, er det nærliggende å tenke at også nedgangen i anmeldelser for både narkotika og lovbrudd mot offentlig tjenesteperson kan henge sammen.

Trusler med kniv viser en varierende kurve. I 2022 ble det registrert 55 anmeldelser for trusler med kniv med mistenkt i alder 10-22 år, som er nedgang på 20 anmeldelser. De senere årene har denne kategorien gått mye opp og ned, og variasjonen er særlig knyttet til aldersgruppen 10-17 år. Aldersgruppen 18-22 viser et noe mer stabilt bilde i registrerte anmeldelser og det var flere anmeldelser knyttet til denne gruppen enn de yngre i 2022. Samtidig gjør variasjonen hos de yngre at forholdet mellom de to aldersgruppene varierer fra år til år.⁷⁸ Det er verdt å

---

⁷⁸ På grunn av overtellingsproblematikk, som blir diskutert i metodekapittelet, er det vanskelig å diskutere de spesifikke aldersgruppene nærmere. Dette er meget små tall hvor utviklingen ikke er større enn den potensielle feilkilden vi har når vi bryter ned til mindre aldersintervaller.

merke seg at bæring av kniv ikke registreres i denne statistikkgruppen, men finnes i kategorien annen kriminalitet.

Forholdet mellom antall anmeldelser og antall mistenkte personer

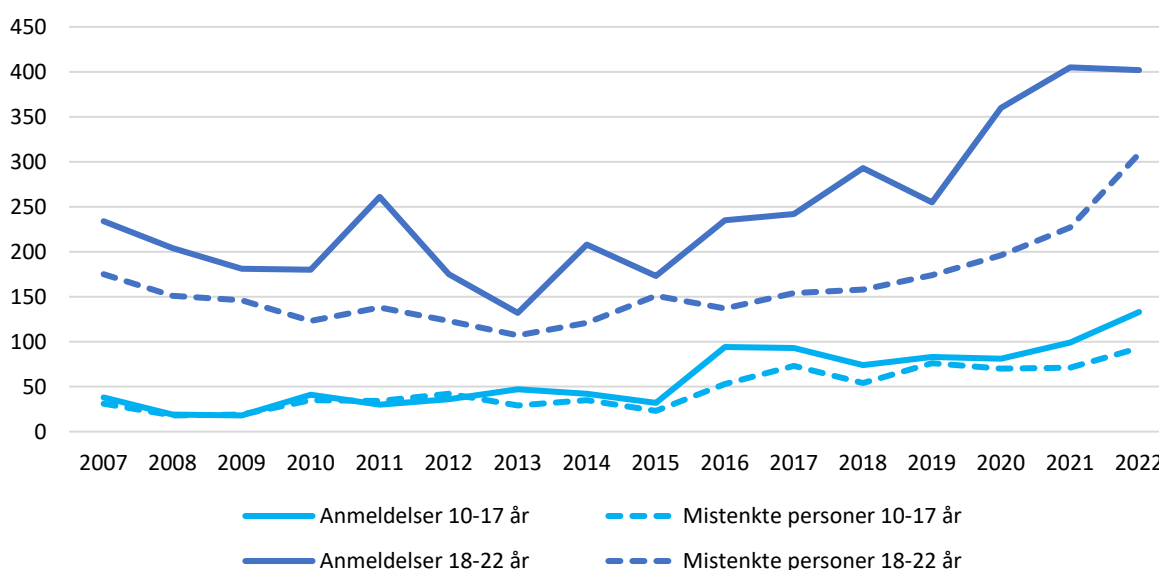
Noe som utmerker seg blant begge aldersgruppene er sammensetningen av antall anmeldelser og antall mistenkte personer, og hvordan dette varierer mellom ulike voldslovbrudd. For lovbrudd mot offentlig tjenesteperson, er antallet anmeldelser vesentlig høyere enn antall mistenkte personer. Dette gjelder for begge aldersgruppene. Det vil si at samme person har flere anmeldelser knyttet til seg i denne lovbruddskategorien. Dette kan komme av ulike hendelser til forskjell tid, men også av å bli anmeldt for flere av underkategoriene ved samme hendelse.

Det motsatte er tilfellet for fysisk vold. Der er det høyere antall mistenkte personer enn antall anmeldelser. For den eldre gruppen (18-22 år) er dette tilfellet i de grovere kategoriene. Det kan henge sammen med at grovhet vurderes blant annet utfra nettopp om handlingen er begått i fellesskap. For aldersgruppen 10-17, er dette tilfellet i alle i de grovere voldskategoriene, men også for kroppskrenkelse og for trusler med kniv.

Tolkningen av statistikken er at dette særlig er en tydelig faktor i forholdet mellom anmeldelser og mistenkte personer 10-14 år i underkategorien grove kroppskrenkelser. I 2022 ble det registrert 11 anmeldelser for grove kroppskrenkelser, som var tre flere enn i 2021 og fire flere enn prepandemisnittet. Dette er med andre ord små tall, og som diskutert tidligere, kan små tall være et uttrykk for tilfeldigheter. Samtidig fremkommer det at antallet mistenkte personer har hatt en betraktelig større økning. I 2022 ble det registrert 41 mistenkte personer mellom 10-14 år. Dette er en oppgang på 28 personer fra foregående år, og en oppgang fra prepandemisnittet på 25 personer. Det har ikke vært mulig å gå gjennom disse sakene i detalj i denne rapporten, men en plausibel forklaring er at antallet hendelser som blir registrert som fysisk vold ikke har endret seg betraktelig, men at antallet som er involvert derimot har det.

2.3.4 Økonomisk kriminalitet

Utviklingen av registrerte økonomiske lovbrudd

Figur 2.3.5 Registrerte økonomiske lovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

En annen lovbruddskategori som viser en vesentlig endring i registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune, er økonomisk kriminalitet. Her er det en økning i både antall anmeldelser og antall mistenkte personer med en vesentlig oppgang i anmeldelser allerede i 2020. Denne oppgangen har fortsatt inn i 2022, hvor det ble registrert 526 anmeldelser. Ses 2022 opp mot 2021, er det en økning på 31 anmeldelser (6,3 %), mens mot prepandemisnittet er det en økning på 187 anmeldelser (55,3 %). Når det kommer til antallet mistenkte har dette økt til 398 personer i 2022. Dette er en økning på 34,5 % fra 2021 og 75,6 % sett opp mot prepandemisnittet.

Som i de fleste andre lovbruddskategorier er det de eldste (18-22) som utgjør størst andel av både anmeldelser og mistenkte personer. Denne aldersgruppen er involvert i 402 av de 526 anmeldelsene (76,4 %). Sammenlignet med prepandemisnittet har begge aldersgrupper hatt en forholdsvis lik prosentvis økning. Det er likevel den yngre aldersgruppen 10-17 som utgjør hele økningen i anmeldelser for 10-22 år fra 2021 til 2022. Den yngre gruppen har altså hatt en økning på 34 anmeldelser og en økning på 22 mistenkte personer. Økningen i denne aldersgruppen, er sterkt påvirket av en serie lovbrudd som ble avdekket og anmeldt i februar 2022.⁷⁹ Selv om det ikke har vært noen økning i anmeldelser for gruppen 18-22 det siste året, har det likevel vært en økning i antall mistenkte personer i gruppen (+82).

Den største underkategorien er bedrageri, som er 451 av de 526 anmeldelsene, og 364 av de 398 mistenkte personene. Andre lovbrudd plassert i kategorien økonomi er blant annet ID-tyveri og misbruk, korrupsjon samt pengeforfalskning, men disse kategoriene utgjør altså en veldig liten del av totalen.

På landsbasis har det vært en betydelig økning i anmeldelser for bedrageri over flere år.⁸⁰ Det er likevel nærliggende å peke på endringer knyttet til pandemien, siden økningen lokalt i Oslo i denne aldersgruppen ble brattere da. Forskning peker på at ungdoms digitale vaner har blitt endret som følge av pandemien,⁸¹ og det er de senere årene blitt mulig gjort mange ulike former for økonomisk kriminalitet gjennom internett og digitale verktøy.⁸² I kapittel 6 gjøres noen videre refleksjoner over ulike forhold knyttet til barn og unges lovbrudd og utsatthet på nett.

2.3.5 Vinningslovbrudd

Over mange år har vinningslovbrudd vært en av de største lovbruddskategoriene for både antall anmeldelser og antall mistenkte personer, men over tid har antall registrerte vinningslovbrudd gått ned. Denne utviklingen stanset noe i årene før pandemien, men nedgangen fortsatte særlig i 2020 og 2021. I 2020 var det totalt 852 anmeldelser. I 2022 økte dette noe, til 975 anmeldelser (+14,4 %). Dette er fortsatt lavt sammenlignet med årene før pandemi, og i forhold til prepandemisnittet var det en nedgang på 30,1 % i 2022. Det samme overordnede bildet ses for antall mistenkte personer. I 2022 var det 889 mistenkte personer mellom 10-22 år. Dette var en oppgang fra 2021 på 8,5 %. Sett opp mot prepandemisnittet er det en nedgang på 15,6 %.

---

⁷⁹ Økokrim, «Rekordhøyt antall anmeldelser på bedrageri». Det påpekes at på grunn en voldsom økning i antall saker, så blir etterforskning av større saker prioritert. Dette vil da kunne utslag i statistikken fra år til år. Særlig er små tall utsatte for svingninger knyttet til etterforskningskapasitet og –prioriteringer.

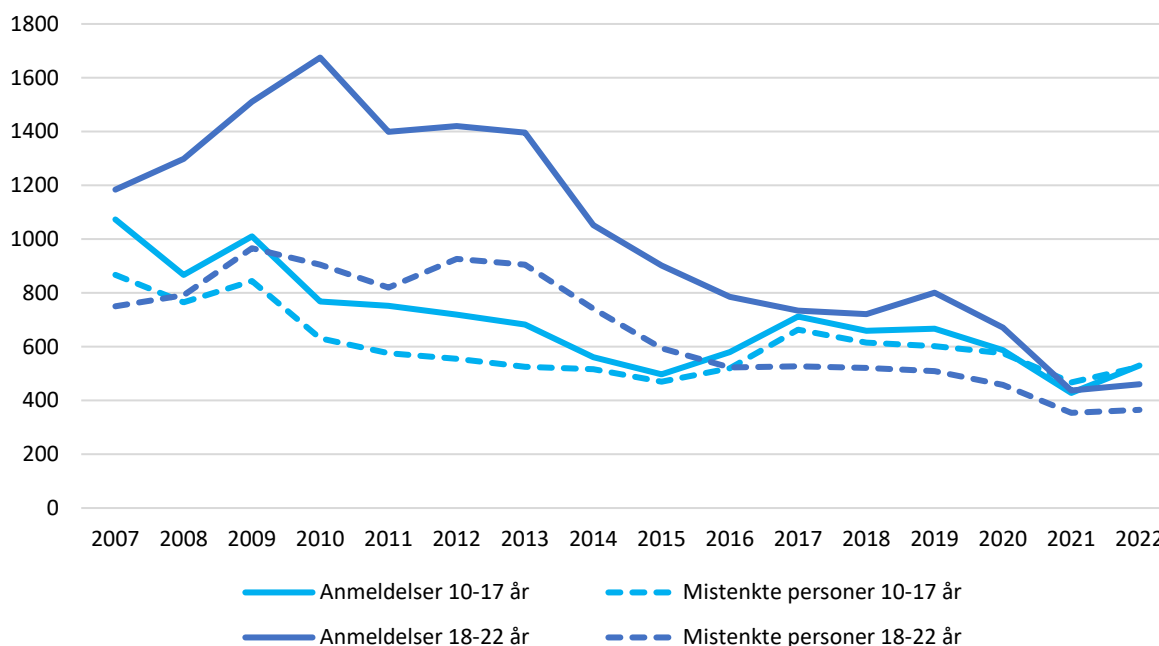
⁸⁰ Statistisk sentralbyrå, «Flere personer utsatt for bedrageri»

⁸¹ Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*

⁸² Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

Utviklingen av registrerte vinningslovbrudd

Figur 2.3.6 Registrerte vinningslovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

At det er økende antall anmeldelser fra 2021, men som likevel er lavere enn prepandemismittet, gjelder også de fleste underkategoriene. Butikktyveri er den største underkategorien av vinningslovbrudd, med 58,9 % av alle anmeldelsene i kategorien i 2022. Deretter kommer blant annet heleri med 11,8 %, ran med 10,5 % og tyveri fra person med 4,4 %.

Nedgangen i vinningslovbrudd under pandemien har blitt knyttet til nedstenging av byområdet og andre restriksjoner som påvirket ungdommens bevegelsesmønstre.⁸³ Om nedgangen hadde en sammenheng med disse tiltakene, er det nærliggende å tro at oppgangen i 2022 også må ses i sammenheng gjenåpningen av byområdene og lettelsen av andre restriksjoner. Dermed vil det være særlig relevant i denne lovbruddskategorien å sammenligne tallene med prepandemismittet i tillegg til foregående år.

I motsetning til de andre lovbruddskategoriene er aldersfordelingen i vinningslovbrudd relativt jevn mellom 10-17 år (530 anmeldelser) og 18-22 år (460 anmeldelser). Totalt utgjør faktisk den yngste aldersgruppen noe flere anmeldelser og mistenkte personer. Det er noen flere anmeldelser knyttet til aldersgruppen 15-17 år, men det er også en stor andel knyttet til 10-14 år – de fleste for butikktyveri.

For aldersgruppen 10-17, utgjorde butikktyveri 77,5% av anmeldelsene for vinningslovbrudd og endringene i denne lovbruddskategorien er knyttet til denne aldersgruppen.

Tyveri fra person har økt fra 26 til 43 anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år, som likevel er et av de laveste registreringene i vår statistikk (2007-2022). Denne økningen er kun knyttet til aldersgruppen 18-22. Antall anmeldelser for ran i 2022 ligger også under

⁸³ Oslo politidistrikt, *Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo [...] 2021*

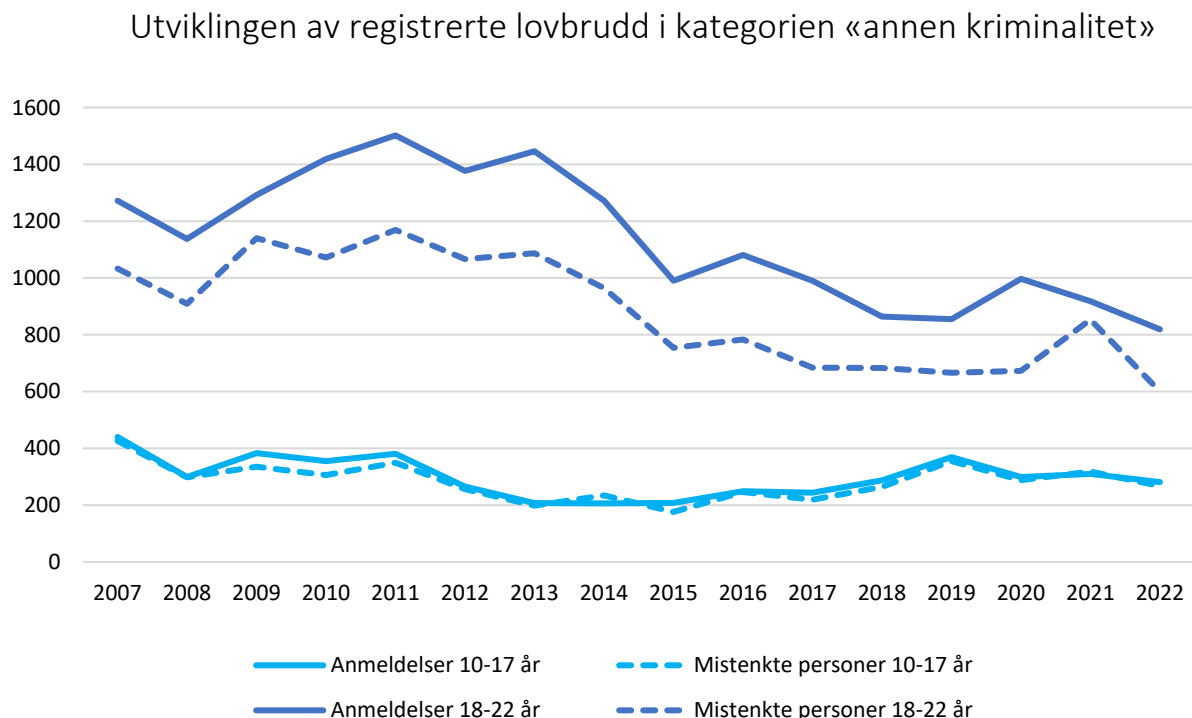
prepandemisnittet, men har gått opp fra 2021 til 2022. Også her er økningen kun knyttet til den eldste aldersgruppen. For 10-17 år har antallet anmeldelser for ran vært det laveste i hele perioden 2007-2022.

For at anmeldelser for ran skal inkluderes i vårt tallmateriale, er det avhengig av etterforskning som kan finne gjerningspersonen, siden statistikken vår baserer seg på kjent gjerningsperson. En nedgang i anmeldelser kunne da vært en indikator på endret innsats fra politiet. Likevel har antallet anmeldelser for ran med mistenkt gått opp i den ene aldersgruppen, som kan indikere at det ikke har vært en endring i politiets kontrollinnsats. Et annet aspekt som kan påvirke anmeldelser for ran er anmeldelsestilbøyelighet, fordi vi som regel er avhengig av at fornærmede gjør saken kjent.

2.3.6 Annen kriminalitet

Det ble registrert totalt 1086 anmeldelser med mistenkt 10-22 år, i kategorien annen kriminalitet i 2022. De lovbruddsgruppene som utgjør flest anmeldelser er, bæring av kniv eller annet våpen, hensynsløs atferd og ordensforstyrrelse. Disse utgjør til sammen 41,5 % av anmeldelsene i denne kategorien.

Andre lovbrudd som blitt plassert i kategorien annen kriminalitet er spesiallover, brann, hatkriminalitet, dokumentforfalskning, ikke riktig ID/uriktig personalia, våpen annet, brudd på utlendingsloven og brudd på utstedt forbud, samt at en betydelig andel er registrert som «ikke-kategorisert» (25,6 %).

Figur 2.3.7 Registrerte lovbrudd i kategorien annen kriminalitet med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

Spesiallover

Anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22 år, for brudd på spesiallover har gått kraftig ned igjen fra 175 i 2021 til 25 i 2022. Dermed var 2022 tilnærmet likt prepandemisnittet, som var på 21. De fleste anmeldelsene hadde aldersgruppen 18-22 som mistenkt.

Som omtalt i vår metodedel (1.2) varierer det over tid hvilke lovbruddskoder som er i aktivt bruk, og endringer i lovgivning, kodeverk og politiets registreringspraksis påvirker naturlig nok hva de registrerte tallene viser. I løpet av COVID19-pandemien ble det registrert flere lovbrudd under smittevernloven (eller forskrift basert på denne) enn tidligere år. Antallet anmeldelser i vår statistikk knyttet til spesiallover gikk dermed opp i tiden hvor det var strenge restriksjoner, mens dette gikk tilbake igjen i 2022. Det er viktig å merke seg at selv om flere lettelsener av tiltak ble gjort i løpet av 2021, skjedde fullstendig opphevelse av den nasjonale COVID19-forskriften først 12. februar 2022.

Bæring av kniv eller annet våpen

Bæring av kniv eller annet våpen har gått oppover de senere årene, med unntak av 2021.⁸⁴ I 2022 ble det registrert 194 anmeldelser med mistenkt i alder 10-22 år, som er samme nivå som i 2019. Av alle anmeldelser i 2022 for bæring av kniv eller annet våpen, var ca. 40 % av disse med mistenkt i aldersgruppen 10-17 år. Aldersgruppen 10-17 utgjorde cirka 40 % av anmeldelsene. Antall mistenkte personer i samme aldersgruppe var 83, som er høyeste tall på mange år for aldersgruppen. Til sammenligning var det 77 mistenkte personer i 2019 mellom 10-17 år. For gruppen 18-22 år har antallet anmeldelser variert de siste årene mellom 103 i 2016 og 126 i 2020. I 2022 var det 118 anmeldelser og 119 mistenkte personer.

Hensynsløs atferd

Det totale antallet anmeldelser for hensynsløs atferd med mistenkt i hele aldersgruppen 10-22 år, har gått ned fra 132 i 2021 til 113 i 2022. Nedgangen fra 2021 ses både for 10-17 år (-11 %) og 18-22 år (-12 %). Også her er det overvekt av anmeldelser mot de unge voksne. Av de 113 anmeldelsene med mistenkt i hele aldersgruppen, utgjorde de unge voksne (18-22) 71,7 % av disse.

Det har over flere år, vært en økning i antall anmeldelser med mistenkt i alder 18-22 år for hensynsløs atferd. Selv etter en nedgang fra 2021, var det 32 flere anmeldelser enn prepandemisnittet. For aldersgruppen 10-17 år har antallet vært ganske stabilt.

Ordensforstyrrelser

Ordensforstyrrelsene registrert i 2022 fant i all hovedsak sted i GDE Sentrum, hvor mistenkte er i aldersgruppen 18-22. Av de totalt 144 anmeldelsene i 2022, var 103 knyttet til GDE Sentrum.

For aldersgruppen 18-22 var det en nedgang i anmeldelser for ordensforstyrrelser fra 181 anmeldelser i 2020 til 127 i 2021, mest sannsynlig knyttet til nedstengningen i byområdene. Likevel ses ingen tilbakegang i 2022, hvor det heller er en videre nedgang på 4,7 %.

Aldersgruppen 10-17 utgjør en liten andel av anmeldelsene for ordensforstyrrelser. Også den aldersgruppen gikk ned fra 2020 til 2021, fra 38 til 20. I 2022 har anmeldelsene holdt seg

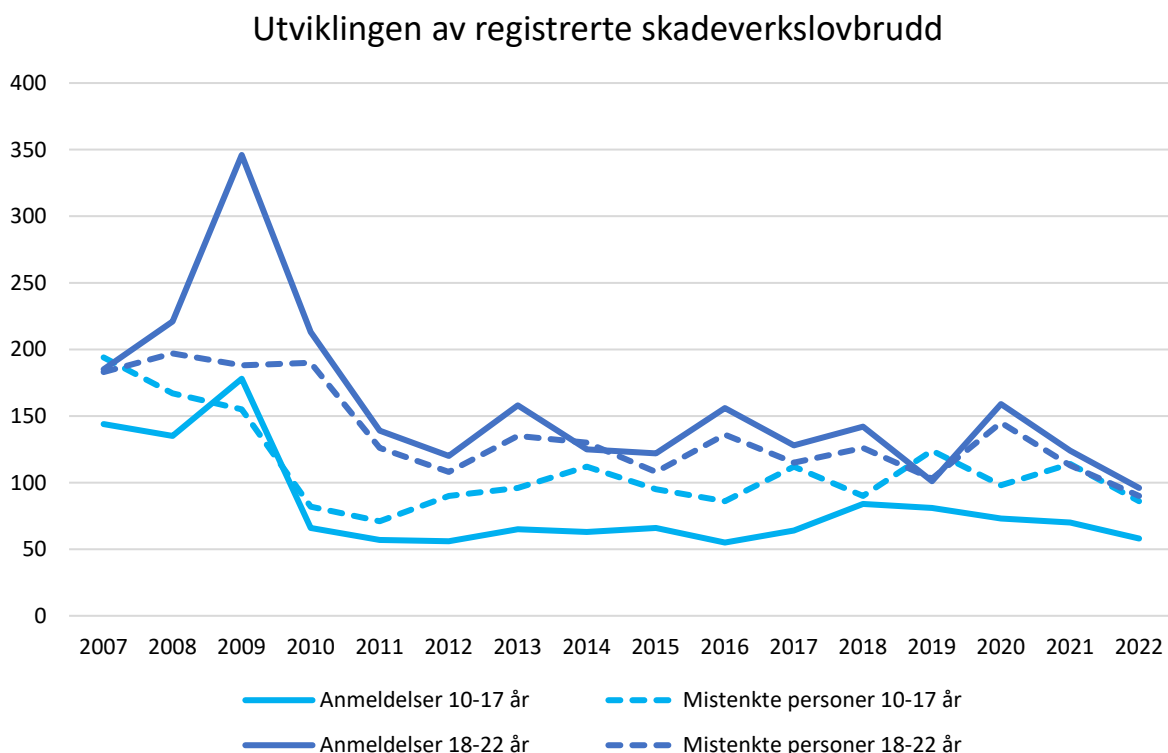
---

⁸⁴ Trusler og voldshandlinger med kniv/annet våpen inngår ikke i denne lovbruddskategorien, men kan ses under «voldslovbrudd».

lave, med 23 stykker. I motsetning til den eldre aldersgruppen, er antall mistenkte personer høyere enn antall anmeldelser. I 2022 var det 34 mistenkte personer i aldersgruppen 10-17.

2.3.7 Skadeverk og seksuallovbrudd

Seksuallovbrudd og skadeverk utgjør de to minste lovbruddskategoriene for både antall mistenkte og anmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22.

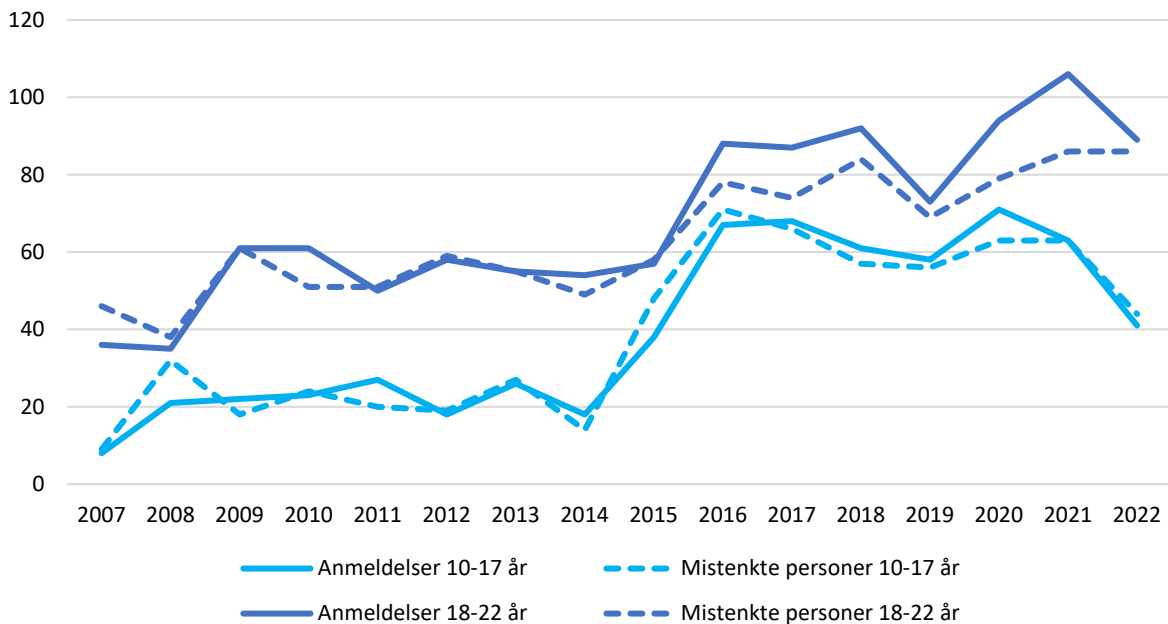
Figur 2.3.8 Registrerte skadeverkslovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

Antallet registrerte anmeldelser for skadeverk har gått ned over tid, både i Oslo og i resten av landet.⁸⁵ Som Figur 2.3.8 over viser, var det en topp i 2009. Det ble da registrert 524 anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år. Siden 2009, har antallet anmeldelser for skadeverk i aldersgruppen holdt et relativt stabilt nivå.

I 2022 ses noe nedgang fra foregående år, fra 194 til 154 anmeldelser med mistenkt i gruppen 10-22. Av disse var cirka 64 % med mistenkt i alderen 18-22 år. Totalt utgjør skadeverk 2 % av alle anmeldelser med mistenkt i alder 10-22 år i 2022. Kun 9 % av anmeldelsene har gjerningssted i GDE Vest, mot 34 % i GDE Øst og 58 % i GDE Sentrum.

⁸⁵ Drager, *Offerbilder i endring*

Utviklingen av registrerte seksuallovbrudd

Figur 2.3.9 Registrerte seksuallovbrudd med gjerningssted i Oslo kommune, ved anmeldelser og mistenkte personer i aldersgruppene 10-17 og 18-22, fordelt på årene 2007-2022. Absolutte tall.

Frem til 2016, var antallet anmeldelser for seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 år ganske stabilt lavt. Antallet økte noe i 2016, og igjen i 2020. I 2022 gikk derimot antallet noe ned. I 2022 ble det registrert 130 anmeldelser og mistenkte personer. Dette er en nedgang på 39 anmeldelser og 19 mistenkte personer fra 2021.

Det er en forskjell i utviklingen blant de ulike lovbruddsgruppene. Tydeligst nedgang var det i antallet anmeldelser med mistenkt 10-22 år for voldtekt. Fra 2021 til 2022 minsket antallet fra 71 til 49. Antall anmeldelser for voldtekt har ikke vært så lavt siden 2016. Derimot har antallet registrerte seksuelle fremstillinger gått opp.⁸⁶ Fra 2021 har denne kategorien kun steget med én anmeldelse, men frem til 2021 var det en betydelig økning. Ser vi 2022 opp mot prepandemisnittet, var det en økning på 30 anmeldelser. Dette er i tråd med en utvikling SSB har pekt på.⁸⁷ Denne oppgangen finnes kun blant aldersgruppen 18-22, ikke hos 10-17. Antallet anmeldelser i aldersgruppen 18-22 var i 2022 27, mens prepandemisnittet ligger på åtte. Forskning har vist at unge oftere blir tiltalt i straffesaker hvor seksuelt materiale har blitt spredt uten samtykke.⁸⁸ Seksuelle fremstillinger inkluderer blant annet ulovlig billedeling av seksualisert materiale og blir diskutert videre i kapittel 6 i lys av digitalisering.

Seksuallovbrudd er en kategori med høye mørketall. Det er vist av tidligere forskning at mange av ulike grunner velger å ikke anmelde, i tillegg er andelen saker som fører til tiltale og dom i denne lovbruddskategorien lav.⁸⁹ En annen faktor som kan påvirke statistikken for

⁸⁶ Hvilke lovbestemmelser underkategorien seksuelle fremstilling relateres til er avhengig av alderen på fornærmede. Der hvor fornærmet er under 18 år, og dermed regnes som barn, omfattes dette i hovedsak av straffelovens § 311, mens fornærmet over 18 omfattes i hovedsak av § 267.

⁸⁷ Dyrstad, «Anmeldte seksuallovbrudd i endring?»

⁸⁸ Frøyland, *Seksuelle overgrep mot barn og unge*; Dyrstad, «Anmeldte seksuallovbrudd i endring?»

⁸⁹ Skilbrei og Stefansen, *Seksuell vold*

denne lovbruddskategorien, er tiden mellom hendelse og anmeldelse. Det vil si at hendelser som ble anmeldt i 2022, ikke nødvendigvis reflekterer at hendelsene også fant sted i 2022.⁹⁰

I vår statistikk, er det også i denne kategorien, færrest saker med gjerningssted i GDE Vest, mens GDE Sentrum og GDE Øst begge ligger rett under 40 %. Her er det i tillegg 5 % som ikke har kjent gjerningssted. Det er ingen grunn til å anta at den geografiske fordelingen speiler det reelle bildet av seksuallovbrudd i Oslo.

2.4 Geografisk fordeling av anmeldelser

		ANNEN	NARKOTIKA	SEKSUALL.	SKADEVERK	TRAFIKK	VINNING	VOLD	ØKONOMI
	Antall anmeldelser	1086	752	130	149	1397	975	1229	524
GDE Sentrum	Sentrum	15,7 %	12,5 %	7,7 %	10,1 %	3,2 %	30,3 %	13,6 %	3,4 %
	Gamle Oslo	15,2 %	22,7 %	9,2 %	20,1 %	22,9 %	7,7 %	17,9 %	8,7 %
	Grünerløkka	8,4 %	4,7 %	10,0 %	6,7 %	6,1 %	5,8 %	6,7 %	8,7 %
	Sagene	2,6 %	6,6 %	3,1 %	2,0 %	3,7 %	6,6 %	3,7 %	6,3 %
	St. Hanshaugen	10,7 %	6,0 %	6,9 %	14,1 %	2,5 %	9,4 %	10,8 %	8,0 %
GDE Vest	Frogner	6,0 %	6,5 %	5,4 %	7,4 %	3,1 %	6,5 %	6,4 %	4,9 %
	Ullern	2,0 %	1,1 %	2,3 %	2,0 %	5,7 %	2,1 %	1,1 %	2,7 %
	Vestre Aker	1,3 %	1,2 %	3,8 %	3,4 %	2,8 %	2,9 %	2,0 %	2,9 %
	Nordre Aker	2,1 %	2,0 %	8,5 %	0,0 %	3,0 %	2,4 %	1,8 %	3,8 %
GDE Øst	Bjerke	7,0 %	4,4 %	1,5 %	8,1 %	7,7 %	3,3 %	6,7 %	6,5 %
	Grorud	1,7 %	2,5 %	3,1 %	3,4 %	3,5 %	2,2 %	1,9 %	10,5 %
	Stovner	3,6 %	3,3 %	5,4 %	5,4 %	3,6 %	3,4 %	4,8 %	4,0 %
	Alna	7,7 %	8,8 %	6,9 %	6,0 %	7,7 %	4,3 %	5,1 %	11,2 %
	Østensjø	2,5 %	4,1 %	10,0 %	2,7 %	3,4 %	4,1 %	3,6 %	4,6 %
	Nordstrand	6,3 %	3,6 %	3,8 %	5,4 %	9,7 %	4,2 %	4,1 %	3,0 %
	Søndre Nordstrand	4,7 %	8,2 %	6,9 %	2,7 %	7,2 %	4,6 %	8,5 %	8,4 %
Ukjent	2,6 %	1,7 %	5,4 %	1%	4%	0%	1%	2%	
	Total	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 2.4.1 Geografisk fordeling av andel anmeldelser med mistenkt person 10-22 år i 2022. Lovbruddskategorier fordelt i prosent på gjerningssted på bydelsnivå, sortert etter GDE. Høye og lave andeler er indikert ved henholdsvis røde og grønne farger.

Tabell 2.1.6 ovenfor viser fordelingen av anmeldelser innenfor de ulike lovbruddskategoriene på bydelsnivå, sortert etter politiets geografiske driftsenheter. Som i kartet over GDE-er presentert tidligere, er bydeler innenfor GDE Sentrum farget gul, de i GDE Vest farget blå, og GDE Øst farget rosa.

⁹⁰ Politidirektoratet og Riksadvokaten, *Straffesaksbehandlingen 2022*

Fargeskalaen fra grønn til rød i cellene tydeliggjør i hvilket område lavest og høyest andel av anmeldelser er registrert innenfor de ulike lovbruddskategoriene. Det er viktig å merke seg antallet lovbrudd totalt innenfor hver av lovbruddskategoriene for å ikke mistolke andelen. Som et eksempel viser tabellen at 10 % av alle registrerte seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 år, har gjerningssted i bydel Grünerløkka, men dette utgjør et lavt antall anmeldelser (13), mens samme bydel har 6,1 % av anmeldelser for trafikklovbrudd, som utgjør mange flere (85) siden det totale antallet trafikklovbrudd er så mye høyere.

Som vi ser av tabellen, er de fleste anmeldelsene i mange av lovbruddskategoriene konsentrert i GDE Sentrum, særlig bydel Gamle Oslo og Grünerløkka, samt Oslos sentrum. Den største andelen av alle lovbruddskategoriene i 2022, var i GDE Sentrum, med kun to unntak: størst andel av anmeldelser for økonomi fant sted i bydel Alna i GDE Øst, i tillegg hadde bydel Grünerløkka og bydel Østensjø like høy andel av anmeldelser for seksuallovbrudd.

Som beskrevet gjennomgående ovenfor, er det mange faktorer som påvirker mengden av hendelser og oppdagelsen av dem. I videre kapitler går det nærmere inn på lokale beskrivelser og forhold innad i GDE-ene og tilhørende bydeler.

2.5 Oppsummering

Dette kapitlet har sett overordnet på den registrerte kriminaliteten i Oslo kommune i 2022, som har involvert barn og unge i alderen 10-22 år. I 2022 ble det registrert 6245 anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år, og det ble registrert 3511 mistenkte personer i samme aldersgruppe. Totalt sett viser bildet en relativt stabil situasjon, med en liten økning i antall anmeldelser og en liten nedgang i antall mistenkte personer fra foregående år. Nedgangen fra 2021 i antall mistenkte personer er sterkt knyttet til jenter og unge kvinner. Det vises også en oppgang i antall mistenkte personer i aldersgruppen 10-14 år, med en økning på 71 personer. Derimot er det en nedgang i de andre aldersgruppene når det gjelder antall mistenkte personer i 2022.

I de aller fleste lovbruddskategoriene vi har sett på, er det de unge voksne (18-22 år) som i hovedsak blir registrert som mistenkt i anmeldelsene, med unntak av for vinningslovbrudd. I 2022 utgjorde aldersgruppen 18-22 år, 72,6% av alle anmeldelser med mistenkt i hele aldersgruppen 10-22.

For aldersgruppen 18-22 år er det trafikklovbrudd og annen kriminalitet (primært bæring av kniv eller annet våpen og ordensforstyrrelse, men også noe hensynsløs atferd) som er mest fremtredende i tallene for 2022. For aldersgruppen 10-17 år er vinningslovbrudd og voldslovbrudd de mest hyppige registrerte lovbruddene.

Antallet personer som blir registrert med gjentatt kriminalitet har gått noe ned. Blant personer med gjentatte lovbrudd er vold og annen kriminalitet de mest vanlige lovbruddskategoriene.

I dette kapitlet har det også blitt redegjort for ulike hensyn knyttet til hva statistikken kan eller ikke kan si noe om, særlig med tanke på mørketallsproblematikk. Analysen har også gått nærmere inn på lovbruddskategoriene annen, narkotika, seksuallovbrudd, skadeverk, trafikk, vinning, vold, og økonomiske lovbrudd. Her kommer det frem, at til tross for lite opp- og nedgang i antall anmeldelser, har fordelingen av anmeldelsene mellom lovbruddskategoriene endret seg. Den tydeligste endringen er knyttet til narkotika- og trafikklovbrudd. Endringer i slike kontrollrevne lovbruddskategorier har stor innvirkning på denne statistikken..

Trafikklovbrudd utgjorde i 2022 den største lovbruddskategorien for aldersgruppen 10-22 år, som er en ny utvikling. Narkotikalovbrudd har fortsatt nedgangen vi har sett over tid, med unntak av i Oslo sentrum og bydel Gamle Oslo.

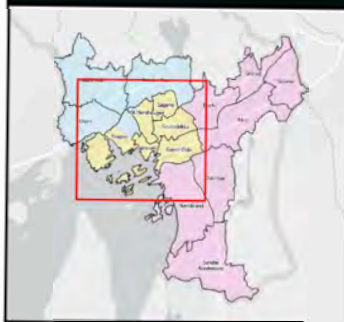
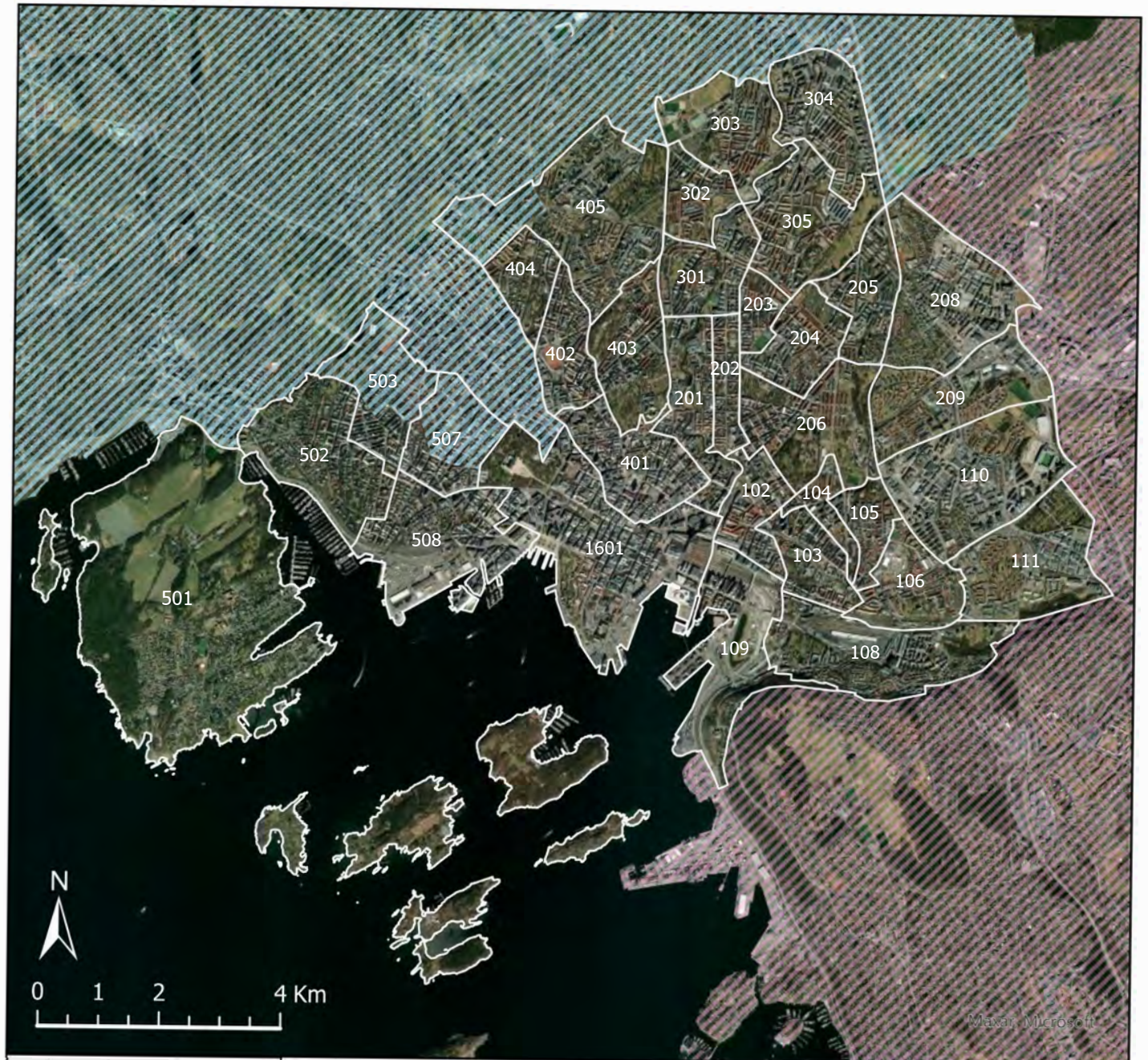
Det har også blitt observert en endring i økonomisk kriminalitet. Fra år til år, kan denne økningen være knyttet til etterforskningsmessige forhold, men over tid faller dette inn i en større nasjonal trend. Anmeldelser for seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 har gått ned, i hovedsak knyttet til anmeldte voldtekter. Likevel har anmeldelser for seksuelle fremstillinger gått noe opp, særlig sammenlignet med prepandemisnittet. Anmeldelser for vinningslovbrudd med mistenkt person i alderen 10-22 har økt noe fra 2021, men er fortsatt betydelig lavere enn prepandemisnittet. Økningen er i hovedsak knyttet til anmeldelser for butikkyveri med mistenkt i alderen 10-17 år.

Antallet anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år for vold, har gått noe opp fra 2021 til 2022, men er ikke tilbake til nivået før pandemien. Antall anmeldelser for lovbrudd mot offentlig tjenesteperson hvor det er mistenkt person i alderen 10-17 og 18-22 har gått ned.

Antallet anmeldelser for bæring av kniv eller annet våpen (som inngår i lovbruddskategorien annen), med mistenkt person i alderen 10-17 år har økt i 2022, men ikke for aldersgruppen 18-22 år. Trusler med kniv varierer sterkt i begge aldersgruppene. Rapporten har ikke kunne gi en oversikt over antall voldshendelser med kniv, men slike hendelser vil falle inn under de grovere voldslovbruddene. Når man ser nærmere på underkategoriene i fysisk vold, vises en relativt stabil situasjon. På bakgrunn av dette kan ikke analysen si om antallet voldshendelser blant barn og unge med bruk av kniv, har endret seg.

GDE Sentrum

102 Grønland	203 Dælenenga	401 Hammersborg
103 Enerhaugen	204 Rodeløkka	402 Bislett
104 Nedre Tøyen	205 Sinsen	403 Ila
105 Kampen	206 Sofienberg	404 Fagerborg
106 Vålerenga	208 Løren	405 Lindern
108 Kværnerbyen	209 Hasle	501 Bygdøy
109 Bispevika	301 Iladalen	502 Frogner
110 Ensjø	302 Sagene	503 Frognerparken
111 Etterstad	303 Bjølsen	507 Uranienborg
201 Grünerløkka vest	304 Sandaker	508 Skillebekk
202 Grünerløkka øst	305 Torshov	1601 Sentrum

GDE

Sentrum

Vest

Øst

3 GDE Sentrum

I politiets GDE Sentrum inngår Oslo Sentrum og bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene, største delen av St. Hanshaugen samt deler av bydel Frogner. Resterende del av Frogner og St. Hanshaugen tilhører GDE Vest. Siden GDE- og bydelsgrensene ikke er helt sammenfallende, vil noen differanser i tallmaterialet forekomme i dette kapittelet.⁹¹ Siden mesteparten av St. Hanshaugen inngår i GDE Sentrum, presenteres alt som er anmeldt i denne bydel i dette kapittel. En nærmere presentasjon av Frogner gis i neste kapittel om GDE Vest. Totalt hadde de fire bydelene som presenteres under GDE Sentrum 209 590 innbyggere i 2022, hvorav 20 303 var i alderen 10-22 år.

SaLTo-koordinator i Sentrum har også et særlig ansvar knyttet til mobilisering av ansatte fra bydelene og Uteseksjonen rundt arrangementer, demonstrasjoner og andre hendelser i Oslo sentrum som innefatter målgruppen.⁹² I bydelene i GDE Sentrum drives også et omfattende aktivt rus- og kriminalitetsforebyggende SaLTo-samarbeid koordinert av Uteseksjonen.⁹³ GDE sentrum er i lokal resultatavtale gitt i oppdrag å forebygge vold og ordensforstyrrelser i de åpne rusmiljøene i enheten og styrke befolkningens opplevde trygghet i tilknytning til disse, som et av oppdragene gitt fra politimesteren.⁹⁴ I tillegg fokuseres det på problematikk tilknyttet uteliv.

3.1 Karaktertrekk ved områder innenfor GDE Sentrum

Informanter fra både kommune og politi fremhever at GDE Sentrum har mange særegenheter som skiller området og kriminalitetsbildet fra det i Vest og Øst. Særlig trekker de frem at GDE Sentrum har de største kollektivknutepunktene og derfor langt flere tilreisende enn andre områder, og at det meste av utelivet foregår her. Dette, og mange andre strukturelle forhold, tilrettelegger også på mange måter for åpne rusmiljøer i de sentrumsnære områdene.

Oslo sentrum

Kun 1589 personer var registrert som boende i Oslo sentrum i 2022. Siden området ikke defineres som en bydel, finnes ikke det samme datagrunnlaget på Bydelsfakta som vi bruker for å beskrive de andre områdenes demografiske profil.

Hva som uformelt omtales som Oslo sentrum er ganske flytende, men som administrativt område er det et geografisk område i sentrumskjernen som ikke inngår i en av kommunens bydeler. Dette er et mindre område i hovedsak tilknyttet hovedgaten Karl Johan og nærliggende områder. Bydelene Frogner, St. Hanshaugen, Gamle Oslo og Grünerløkka grenser til Oslo sentrum, som fra vest strekker seg fra slottet og tilhørende parker, forbi Nationaltheatret, ned gjennom Vika, Rådhuset og til Akershus festning. Deler av Bjørvika ligger også i sentrum, og den østlige grensen går rett etter Operahuset og Munchmuseet. I den østlige delen av sentrum ligger sentralstasjonen. Også kjøpesenteret Oslo City og Domkirken

---

⁹¹ Når vi omtaler totalbildet i GDE Sentrum, inngår ikke anmeldelser med gjerningssted i de deler av Frogner og St. Hanshaugen som ligger i GDE Vest. Det mest utslagsgivende er kriminalitet med gjerningssted i Majorstuen Syd eller -Nord som ekskluderes i totalbildet gitt i del 3.2.1. Les mer om avvik i kommunens og politiets geografiske områder i del 1.2.

⁹² Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester, Oslostandard for SaLTo-arbeidet 2023

⁹³ Velferdsetaten, Oslo kommune, «Oversikt over forebyggende tiltak»

⁹⁴ Oslo politidistrikt, *Resultatavtale enhet sentrum*

ligger akkurat innenfor sentrumsområdet. Grensen mot delbydel Hammersborg tilhørende St. Hanshaugen går gjennom Storgata, Grensen og Pilestredet.

Gamle Oslo

Bydel Gamle Oslo er Oslos nest største etter innbyggertall og hadde 60 209 innbyggere i 2022, hvorav 5743 personer er i alderen 10-22 år. Bydelen består av ti delbydeler, her gitt etter størrelse på innbyggertall: Ensjø, Grønland, Kværnerbyen, Enerhaugen, Vålerenga, Nedre Tøyen, Etterstad, Kampen og Bispevika. Alle delbydelene har hatt befolkningsvekst det siste tiåret, men særlig Ensjø, som er en del av byutviklingsområdet Hovinbyen, har vokst betraktelig.

Gamle Oslo har flere kommunale boliger enn gjennomsnittet i Oslo. Disse er konsentrert særlig på delbydel Nedre Tøyen og Vålerenga. Sett opp mot Oslos gjennomsnitt, har bydel Gamle Oslo også høy grad av lavinntekstshusholdninger med barn og personer som ikke har fullført videregående skole. Innad i bydelen er det særlig Nedre Tøyen og Grønland som skiller seg negativt ut på ulike levekårsindikatorer, deriblant lav utdanning, stor andel innvandrere med kort botid, lav sysselsetting og særlig høy andel lavinntekstshusholdninger med barn. Også Enerhaugen har langt over snittet barn som bor i lavinntekstshusholdninger.

Hele 95 % av bygningsmassen i bydel Gamle Oslo består av blokker og andelen som leier er høy, med unntak av i delbydelene Ensjø, Kværnerbyen og Etterstad. Områdene Tøyen og Grønland er urbane områder som har blitt mer attraktive for flere grupper i samfunnet, noe som leder til større fraflytting og økte boligpriser både på eie- og leiemarkedet. I og med denne pågående gentrifiseringsprosessen blir Tøyen og Grønland i større grad beskrevet som å ha høy grad av utskiftning av beboere og store forskjeller innad i befolkningen.⁹⁵ En del av utfordringene som trekkes frem på Grønland er også åpent bruk og salg av rusmidler.⁹⁶ Grønland har i tillegg et aktivt uteliv og grenser til sentrumsområdet rundt Jernbanetorget.

Grünerløkka

Bydel Grünerløkka er den største bydelen i Oslo, målt i innbyggere. I 2022 bodde 63891 personer i bydelen, hvorav nesten 10 % av disse er i alderen 10-22 år. Over tid har befolkningstallet i bydelen økt, særlig i delbydel Løren som er en sentral del av storprosjektet Hovinbyen.⁹⁷

Bydel Grünerløkka består av åtte delbydeler: Løren, Rodeløkka, Sofienberg, Sinsen, Grünerløkka Vest, Hasle, Grünerløkka Øst og Dælenenga – her sortert etter størrelse målt ved innbyggertall. Bydelen har flere områder tett knyttet til sentrumsområdene i Oslo. Både Grünerløkka Vest og Øst er preget av utelivsområder og strekker seg nedover mot det geografiske sentrum. Begge områder preges også av høy grad av butikker, kollektivknutepunkter og rekreasjonsområder. Nedre del av Grünerløkka Vest inkluderer og grenser til områder med flere lavterskeltiltak knyttet til rus, inkludert bo- og helse-tiltak, utdelingssteder for brukerutstyr samt brukerrom. Området har for tiden også et åpent rusmiljø hvor det foregår kjøp og salg av illegale rusmidler.⁹⁸

---

⁹⁵ Brattbakk, mfl., *På sporet av det nye Grønland*; Brattbakk, *Hva nå, Tøyen?*

⁹⁶ Bydel Gamle Oslo, Oslo kommune, *Forslag til programplan for områdeløft*

⁹⁷ Oslo kommune, «Hovinbyen»

⁹⁸ Ericson, «Kvinner i rusmiljøet»

Alle delbydelene, med unntak av Grünerløkka Vest, har lav grad av personer utenfor utdanning, arbeid og opplæring og generelt er det få personer med lav utdanning i hele bydelen. Samtidig preges alle delbydelene av en betydelig høyere grad av blokker enn snittet i Oslo. Andelen leietakere er høy, og til tross for høye boligpriser har flesteparten av delbydelene også høyere grad av lavinntekstshusholdninger med barn, enn snittet i Oslo. Særlig Sinsen og Dælenenga skiller seg negativt ut når det kommer til barnefattigdom, og Dælenenga er også den (eneste) delbydelen på Grünerløkka med høyere andel innbyggere med lav utdanning i forhold til Oslosnittet. Andelen innvandrere med kort botid er høyest i delbydelene Sinsen og Grünerløkka Vest. Sistnevnte har også høy grad av trangbodde. Hasle og Løren har lave utslag på levekårsindikatorene, og skiller seg dermed positivt ut fra de andre delbydelene, men også opp mot Oslos gjennomsnitt. Det er en betydelig forskjell i konsentrasjon av kommunale boliger innad i bydelen, hvor det er betraktelig flere på Rodeløkka, Dælenenga og Grünerløkka Vest, enn det er særlig på Løren og Hasle.

Sagene

Bydelen Sagene består av fem delbydeler, gitt etter antall innbyggere: Sandaker, Torshov, Iladalen, Bjølsen og Sagene. Alle har hatt befolkningsvekt de senere årene, særlig delbydel Sandaker. Totalt hadde de fem bydelene til sammen 46 424 innbyggere i 2022, hvorav 4026 var mellom 10 og 22 år. Den største barne- og ungdomsbefolkningen (10-22 år) er i delbydelene Sandaker og Torshov, med cirka 1000 personer i aldersgruppene hver. Bydelen har høy andel av kommunale boliger sammenlignet med snittet i Oslo, og en stor del av disse er lokalisert i delbydel Torshov.

Sett opp mot Oslos gjennomsnitt, har bydelen lav andel av levekårsproblematikk. Likevel skiller delbydel Sagene seg ut med høy grad av lavinntekstshusholdninger med barn, og Bjølsen med særlig høy andel trangboddhet og høy andel innvandrere med kort botid. Kun delbydel Sagene ligger litt over snittet for andel med lav utdanning, mens de resterende ligger under. Torshov og Iladalen ligger på eller under gjennomsnittet i Oslo på alle levekårsindikatorene, mens Sandaker ligger under snittet på alle. Som i de andre sentrumsbydelene, er også Sagene preget av høy grad av blokkbebyggelse, med høyere boligpriser enn snittet i Oslo. Mange leier bolig, særlig på Bjølsen.

Bydelen har mange store og godt besøkte park- og grøntområder, som Iladalen park, Torshovparken, Bjølsenparken, Voldsløkka, samt deler av Akerselva som fortsetter nedover gjennom Grünerløkka Vest. Bydel Sagene er ikke like sentrumspreget som noen av de andre i GDE Sentrum, men også her er det en rekke kulturtilbud, butikker og uteliv.

St. Hanshaugen

St. Hanshaugen er bydelen i GDE Sentrum med lavest befolkningstall, men antallet i alderen 10-22 år ligner på bydel Sagene. I 2022 hadde St. Hanshaugen 39066 innbyggere, hvorav 4141 var i alderen 10-22 år. Bydelen består av delbydelene Bislett, Ila, Hammersborg, Lindern og Fagerborg, gitt etter befolkningsstørrelse.

I likhet med de andre bydelene i GDE Sentrum, har også St. Hanshaugen hatt befolkningsvekst de senere årene, særlig i delbydel Hammersborg. Hele 97 % av boligmassen i bydelen er blokker, med høyere grad av personer som leier enn snittet i Oslo. Samtidig er boligprisene høyere i alle delbydelene enn gjennomsnittet i Oslo og St. Hanshaugen skiller seg positivt ut på de fleste levekårsindikatorene. Særlig delbydel Fagerborg har betraktelig bedre levekårsforhold enn de andre delbydelene, men også Oslo generelt. Sett opp mot Oslos gjennomsnitt har Lindern høy andel trangboddhet og innvandrere med kort botid og er den

delbydelen i bydel St. Hanshaugen som skårer svakest på levekårsindikatorerne. Hammersborg har noe høyere andel innvandrere med kort botid og lavinntekstshusholdninger med barn. Totalt har St. Hanshaugen lavere andel kommunale boliger enn gjennomsnittet for Oslo, men de fleste er i delbydel Ila, som derfor ligger over gjennomsnittet.

St. Hanshaugen strekker seg fra Marienlyst i vest til sentrumsområdet og inneholder flere store parkområder som for eksempel Stensparken og St. Hanshaugen parkanlegg som brukes mye særlig om sommeren. Særlig Hammersborg har et sterkt sentrumspreg. Her inkluderes blant annet Regjeringskvartalet, områdene rundt Youngstorget og Torggata, og grenser mot Storgata. Flere store konsertscener, uteliv og andre kulturtilbud er lokalisert her. Informanter vi har pratet med trekker frem at området har mange tilreisende, både fra andre deler i Oslo og andre deler av landet.

3.1.1 Områdesatsninger og områdeløft

Det har vært flere satsingsprosjekter i områder som tilhører GDE Sentrum. Stat og kommune har tidligere gjennomført områdeprogrammene “Handlingsprogram Oslo indre øst” rettet mot bydelene Gamle Oslo, Sagene og Grünerløkka (1997-2006) og Områdeløft Tøyen (2014-2018) i GDE Sentrum. I den siste ble også bydel Grønland innlemmet fra 2017-2018. Fra 2019 startet den pågående Oslo indre øst-satsningen i bydel Gamle Oslo etter Groruddalsmodellen.⁹⁹ I denne gjennomføres områdeløft på Grønland og Tøyen med særlig fokus på nærmiljøutvikling samt tjenesteutvikling på oppvekst-, utdanning- og sysselsettingsfeltet.¹⁰⁰

Satsninger på Tøyen har ført med seg gentrifisering og økt oppmerksomhet også fra privat næringsliv, som særlig gitt en tilførsel av serveringssteder.¹⁰¹ Spesielt Tøyen Torg har gjennomgått stor forandring. I dette området ble det etablert en ny politipost i slutten av 2022.¹⁰²

Noen av de østre delene av GDE Sentrum inngår i Oslos største byutviklingsområde – Hovinbyen.¹⁰³

3.2 Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Sentrum

Sentrum er den geografiske driftsenheten hvor mesteparten av den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten skjer. Dette mønsteret går igjen gjennom hele tidsperioden (2007-2022). Av alle anmeldelser med mistenkt person i aldersgruppen 10-22 år i 2022, er nærmere 52 % av anmeldelsene registrert i GDE Sentrum.

Totalt har GDE Sentrum sett en økning i anmeldelser og mistenkte personer fra 10-22 år, når man sammenligner 2022 med det foregående år. Denne økning har primært vært innenfor lovbruddstypene butikktyveri, ran, tyveri fra person, bæring av våpen og ulike typer av fysisk vold. Denne oppgangen skyldes med stor sannsynlighet gjenåpningen av butikker, barer og

---

⁹⁹ Oslo kommune, mfl., *Programbeskrivelse for Oslo indre øst-satsingen*

¹⁰⁰ Bydel Gamle Oslo, Oslo kommune. *Årsrapport 2021*

¹⁰¹ Oslo kommune, mfl., *Programbeskrivelse for Oslo indre øst-satsingen*

¹⁰² Regjeringen, «Regjeringen åpner ni nye tjenestesteder»

¹⁰³ Oslo kommune, «Hovinbyen»

annet næringsliv i Oslo sentrum, og en større bruk av utearealene når COVID19-restriksjonene ble opphevet 12. februar 2022.

Når man istedenfor sammenligner tallene for 2022 med gjennomsnittlige nivået av anmeldelser i løpet av prepandemiperioden (2017-2019) kommer det til syne at de nevnte lovbruddstypene i stor grad går tilbake til det samme nivået som før pandemien, eller ligger lavere enn snittet. Den totale endringen i antall anmeldelser i forhold til prepandemisnittet er -16,4 %. Figur 3.2.1 og 3.2.2 viser at anmeldelser som involverer mistenkte barn og unge fra 10 til 17 år eller unge voksne fra 18 til 22, i stor grad synker også over lenger tid. Et lignende bilde ses for antallet mistenkte som også har gått ned. I de lengre linjer ser man altså en nedgang i registrert kriminalitet med mistenkte barn og unge i GDE Sentrum. Et unntak er en stor økning i brudd på veitrafikkloven.

De fleste lovbruddskategoriene har en relativt stabil eller synkende utvikling for begge aldersgrupper, og over tid ser man at de fleste anmeldelser involverer personer fra den endre aldersgruppen (18-22). Lovbruddsfordelingen for denne aldersgruppen i GDE Sentrum skiller seg noe fra det mønstrene i Oslo totalt. Rangeres lovbruddskategoriene etter størrelse, er den største andelen anmeldelser i kategorien vold. For Oslo totalt, er det trafikk som kommer øverst, men den havner i GDE Sentrum som tredje største kategori.

I alle kategorier unntatt vinningskriminalitet er de fleste mistenkte 18-22. At vinning utgjør den største kategorien for de yngre (10-17) er i samsvar med tallene for Oslo totalt. Anmeldelser av vinningskriminalitet med identifisert gjerningsperson i GDE Sentrum fordeler seg stort sett likt mellom barn 10-14 og ungdommer 15-17 og de fleste er mistenkt for butikktveri. Et særtrekk for det geografiske området Oslo Sentrum er at det er en større andel jenter i den yngste gruppen.

Noe som også utmerker seg er at når man ser på det totale antallet registrerte narkotika-lovbrudd med mistenkt 10-22 år i GDE Sentrum, viser tallene at den nedadgående trenden man har sett både før og under pandemitiden, har fortsatt i 2022. Likevel gjelder ikke dette på et lavere geografisk nivå, hvor vi ser at de registrerte anmeldelsene med gjerningssted Oslo Sentrum og bydel Gamle Oslo stiger det siste år. Dette gjelder for overtredelse av legemiddelloven, men er primært knyttet til anmeldelser i overtredelse av straffeloven.

Flest anmeldelser av registrert kriminalitet med identifisert mistenkt i alderen 10-22 år med gjerningssted i GDE Sentrum, konsentrer seg i Gamle Oslo og Oslo Sentrum. Ser man nærmere på delbydelsnivå er det særlig i de mest sentrumsnære områdene i bydelene, som Grønland, Nedre Tøyen, Grünerløkka Vest og Hammersborg det er anmeldt mest. På bydelsnivå er det færrest anmeldelser med gjerningssted Sagene. Noe som skiller GDE Sentrum fra Vest og Øst er at hvilken lovbruddskategori som utgjør den største andelen av anmeldelsene, varierer mellom alle de seks områdene som inngår i driftsenheten.

Det er en stor andel tilreisende som er mistenkt for anmeldelsene i GDE Sentrum, særlig i Oslo Sentrum. Det er kun i Oslo Sentrum og i bydel St. Hanshaugen (hvor 70 % av anmeldelsene har gjerningssted i den sentrumsnære delbydelen Hammersborg) hvor de fleste mistenkte er tilreisende fra andre politidistrikter. Det er også en del tilreisende fra andre distrikter i Grünerløkka, Gamle Oslo og Sagene, men her er de fleste mistenkte bosatt i samme bydel som lovbruddet er registrert. Av de tilreisende innad i Oslo kommune er det flest mistenkte fra østlige nabobydeler og noen av de østlige bydelene som ligger lenger unna.

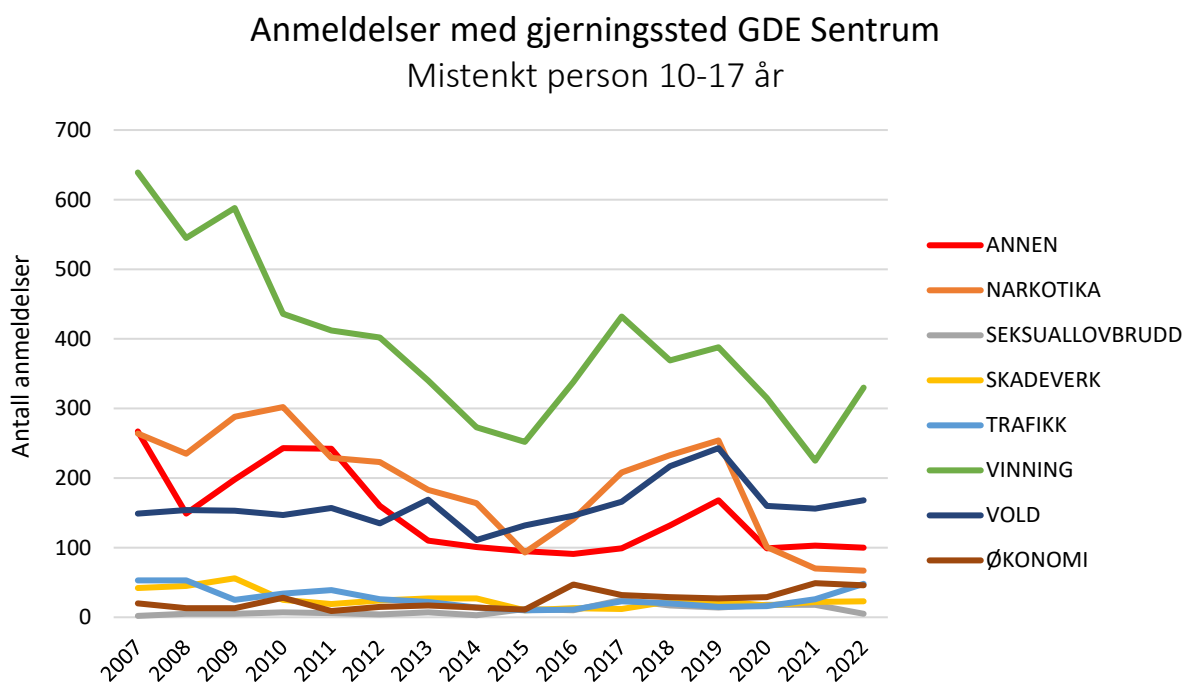
I alle Sentrumsområder er det få mistenkte fra bydel Frogner, Ullern, Vestre og Nordre Aker, Nordstrand, Østensjø, Grorud og delvis også Bjerke. Det ser også ut å være mindre bevegelse til andre sentrumsområder blant bosatte i St. Hanshaugen og Sagene i vårt tallmateriale.

3.2.1 Anmeldelser med gjerningssted i GDE Sentrum

GDE Sentrum er det området hvor mesteparten av anmeldelsene av barne- og ungdomskriminalitet med gjerningssted Oslo er registrert, og som det kommer frem av tabell 2.4.1 i del 2.4, gjelder dette også for alle lovbruddskategorier som undersøkes i denne rapporten. Eneste unntaket er økonomisk kriminalitet.

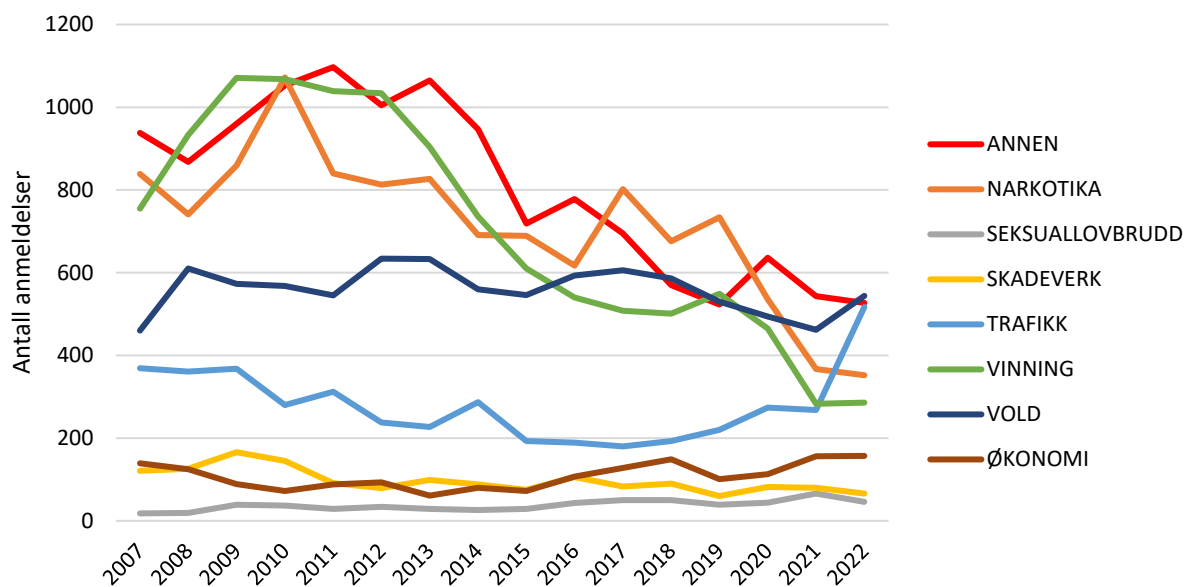
I 2022 økte antall anmeldelser med gjerningssted innenfor GDE Sentrum med mistenkt i aldersgruppen 10-22 fra 2842 i år 2021, til 3230. Dette er en økning på 13,7 % fra det foregående året, og sammenlignet med gjennomsnittet for årene 2020 og 2021, har anmeldelsene økt med totalt 4,9 %. Hvis vi sammenligner den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten GDE Sentrum i 2022 med prepandemisnittet, ser vi det motsatte bildet. Sammenlignet med prepandemiperioden, har både antall mistenkte i aldersgruppen og antall anmeldelser med gjerningssted i GDE Sentrum gått ned. Antall anmeldelser er 16,4% lavere i 2022 og antall mistenkte har gått ned med 6,1 %.

Dette betyr at en økning i kriminalitet etter at COVID19-restriksjonene i Oslo ble opphevet ikke bør tolkes som en generell økning av kriminaliteten i Oslos sentrale bydeler. Det generelle kriminalitetsnivået i GDE Sentrum er, som for Oslo totalt, ikke tilbake på det samme som det var før pandemien. Noen forskjeller viser seg likevel mellom kriminalitetstyper og aldersgrupper når man ser nærmere på hvordan de registrerte anmeldelsene fordeler seg over lovbruddsgrupper og geografiske områder.

Figur 3.2.1 Anmeldelser med gjerningssted GDE Sentrum med mistenkt 10-17 år. Absolutte tall.

Anmeldelser med gjerningssted GDE Sentrum Mistenkt person 18-22 år

Figur 3.2.2 Anmeldelser med gjerningssted GDE Sentrum med mistenkt 18-22 år. Absolutte tall.

Figur 3.2.1 og 3.2.2 viser antall årlige anmeldelser under årene 2007-2022 hvor registrert gjerningssted er i GDE Sentrum og hvor den mistenkte gjerningspersonen er enten i aldersgruppen 10-17 (3.1) eller 18-22 (3.2).¹⁰⁴ Disse viser at antallet anmeldelser med mistenkt i aldersgruppene 10-17 og 18-22 år er relativt stabilt for de fleste lovbruddskategoriene når man sammenligner 2022 med de to foregående årene. Det er altså ikke noe tegn i 2022 på at anmeldelsene er tilbake på nivået de var på før pandemien, men det finnes noen unntak for ulike lovbruddskategorier og innad i aldersgruppene. Utviklingen i de ulike kategoriene varierer også noe over lenger tid.

Omfanget av anmeldelser og mistenkte personer for seksuallovbrudd, skadeverk og økonomisk kriminalitet er lavt for begge aldersgruppene og utgjør til sammen kun 11 % av anmeldelsene i GDE Sentrum i 2022 (henholdsvis 2, 3 og 6 %). Disse tre lovbruddsgruppene har vært på et nokså stabilt nivå over tid, men vi kan se en mindre nedgang i seksuallovbrudd både i forhold til 2021 og prepandemiperioden for begge aldersgruppene. Et unntak er seksuelle fremstillinger som går opp med noen få anmeldelser i forhold til prepandemisnittet for aldersgruppen 18-22.

Skadeverk ligger på samme lave nivå som tidligere for den yngre gruppen og vi ser en nedgang i antallet anmeldelser for unge voksne (18-22).

Økonomisk kriminalitet har økt noe over tid og er i 2022 30.5 % høyere enn i gjennomsnittet for prepandemiperioden. Dette utgjør en økning på 17 anmeldelser for de fra 10 til 17 år, og 31 anmeldelser for de eldre (18-22). For begge gruppene er det i hovedsak bedrageri som har

¹⁰⁴ Ved bruk av denne oppdeling vises 14 mistenkte personer og 43 anmeldelser for mye for GDE Sentrum, enn hva som egentlig er registrert i 2022. Dette er på grunn av den duplisering av personer og anmeldelser som ble omtalt nærmere i kapittel 2.1. For anmeldelser med gjerningssted i GDE Sentrum gir dette fremst utslag på antall voldslovbrudd (+19) og vinningslovbrudd (+9) hvor de presenterte tallene altså kan være noe høye for enten den yngre eller eldre gruppen.

gått opp, mens for den eldre gruppen øker også ID-tyveri og -misbruk noe. Både i 2022 og over tid, involverer mesteparten av anmeldelsene for seksuallovbrudd, skadeverk og økonomisk kriminalitet i GDE Sentrum, unge menn i alderen 18-22.

Brudd på veitrafikkloven har økt over tid og siden 2017. Dette er etter all sannsynlighet et resultat av økt kontrollvirksomhet fra politiet. Etter videre økning i kontrollvirksomhet i 2022, som blant annet mer bruk av ATK, har denne kategorien økt fra 294 anmeldelser i GDE Sentrum i 2021, til 559 i 2022 – noe som nærmest er en fordobling. Av alle anmeldelser i GDE Sentrum i 2022 som involverer mistenkt i alderen 10-22, utgjør trafikkrelaterte lovbrudd nå 17 %. Antallet mistenkte i denne alderen har økt fra 226 til 367 det siste år. At det er lavere antall mistenkte enn antall anmeldelser innebærer at noen av de mistenkte er involvert i flere forhold.

Av de totalt 559 anmeldelsene utgjør 177 brudd på fartsgrensen, 155 kjøring uten gyldig førerkort, og 90 ruspåvirket kjøring (hvorav 8 anmeldelser er medvirkning). For aldersgruppen 10-17 er omfanget av anmeldte brudd mot veitrafikkloven over tid lavt. Prosentuelt er økningen i trafikklovbrudd i forhold til prepandemisnittet stor for begge aldersgruppene (148 % og 161 %). For første gang siden 2007 (som er første år i statistikken som presenteres her) er flere individer i alderen 18-22 mistenkt for trafikklovbrudd enn narkotikarelatert kriminalitet i GDE Sentrum. Dette er det samme mønstre som vises for Oslo som helhet. Når vi ser nærmere på (den mindre) økningen i trafikklovbrudd for aldersgruppen 10-17 år, ser vi at det er mistenkte i alderen 15-17 som står for hele økningen av anmeldte trafikklovbrudd. De blir i størst grad registrert for kjøring uten gyldig førerkort.

I likhet med trafikklovbrudd er registrerte anmeldelser for narkotikalovbrudd i GDE Sentrum langt lavere for aldersgruppen 10-17 enn for 18-22. Av de totalt 331 mistenkte personene er 82 % fra 18 til 22 år. I motsetning til trafikklovbrudd har dog de registrerte narkotikalovbruddene minsket over en lenger tid – bortsett fra en økning i årene 2017-2019. For 2022 ligger antallet på et lavt nivå som ligner mest på statistikken fra pandemiårene. Anmeldelser av narkotikalovbrudd er, som tidligere diskutert, i stor grad politiinitierte og tallene gjenspeiler kontrollnivået.

56 % av all anmeldte voldslovbrudd i Oslo med mistenkt i alder 10-22, har gjerningssted i GDE Sentrum. I likhet med det totale bildet i Oslo er de aller fleste mistenkte for voldslovbruddene unge voksne 18-22 år. Når vi ser på lovbrudd mot offentlig tjenesteperson, har 73 % av disse hendelsene skjedd i GDE Sentrum. Som nevnt tidligere ble antall registrerte voldslovbrudd i stor grad påvirket av reduserte åpningstider eller helt stengte barer og restauranter med skjenkebevilgning under COVID19-pandemien. Selv om noen av de mer spesifikke reguleringene i åpningstid av slike arenaer også bidro til en økning i voldslovbrudd i løpet av pandemien, var det totale nivået av vold i GDE Sentrum i pandemiperioden lavere enn tidligere.¹⁰⁵ Når vi sammenligner antallet voldsanmeldelser med mistenkt i aldersgruppen 10-22 med gjerningssted GDE Sentrum i 2022, med gjennomsnittet i prepandemiperioden, viser statistikken en nedgang på 8.5 %. For fysisk vold, lovbrudd mot offentlig tjenestemann og trusler med kniv er det registrert færre anmeldelser – både når vi sammenligner med prepandemi- og pandemiperioden. Starten av 2022 noe preget av nedstengning av Oslo, og det er derfor vanskelig å trekke noen slutninger om registrerte voldslovbrudd vil fortsette å synke eller ikke. For noen typer voldslovbrudd ser vi en økning fra 2021, og de har gått tilbake til et

---

¹⁰⁵ Gerell, mfl., «COVID-19 restrictions, pub closures»

nivå som ligner på prepandemismittet. Informanter fra SaLTo-samarbeidet og politiet påpeker behovet for å holde seg oppdatert på hvilke konflikter som finnes innad i og mellom ungdomsmiljøer for å forebygge vold og trusler. Informanter fra politiet forklarer at det ikke er vold mellom grupperinger som dominerer statistikken, men enkeltindivider som utøver voldshandlinger. Ved alle voldshandlinger er det nødvendig å avklare hvorvidt det dreier seg om en personkonflikt eller konflikt mellom større grupperinger. Volden i sentrumsområdene er i stor grad knyttet til utelivet og nærmere 80 % av de registrerte mistenkte for voldslovbrudd i GDE Sentrum er unge voksne (18-22)

Personer i alderen 15-17 år er i mindre grad mistenkt for fysisk vold i 2022 enn i prepandemiperioden (-14%). Det er i hovedsak kroppskrenkelse, lovbrudd mot offentlig tjenesteperson og trusler som har en mistenkt i sistnevnte aldersgruppe. Alle disse lovbruddene er lavere i 2022 enn i prepandemiperioden. Antallet anmeldelser for grove kroppskrenkelser og alvorlig skade er lavt, noe som har vært stabilt over tid.

Personer under strafferettslig lavalder (10-14) er kun mistenkt i 5 % av de anmeldte voldslovbruddene. Antallet kroppskrenkelser har økt noe for denne gruppen i 2021 og 2022 sammenlignet med tidligere år, men dette handler altså om små endringer i lave tall.

For aldersgruppene 10-14 og 15-17 er det i hovedsak registrert vinningskriminalitet som har økt det siste året i GDE Sentrum. Anmeldelser av vinningslovbrudd som involverer personer i alderen 18-22 er lavere i 2022 både når man sammenligner med snittet for pandemiperioden (-18%) og prepandemiperioden (-37%). For denne aldersgruppen er det først og fremst butikkyveri som har gått ned over tid, mens antallet anmeldte ran har gått opp noe fra 2021, og ligger per 2022 rett over snittet i prepandemiperioden. For aldersgruppen 15-17 ser vi en nedgang i butikkyveri, ran og tyveri fra person når 2022 sammenlignes med prepandemismittet. For registrerte mistenkte i alderen 10-14 år, går ran og andre typer av vinningskriminalitet opp til det samme nivået som var før pandemien, og de fleste anmeldelsene gjelder butikkyverier.

Lovbruddskategorien annen kriminalitet i Figur 3.2.1 og 3.2.2 inneholder, som nevnt i kapittel 2 lovbruddstyper som ordensforstyrrelse, bæring av kniv eller annet våpen, hensynsløs atferd og spesiallover. Spesiallover er spesielt knyttet til COVID19-restriksjoner, og en stor nedgang i anmeldelser i forbindelse med disse gjør at kategorien annen kriminalitet ser ut å synke både for Oslo totalt og de individuelle GDE-ene. Denne nedgangen gir ikke like stort utslag i trenden for lovbruddskategorien annen kriminalitet i GDE Sentrum, på grunn av at noen lovbruddsgrupper i denne kategorien inneholder flere anmeldelser enn i de øvrige GDE-ene. Vi ser en oppgang fra 2021 til 2022 i antall anmeldelser av bæring av kniv eller annet våpen samt ordensforstyrrelser som involverer en mistenkt fra 10 til 22. I forhold til prepandemismittet har ordensforstyrrelser dog gått kraftig ned i 2022 (-48 %) og har hatt en synkende trend også over lenger tid. Bæring av kniv er tilbake på samme nivå som før pandemien og skytevåpen har økt noe. I hovedsak er aldersgruppen 18-22 representert i anmeldelsene i disse lovbruddstypene, og denne fordeling mellom aldersgruppene er stabil over tid.

Når vi ser på det totale kriminalitetsbildet for registrert barne- og ungdomskriminalitet i GDE Sentrum, er de fleste mistenkte unge menn 18-22. Også i de yngre aldersgruppene er det over tid flest gutter som er mistenkt, men for de aller yngste (10-14) er kjønnsforskjellen mindre. I 2022 er det overraskende nok flere jenter mistenkt i denne aldersgruppen enn gutter, selv om forskjellen er liten. Totalt er 118 jenter og 106 gutter fra 10 til 14 år mistenkt for de 221

registrerte lovbruddene begått av denne aldersgruppen i GDE Sentrum i 2022. De fleste anmeldelsene er butikktveri (43 %) og vold (20 %).

Informanter peker på at den forhøyde aktiviteten i mer sentrumsnære områder på sommerhalvåret påvirker kriminalitetsbildet og leder til høyere kriminalitet denne tiden av året. Det kan tenkes at økt aktivitet og flere tilreisende fra ulike deler av Oslo kommune eller andre steder øker det generelle kriminalitetsbildet i GDE Sentrum (hvis man ser på alle anmeldelser som inkluderer også de saker som ikke har identifisert mistenkt eller hvor den mistenkte er i vår aldersgruppe), men som vist i kapittel 2 ser vi ikke noe tydelig mønster av forhøyd barne- og ungdomskriminalitet i Oslo under noen deler av året. Kriminalitetskurven over registrert barne- og ungdomskriminalitet viser stabilitet, også når vi undersøker månedsvariasjoner kun i GDE Sentrum og ulike lovbruddskategorier.

3.2.2 Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Sentrum

Generelt sett har antallet anmeldelser i bydelene i GDE Sentrum gått tilbake til å enten ligne på prepandemisnittet eller ligger på et lavere nivå enn dette. I alle deler av GDE Sentrum som presenteres nedenfor involverer mesteparten av anmeldelsene mistenkte personer i alderen 18-22 år. Det er ingen store forandringer i denne aldersfordelingen over tid, men noen forskjeller fra hvordan mønstrene for Oslo som helhet ser ut, finner vi i kjønnsfordelingen. Det er noen forskjeller mellom de ulike bydelene når det kommer til omfanget av barne- og ungdomskriminalitet, og hvorvidt det meste av den anmeldte kriminaliteten i bydelen begås av tilreisende eller bosatte. Som det blir tydeliggjort i Tabell 3.2.1, skiller også områdene seg noe ved hvilken lovbruddsgruppe som er størst i de ulike bydelene.

Selv om det kan gi stor merverdi å belyse utviklingen over tid i både bydeler og delbydeler, avgrenses rapporten til å kun beskrive situasjonsbildet 2022 på mindre lokalområder. Begrunnelser for dette står at lese i del 1.3.

	Antall	ANNEN	NARKOTIKA	SEKSUALL	SKADEVERK	TRAFIKK	VINNING	VOLD	ØKONOMI	Total
GDE Sentrum total	3230	19,3 %	12,8 %	1,6 %	2,7 %	17,3 %	18,8 %	21,5 %	6,1 %	100,1 %
Oslo Sentrum	814	20,5 %	11,5 %	1,2 %	1,8 %	5,5 %	36,2 %	20,5 %	2,2 %	99,4 %
Gamle oslo	1039	15,9 %	16,5 %	1,2 %	2,9 %	30,8 %	7,2 %	21,2 %	4,4 %	100,1 %
Grünerløkka	419	21,7 %	8,4 %	3,1 %	2,4 %	20,3 %	13,6 %	19,6 %	11,0 %	100,1 %
Sagene	278	10,1 %	18,0 %	1,4 %	1,1 %	18,3 %	23,0 %	16,2 %	11,9 %	100,0 %
St. Hanshaugen	493	23,1 %	9,0 %	1,8 %	4,2 %	7,2 %	19,3 %	26,9 %	8,6 %	100,1 %

Tabell 3.2.1 Registrerte anmeldelser med gjerningssted GDE Sentrum i 2022 og mistenkt 10-22 år, fordelt på lovbruddsgruppe. Fordeling for GDE Sentrum totalt og på område-/bydelsnivå. Høye og lave andeler indikeres ved henholdsvis røde og grønne farger.

Oslo Sentrum

13 % av alle anmeldelsene i vår statistikk for 2022, er registrert med gjerningssted i Oslo sentrum. Trafikklovbrudd og økonomisk kriminalitet med mistenkt 10-22 år registreres i liten grad i Oslo Sentrum, men området har høyest andel av vinningslovbrudd og lovbrudd i kategorien annen kriminalitet av alle områder i Oslo, og nest høyest andel narkotika- og voldslovbrudd.

Tallene for Oslo Sentrum viser at det er i dette området nedgangen i antall anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22 år, er størst i forhold til prepandemismittet (-316). Antallet anmeldelser har gått ned i alle lovbruddsgrupper bortsett fra trafikklovbrudd – men som Tabell 3.2.1 viser er dette en kategori som har forholdsvis små tall i dette byområde sammenlignet med andre. Samtidig er det et interessant aspekt at narkotikalovbrudd i Oslo sentrum har gått opp fra 2021 til 2022 (+13). Oslo sentrum skiller seg i så måte fra alle bydelene unntatt Gamle Oslo som omtales nedenfor, hvor den nedadgående trenden man har sett både før og under pandemitiden, vedvarte i 2022.

Et annet særtrekk ved anmeldelsesstatistikken for Oslo sentrum, er kjønnsfordelingen blant barn og unge som er registrert som mistenkt. Både når vi ser på antall anmeldelser og antall mistenkte personer, er det flere jenter enn gutter i aldersgruppene 10-14 og 15-17 – noe som ikke er å se i noen andre områder som omhandles i denne rapporten. For unge voksne er prosentfordelingen 22/78 med overrepresentasjon av unge menn, som er mer vanlig.

Siden det er få bosatte i Oslo Sentrum involverer de fleste anmeldelser tilreisende barn og unge som bor i andre områder i Oslo (51 %) eller utenfor politidistriktet (36,6 %). Resterende mistenkte i alderen 10-22 har ukjent bosted. De bydelene flest mistenkte er bosatt i er Gamle Oslo (8 %), Søndre Nordstrand (6,4 %), Alna (4,4 %), Grünerløkka (4,1 %) og Stovner (4 %). Fordelingen er tilnærmet lik når vi inkluderer eller ekskluderer trafikklovbrudd og når vi ser på andel fordelt på de to ulike aldersgruppene.

Gamle Oslo

Den største andelen av Oslos anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet i 2022 er registrert med gjerningssted i Gamle Oslo (16.6 %). Som vist i tabell 2.4.1 er Gamle Oslo det område som har størst andel av det totale antallet registrerte narkotikalovbrudd, skadeverk, trafikklovbrudd og voldslovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 år i Oslo. I tillegg er det nest høyest andel registreringer i Gamle Oslo for kategoriene annen kriminalitet og seksuallovbrudd, samt en relativt stor andel av økonomisk kriminalitet. Denne siste er mer jevnt fordelt mellom de ulike områdene i Oslo, og antallet anmeldte seksuallovbrudd er totalt sett lavt.¹⁰⁶

Som andre steder er det flest unge menn i alderen 18-22 som er registrert som mistenkt, og dette antallet økte fra 346 i 2021, til 451. Totalt antall mistenkte har også økt for unge kvinner, fra 59 til 66. De unge voksne (18-22) er mistenkt i 902 av de 1039 anmeldelsene i Gamle Oslo. De fleste er trafikklovbrudd (292) og vold (184) – to lovbruddskategorier som har økt i 2022 både i forhold til 2021 og prepandemismittet. Disse lovbruddene er de største i bydelen og totalt sett.

Vold som involverer personer fra aldersgruppen 10-17 har i motsetning til for den eldre gruppen minsket, med unntak av trusler og skade. Et lignende bilde ser vi for seksuallovbrudd, som har økt noe for aldersgruppen 18-22, men minsket for 10-17. Det er viktig å påpeke at tallene her er lave for begge grupper. Vi ser også en liten økning i forhold til prepandemismittet av antall anmeldelser av bedrageri (+14), hensynsløs atferd (+8) ID-tyveri og -misbruk (+5), skadeverk (+4), bæring av skytevåpen (+6). Det er imidlertid vanskelig å si om dette er en oppadgående trend.

---

¹⁰⁶ Se detaljer i kapittel 2.

I 2022 ser vi at det er registrert flere anmeldelser av narkotikalovbrudd i Gamle Oslo, som har gått fra 117 i 2021 til 171. Antallet er riktignok 55 % lavere enn prepandemisnittet, men funnet er noe overraskende siden kontrasten til den gjennomsnittlige nedgangen i Oslo kommune er såpass stor. Andre lovbruddstyper ligger stabilt, eller har hatt en nedgang i 2022 når vi sammenligner med prepandemien.

Kontrollert for trafikklovbrudd, som utgjør 320 av de 1039 anmeldelsene i Gamle Oslo, er de fleste registrert med gjerningssted Grønland (229) og Enerhaugen (181). Den delbydelen som over tid har lavest antall anmeldelser er Etterstad, men ellers fordeler anmeldelsene seg relativt likt mellom de resterende seks delbydelene. Den største andelen av barn og unge som er mistenkt for kriminaliteten i bydelen er bosatt her (23 %). Den nest største andelen er bosatt i andre politidistrikt (18 %). Hvor tilreisende fra andre bydeler i Oslo kommune bor, varierer noe over tid, men i både aldersgruppen 10-17 og 18-22 er noen flere bosatt på Søndre Nordstrand (39) samt nabobydelene Alna (29) og Grünerløkka (21).

Grünerløkka

I bydel Grünerløkka har anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet gått ned hele 33% (-207) fra prepandemisnittet, og ligger i 2022 på 419. Dette er den største nedgangen fra prepandemien blant alle bydeler i Oslo kommune. Samtidig ser vi en oppgang i antall anmeldelser for brudd på veitrafikkloven (+38) og økonomisk kriminalitet (+12).

Hele økningen skyldes flere anmeldelser med mistenkt person i aldersgruppen 18-22 – og denne gruppen står for over 80 % av de registrerte lovbruddene i Grünerløkka i 2022. Den største lovbruddskategorien i bydel Grünerløkka er trafikklovbrudd (84). Kategoriene annen kriminalitet (75) og vold (60) er de nest største for aldersgruppen. Nesten alle lovbruddstypene innenfor begge disse kategorier har minsket i forhold til prepandemisnittet. Et unntak er ran som i 2022 har økt med fem anmeldelser og ligger på totalt 11. Antallet anmeldte ran med gjerningssted på Grünerløkka med yngre mistenkt (10-17) er lavere og har vært stabilt over tid.

Det totale antallet personer i alderen 10-17 år anmeldt for kriminalitet i bydel Grünerløkka har gått ned fra 100 personer i 2021 til 76. Disse er i hovedsak mistenkt for ulike typer av voldslovbrudd (22).

Den største andelen av anmeldelsene er registrert i delbydelene Grünerløkka Vest og Løren, både kontrollert for alder og trafikklovbrudd, men det er ellers relativt stor spredning innad i bydelen. Justert for trafikk er de fleste mistenkte boende i bydelen (26 %) eller i andre politidistrikter (19,7 %). Innad i Oslo er det flest tilreisende fra nabobydelen Gamle Oslo (20), eller østlige bydeler, først og fremst Søndre Nordstrand, Alna og Bjerke (totalt 38). De to sistnevnte grenser til Grünerløkka.

Også om trafikklovbrudd inkluderes er fordelingen relativt lik, med noe høyere andel tilreisende. Tidligere har en større andel av de mistenkte vært bosatt på Sagene, men denne andel er lav i 2022.

Sagene

Det laveste antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet i GDE Sentrum, er registrert i bydel Sagene (278). 75 % av disse anmeldelsene har mistenkt person aldersgruppen 18-22. Denne aldersgruppen er i hovedsak mistenkt for trafikklovbrudd (47), narkotikalovbrudd (47), vinningslovbrudd (35), vold (29) og økonomisk kriminalitet (24).

De fleste av de 72 registreringene av lovbrudd med mistenkt i alderen 10-17 år, er vinningslovbrudd (29), vold (19) og økonomisk kriminalitet (10), og totalt sett er det vinningslovbrudd som er den største kategorien på Sagene.

Mesteparten av lovbruddene er registrert med gjerningssted Torshov, Sandaker eller Iladalen. Som nevnt ovenfor er de fleste av hendelsene som involverer skytevåpen i GDE Sentrum knyttet til konflikter mellom ungdomsgrupperinger og har gjerningssted på bydel Sagene. Her er alle involverte i alderen 17-22.

Omtrent 40 % av de mistenkte i alderen 10-22 år som er registrert i anmeldelse med gjerningssted Sagene, er bosatt i bydelen. 13,8 % er fra andre distrikter, mens de tilreisende i Oslo kommune primært er bosatt på Grünerløkka. Tidligere har det også vært noen flere tilreisende fra bydeler i GDE Øst enn hva som kommer frem i tall fra 2022, men andelen er lav både når trafikkløvbudd inkluderes eller ekskluderes fra anmeldelsene.

St. Hanshaugen

Den eneste bydelen i GDE Sentrum hvor antallet anmeldelser med mistenkt person 10-22 år har økt både i forhold til 2021 og prepandemisnittet, er St. Hanshaugen (henholdsvis +52 og +16). Nærmere 70 % av anmeldelsene i bydelen har gjerningssted Hammersborg.

Etter Gamle Oslo er St. Hanshaugen den bydelen hvor det er registrert flest anmeldelser for skadeverk med mistenkt 10-22, men dette utgjør en lav andel av registreringene i bydelen. De fleste anmeldelsene er i lovbruddskategorien vold (135) og kategorien annen kriminalitet (116). I den sistnevnte er det mange ikke-kategoriserte anmeldelser (38), men også en del ordensforstyrrelser (26), bæring av kniv eller annet våpen (21) samt manglende ID/uriktig personalia (11). Alle kategoriene har økt litt sammenlignet med prepandemisnittet.

I 2022 er det totalt registrert 502 anmeldelser med gjerningssted St. Hanshaugen, hvorav 80 % er med mistenkt gjerningsperson i alderen 18-22 år. Denne aldersgruppen utgjorde 280 personer, hvorav 222 av dem er unge menn. Også i bydel St. Hanshaugen har antallet anmeldelser av økonomisk kriminalitet økt, og de begås i stor grad av de eldre (18-22). Av 108 anmeldelser med gjerningssted St. Hanshaugen med en mistenkt i alderen 10-17 år er det flest vinningslovbrudd (46) og voldsanmeldelser (28) fordelt jevnt mellom fysisk vold og vold mot offentlig tjenestemann.

St. Hanshaugen skiller seg fra de andre bydelene ved at flest mistenkte er bosatt utenfor Oslo politidistrikt, både når vi kontrollerer for trafikkløvbudd og ulike aldersgrupper. Totalt sett er *antallet* mistenkte fra andre politidistrikt høyere i noen av de andre bydelene, men i bydel St. Hanshaugen er *andelen* i denne kategori høyere enn andelen barn og unge som er bosatt på St. Hanshaugen – et særtrekk St. Hanshaugen kun deler med Oslo Sentrum. På andre plass kommer bosatte i bydelen. Ellers fordeler de mistenkte seg mellom Oslos øvrige bydeler, først og fremst i noen nabobydeler i GDE Sentrum og noen av bydelene i GDE Øst.

GDE Vest

405 Lindern	604 Montebello-Hoff	802 Myrer
503 Frognerparken	605 Skøyen	803 Grefsen
504 Majorstuen nord	701 Røa	804 Kjelsås
505 Majorstuen syd	702 Holmenkollen	805 Korsvoll
506 Homansbyen	703 Hovseter	806 Tåsen
507 Uranienborg	704 Holmen	807 Nordberg
601 Ullemåsen	705 Slemdal	808 Ullevål Hageby
602 Lilleaker	706 Grimelund	
603 Ullern	707 Vinderen	

GDE

 Sentrum

 Vest

 Øst

4 GDE Vest

I Politiets GDE Vest inngår noen områder i Oslo kommune, men også hele Asker og Bærum kommune. Denne rapport fokuserer kun på de områder i GDE Vest som ligger innenfor Oslos kommunegrense; bydelene Ullern, Vestre Aker, Nordre Aker og samt en mindre del av bydel Frogner. Det at flere kommuner inngår i SaLTo-samarbeidet har blitt trukket frem av noen av informanter som en spesifikk utfordring i GDE Vest, selv om samarbeidet generelt sett oppleves å fungere bra.¹⁰⁷ En utfordring som nevnes i seneste evalueringen av SaLTo i GDE Vest, er antallet politikontakter i bydelene da det oppleves at få ressurser gjør samarbeidet sårbart og personavhengig, og politiarbeidet krevende.

Når tallene for hele GDE Vest oppsummeres i del 4.2.1 inngår ikke de deler av Frogner som ligger i GDE Sentrum, men sentrale karaktertrekk og en sammenstilling av barne- og ungdomskriminaliteten for hele bydel Frogner presenteres i del 4.2.2. for å samle informasjonen et sted.¹⁰⁸ Per 2022 var det totalt 197 815 innbyggere i disse fire bydelene, hvor av 28 294 var i aldersgruppen 10-22 år.

4.1 Karaktertrekk ved lokalområder innenfor GDE Vest

Som i resten av Oslo kommune øker befolkningsmengden i GDE Vest sine bydeler. Kommunale boliger er få i forhold til andre steder i Oslo, og generelt sett er levekårene bedre enn i alle andre bydeler. En nærmere analyse av sammenstillinger på Bydelsfakta viser at det likevel er relativt store forskjeller mellom og innad i de bydeler som inngår i GDE Vest.¹⁰⁹

Ullern

Bydel Ullern skiller seg noe ut med et forholdsvis lavt befolkningstall, langsommere befolkningsvekst og høyere snittalder i forhold til de andre bydelene i GDE Vest. Delbydelene som inngår er, gitt etter befolkningsstørrelse; Skøyen, Montebello-Hoff, Ullernåsen, Ullern og Lilleaker. Alle har bedre levekår enn det kommunale gjennomsnittet.

Per 2022 hadde Ullern totalt 34 896 innbyggere hvorav 13,9 % av dem er i aldersgruppen 10-22 år. Snittalderen i bydelen er 41 år. FHI sin oppvekstprofil viser også at andelen barn som bor trangt eller i hushold med vedvarende lav inntekt i Ullern, er lavere enn for landet som helhet, og gjennomføring av videregående skole er høyere.¹¹⁰ Våre informanter fremhever kjøpesenteret CC Vest i Lilleaker som et område med noe mer ansamling av ungdommer.

Vestre Aker

En av de bydelene i Oslo som har høyest befolkning i alderen 10-22 år, er Vestre Aker. I 2022 var innbyggerantallet totalt 50 784 hvorav 15,9 % er i denne aldersgruppen. Bydelen har høyest andel store selveide boligtyper og flest barnefamilier i GDE Vest, men forskjellene

---

¹⁰⁷ Nøkleberg mfl., *Evaluering av salto*

¹⁰⁸ Verdt å nevne er at områder som Solli plass og Aker brygge som ligger innenfor GDE Sentrum, ekskluderes da tallmaterialet i Vest oppsummeres på GDE-nivå. Når bydel Frogner oppsummeres vil alle registreringer med gjerningssted Frogner inkluderes, uansett GDE. Les mer om avvik i kommunens og politiets geografiske områder i del 1.2.

¹⁰⁹ Se del 1.2 for detaljer om statistisk datamateriale.

¹¹⁰ Folkehelseinstituttet. «Oppvekstprofil for Bydel Ullern». Indikatorer på Oppvekstsbarometer for bydelen hvor Ullern kommer dårligere ut enn landet som helhet er: 9. Bemanning i barnehager. 17. Fornøyd med treffsteder, 23. Psykiske plager og 28. Alkohol, har vært beruset.

innad i Vestre Aker er store. Tidligere har det også blitt trukket frem av bydelen har økonomiske utfordringer og få tilbud til barn og unge sett opp mot andre bydeler i området.¹¹¹

Delbydelene som inngår i bydel Vestre Aker er Røa, Holmenkollen, Slemdal, Hovseter, Holmen, Vinderen og Grimerud – her gitt etter høyest innbyggertall. Nesten alle kommunale boliger innenfor Vestre Aker er plassert i delbydel Hovseter, og dette er også den delbydelen som totalt sett har det høyeste antallet kommunale boliger av alle delbydeler innenfor hele GDE Vest. Hovseter er den eneste delbydelen i GDE Vest hvor andelen som ikke fullført videregående skole ligger over det kommunale gjennomsnittet. Her er også blokkbebyggelse og trangboddhet større enn i andre deler av Vestre Aker. Hovseter har også den delbydelen i Vestre Aker med høyeste andelen med lav utdanning, og lavinntektshusholdninger med barn. Tallene er dog gode i forhold til hele Oslo kommunes gjennomsnitt. I tillegg er det noe høyere andel innvandrere under 16 år som er bosatte på Hovseter enn i de andre delbydelene i Vestre Aker, men andelen er lav i forhold til områder i GDE Sentrum og Øst. Delbydelen Vinderen ligger også litt over kommunesnittet på andel innvandrere med kort botid.

Nordre Aker

Nord-øst i GDE Vest ligger bydelen Nordre Aker, som per 2022 hadde 53 109 innbyggere, hvorav 17,5 % er i alderen 10-22 år. Totalt sett utgjør dette 9286 barn og unge og dette er det høyeste antallet i aldersgruppen på bydelsnivå. De åtte delbydelene som ligger i Nordre Aker er Nordberg, Tåsen, Grefsen, Ullevål hageby, Myrer, Kjelsås, Korsvoll og Disen, her gitt etter størst befolkning.

Når man sammenligner delbydelene, er andelen trangbodde noe større (og over det kommunale gjennomsnittet) i Tåsen og fremfor alt Nordberg.¹¹² Tåsen og Nordberg er også de delbydelene i Nordre Aker som har flest bosatte, lavest snittalder og en høyere andel leieforhold. Nordberg skiller seg også fra de andre delbydelene i Nordre Aker ved å ha høyere andel med lav sysselsetting, innvandrere som er under 16 år og innvandrere med kort botid. I tillegg er det en noe lavere gjennomsnittsinntekt i barnehusholdninger i denne delbydelen. FHI sin Folkehelseprofil for Nordre Aker viser at bydelen skårer dårligere enn landet som helhet på indikatoren 'Bor trangt 0-17 år'.¹¹³

Frogner

Frogner er den bydelen i GDE Vest med størst totalbefolkning, med 59 026 innbyggere i 2022. Generelt sett er befolkningen ung i forhold til kommunens gjennomsnitt, men kun 10,3 % er i aldersgruppen 10-22 år. Ifølge Bydelsfakta er det, sammenlignet med Oslo kommunes gjennomsnitt, litt lavere sysselsetting og noe høyere andel innvandrere med kort botid i bydelen. Samtidig er Frogner generelt sett en bydel med høye boligpriser, inntekter og utdanningsnivå. Delbydelene som inngår i Frogner er, her sortert etter størst til lavest innbyggertall; Homansbyen, Skillebekk, Majorstuen syd, Uranienborg, Frogner, Frognerparken, Majorstua Nord og Bygdøy. Av disse er det særlig Bygdøy som skiller seg spesielt ut med høye levekår og en høyere andel barnefamilier enn andre bydeler.

På Frogner er mesteparten av boligene blokker (o.l.), og mange av innbyggerne leier bolig. Av alle delbydeler er det særlig Homansbyen som har yngre innbyggere, og mange som bor i blokkboliger med leieforhold. Her er det også noe lavere sysselsetting og høyere andel

---

¹¹¹ Nøkleberg, mfl., Evaluering av SaLTo-samarbeidet

¹¹² De andre delbydelene i Nordre Aker er Grefsen, Ullevål Hageby, Myrer, Kjelsås, Korsvoll samt Disen.

¹¹³ Folkehelseinstituttet. «Folkehelseprofil for Bydel Nordre Aker»

lavinntektshusholdninger med barn, samt mer trangboddhet. Dette gjelder både når man sammenligner med de andre delbydelene i Frogner og med Oslo kommunes gjennomsnitt. Det er også forskjeller innad i delbydelen når det kommer til sosiale levekår og helse.¹¹⁴ Det er for eksempel i Homansbyen mesteparten av bydel Frogner sine kommunale boliger er plassert, og disse er i stor grad konsentrert innenfor et mindre område. Homansbyen har høyest andel av Frogner sin befolkning, og fraflyttingen har også vært større i denne bydelen i forhold til de andre bydelene på Frogner. Delbydelen Skillebekk skårer også noe lavere enn de andre delbydelene på levekårsindikatorer.

Majorstuen Nord skiller seg ut ved å inneholde et av Oslos største knutepunkt for både buss, trikk, T-bane og er dermed også tungt belastet av biltrafikk. Fra dette knutepunktet går handlegaten Bogstadveien (Hegdehaugsveien) nedover mot sentrale Oslo, gjennom Majorstuen Syd og Homansbyen.

4.1.1 Områdesatsninger og områdeløft

I Oslo kommunes områdepolitikk skal innsats rettes mot områder av Oslo hvor behovene er størst. På Vest er dette behovet generelt sett mindre enn i andre deler av Oslo, men som vist ovenfor, eksisterer forskjeller innad og mellom bydelene. Delbydelen Homansbyen på Frogner har lenge vært preget av noen sosiale utfordringer og kommet dårligere ut i levekårsundersøkelser enn andre områder på Frogner, og undersøkelser har antydning lav bruk av sosiale tjenester.¹¹⁵ Fra våren 2022 ble det satt i gang en kommunal områdesatsning med mål om å øke sysselsetting, bedre nærmiljøet og gi bedre tilbud til barn og unge. Satsningen er liten sammenlignet med de etablerte områdesatsningene i Øst og Sør, men bygger på samme metodikk.

I tillegg er bygget av Fornebubanen i gang, en utvidelse av t-banenettverket mellom Oslo- og Bærum kommune som vil innebære seks nye holdeplasser mellom Majorstuen og Fornebu.¹¹⁶ De to stasjonene i Oslo vil være plassert på Skøyen og Vækerø i bydel Ullern.

4.2 Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest

Av all registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022 er 10.5 % registrert med gjerningssted i GDE Vest. At den registrerte kriminaliteten er såpass lav gir som nevnt i del 1.3, noen utfordringer knyttet til hva som kan presenteres i dette kapittel. På grunn av at prosentregning av små tall kan bli misvisende, presenteres kun absolutte tall på antall anmeldelser eller antall mistenkte personer i GDE Vest.

På samme måte som at levekår og demografisk sammensetning fordeler seg ulikt mellom og innad i de ulike bydeler i GDE Vest, varierer kriminalitetsmønstrene både mellom bydeler, og mellom delbydeler innenfor disse. Med unntak av bydel Ullern, har det totale antallet anmeldelser minsket i bydelene i forhold til prepandemisnittet. Økningen i Ullern skyldes flere registrerte trafikklovbrudd med mistenkte mellom 18-22, ekskluderes trafikklovbruddene synker tallene også i denne bydelen. I så måte er et generelt trekk at antall registreringer av barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest er lavt og synkende. Dette skyldes ikke ene og

---

¹¹⁴Bydel Frogner, Oslo kommune, *Utvikling av Homansbyen*

¹¹⁵ Bydel Frogner, Oslo kommune, *Utvikling av Homansbyen*

¹¹⁶ Oslo kommune, «Fornebubanen»

alene nedgang i registrering av narkotikalovbrudd eller færre håndhevelser av COVID19-forskriften, men sees i flere lovbruddskategorier. Høyere antall trafikklovbrudd sees også i de andre bydelene selv om kriminaliteten totalt sett har gått ned.

Flest anmeldelser har gjerningssted bydel Frogner, som også skiller seg fra andre bydeler med en høyere andel voldslovbrudd. Det er i stor grad unge menn i alderen 18-22 som er mistenkte for kriminalitet i GDE Vest, og som mønstrene har vist for Oslo totalt, utgjør trafikklovbrudd den største lovbruddsgruppen. Dette er en forandring fra mønstret man har sett over tid i GDE Vest, der både narkotika-, vinningslovbrudd og kategorien annen kriminalitet har vært på et høyere nivå enn trafikklovbrudd for aldersgruppen 18-22.

For de yngre (10-17) er vinning- og voldslovbrudd størst, og vinningslovbrudd har lenge vært på toppen. Sammenlignet med Oslo totalt og de andre GDE-ene, utmerker GDE Vest seg særlig ved at det er en langt lavere andel narkotikalovbrudd som involverer den yngre gruppen enn andre steder.

Kontrollert for økningen i trafikklovbrudd begås den største delen av registrert kriminalitet i GDE Vest av barn og unge (10-22) som selv er bosatt i bydelene, eller en nabobydel. Dataene viser ikke noen tydelige mønstre for tilreisende registrert som mistenkt for kriminalitet i GDE Vest, da de er bosatt i ulike deler av Oslo og utenfor politidistriktet.

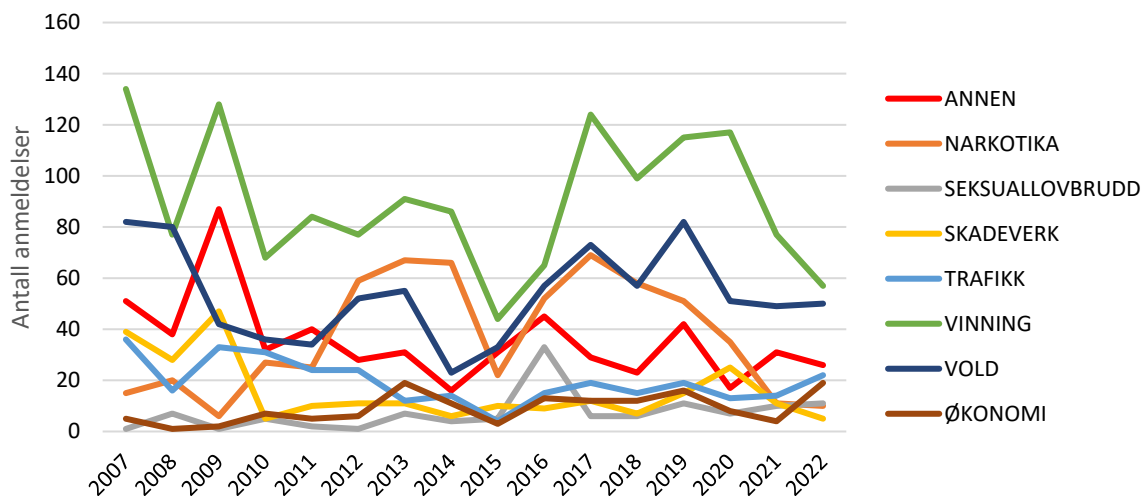
4.2.1 Anmeldelser med gjerningssted i GDE Vest

Antallet anmeldte hendelser med mistenkt gjerningsperson fra 10 til og med 22 år med gjerningssted innenfor GDE Vest og Oslo kommune, er totalt sett synkende i 2022, og på sitt laveste nivå siden 2007 (som er første år i statistikken som omtales her). Antallet personer fra 10 til og med 22 år som er mistenkt for kriminalitet som har skjedd i GDE Vest har totalt sett minsket noe over tid, og gikk fra 2021 til 2022 ned fra 633 til 545.

Siden narkotikarelaterte forhold er historisk lavt, og håndhevelse av spesiallover knyttet til COVID19-pandemien ble redusert med gjenåpningen av Oslo i løpet av 2022, er det lett å tenke at nedgangen skyldes dette. Men når man deler opp anmeldelsene på ulike kriminalitetsgrupper og -typer ser vi at også antallet anmeldelser innenfor andre typer av lovbrudd gått ned. Denne nedgang er tydelig i noen typer av vinningslovbrudd (primært butikktveri og ran), skadeverk og vold (for eksempel fysisk vold, kroppskrenkelse, grov kroppskrenkelse og trusler). Det er verdt å merke seg at alle disse lovbruddstypene så en nedgang allerede i pandemitiden, men at antall anmeldelser blitt enda lavere i 2022.

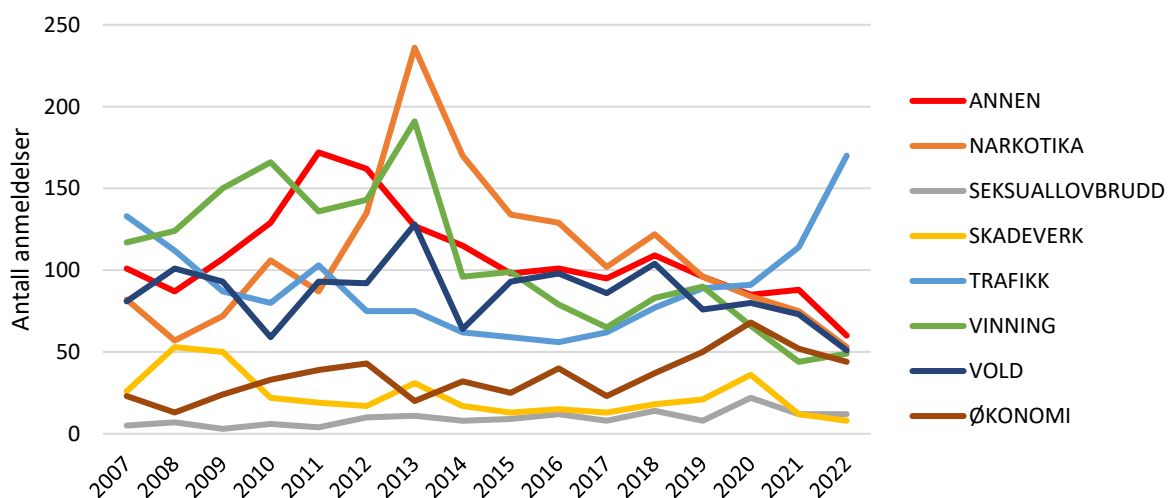
Selv om det er registrert mindre anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet i mange av lovbruddsgruppene, og det totale antallet hendelser med gjerningssted GDE Vest er synkende, er det en stor oppgang i registrerte brudd på veitrafikkloven. Det har også skjedd en mindre oppgang i bedragerier, tyveri fra person og seksuallovbrudd, men forskjellen fra tidligere år er ikke særlig stor. Vi kan altså ikke konkludere med at det er en økende trend i disse kriminalitetstypene. En økende trend er det derimot for anmeldte brudd på veitrafikkloven, som for første gang siden 2008 er lovbruddskategorien med flest anmeldelser i GDE Vest. For narkotikarelaterte anmeldelser ser vi en gjennomgående synkende trend – hovedsakelig for bruk og besittelse (legemiddeloven). Som beskrevet i kapittel 2 gjenspeiler talldata på trafikk- og narkotikalovbrudd i stor grad politiets kontrollvirksomhet.

Anmeldelser med gjerningssted GDE Vest Mistenkt person 10-17 år

Figur 4.2.1 Anmeldelser med gjerningssted GDE Vest (Oslo kommune) med mistenkt 10-17 år. Absolutte tall.

Anmeldelser med gjerningssted GDE Vest Mistenkt person 18-22 år

Figur 4.2.2 Anmeldelser med gjerningssted GDE Vest (Oslo kommune) med mistenkt 18-22 år. Absolutte tall.

Som Figur 4.2.1 og 4.2.2, viser, er det vesentlige aldersforskjeller i antallet anmeldelser av de forskjellige lovbruddskategoriene som registreres i GDE Vest. Antall anmeldte seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-17 eller 18-22 er lavt over tid og utgjør omtrent 3 % av alle anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest. Nevnt nedgang i antall anmeldelser av narkotikarelatert kriminalitet og brudd på spesiallover (under kategorien annen kriminalitet) gjelder for begge aldersgruppene. Brudd på veitrafikkloven øker som i andre områder primært i aldersgruppen 18-22, og de mistenkte som tilhører den yngre aldersgruppen blir i liten grad tatt for ruspåvirket kjøring. Noen flere i alderen 10-17 er i 2022

tatt for ulovlig kjøring uten førerkort enn i løpet av pandemitiden, men det er viktig å påpeke at brudd på veitrafikkloven i GDE Vest er generelt lave for alle under 18 år.

Antall anmeldelser i GDE Vest er synkende for kategorien skadeverk, og denne lovbruddskategorien inneholder kun 2 % av all registrert barne- og ungdomskriminalitet i GDE Vest i 2022. Vinningskriminalitet utgjør i 2022 17 % av anmeldelsene i GDE Vest i 2022. Her er tallene synkende for aldersgruppen 10-17, mens de har steget litt det siste året for de fra 18 til 22 år. Over tid har dog vinningskriminalitet i GDE Vest med mistenkt i den eldre gruppen gått betraktelig ned. For kategoriene vold og økonomisk kriminalitet skiller også det seneste årets utvikling seg noe mellom aldersgruppene. Når vi bryter ned lovbruddskategoriene ytterligere og ser på hvordan anmeldelser i ulike lovbruddstyper fordeler seg mer detaljert på den mistenkte personens alder (10-14, 15-17, 18-22) nyanseres bildet ytterligere.

Nedgangen i vold gjelder primært gruppen 18-22, som ligger på det laveste nivået siden 2007 både når det kommer til antall anmeldelser og antall personer mistenkt i voldshendelser. For gruppen 10-17 ser utviklingen de siste tre årene stabil ut, men når vi ser nærmere på denne gruppen synker anmeldte voldslovbrudd med gjerningssted GDE Vest også for personer mellom 15-17, med unntak av vold mot offentlig tjenesteperson. For de fra og med 10 til og med 14 år har antallet personer og registrerte voldsanmeldelser økt og er tilbake på et nivå som ligner på det før COVID19-pandemien.

Økningen i økonomisk kriminalitet for aldersgruppen 10-17 er primært en økning i antall bedragerier som sees både i aldersgruppen 10-14 og 15-17. I forhold til pandemitiden er det færre anmeldelser i GDE Vest med mistenkt i aldersgruppen 18-22 år som er mistenkt for bedragerier (og økonomisk kriminalitet mer generelt) – men antallet mistenkte personer har steget for denne gruppen. Sammenlignet med prepandemiperioden har registrerte anmeldelser av økonomisk kriminalitet økt med ca. 16%. Det er dog en oppgang i antallet personer mistenkt for økonomisk kriminalitet i den samme aldersgruppen. Det er dog viktig å merke seg at tallene er små og at endringene kan være noe tilfeldig.

4.2.2 Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Vest

	Antall	ANNEN	NARKOTIKA	SEKSUALL.	SKADEVERK	TRAFIKK	VINNING	VOLD	ØKONOMI	Total
GDE Vest totalt	654	13,1 %	9,6 %	3,5 %	2,0 %	29,5 %	17,0 %	15,3 %	9,8 %	99,8 %
Frogner	343	19,0 %	14,3 %	2,0 %	3,2 %	12,5 %	18,4 %	23,0 %	7,6 %	100,0 %
Ullern	162	13,6 %	4,9 %	1,9 %	1,9 %	48,8 %	12,3 %	8,0 %	8,6 %	100,0 %
Vestre Aker	140	10,7 %	6,9 %	3,8 %	3,8 %	29,0 %	17,6 %	17,6 %	10,7 %	100,1 %
Nordre Aker	157	14,6 %	9,6 %	7,0 %	0,0 %	26,8 %	14,6 %	14,0 %	12,7 %	99,3 %

Tabell 4.2.1 Registrerte anmeldelser med gjerningssted GDE Vest (Oslo kommune) i 2022 og mistenkt 10-22 år, fordelt på lovbruddsgruppe. Fordeling for GDE Vest totalt og på bydelsnivå. Høye og lave andeler indikeres ved henholdsvis røde og grønne farger.

Som det kommer frem av tabell 4.2.1, er det totale antallet anmeldelser i 2022 med mistenkt 10-22 år, relativt lav i alle fire bydeler som inngår i GDE Vest. Med unntak av bydel Frogner er flest anmeldelser knyttet til lovbruddsgruppen trafikk. Som i alle andre bydeler i Oslo er

seksuallovbrudd og skadeverk de lovbruddskategoriene med både lavest andel og antall registrerte anmeldelser.

GDE Vest likner også de andre bydelene i at de registrerte mistenkte for det totale antallet barne- og ungdomskriminaliteten oftest er unge menn i alderen 18-22. Også i den yngre aldersgruppen (10-17) som er registrert for kriminalitet med gjerningssted GDE Vest, er mesteparten av de involverte gutter. I det følgende utdypes dette ved å se på noen karaktertrekk ved barne- og ungdomskriminalitet i de ulike bydelene i 2022.¹¹⁷

Ullern

Antallet anmeldelser med gjerningssted i bydel Ullern har økt noe i 2022, men dette gjelder kun for anmeldelser som involverer unge menn og kvinner 18-22 år. For aldersgruppene 10-14 og 15-17 synker anmeldelsene for begge kjønn og har gjort det over tid. Flest anmeldelser med gjerningssted i bydel Ullern med en mistenkt gjerningsperson 10-17 år er innenfor lovbruddskategorien butikktveri (7), men omfanget er lite og synkende over tid.

For aldersgruppen 18-22 er det brudd på veitrafikkloven som utgjør den største lovbruddsgruppen (77). Nesten 50 % av det som er registrert i Ullern er trafikklovbrudd, en oppgang her som påvirker det helhetlige kriminalitetsbildet, som ellers stort sett har gått ned i 2022. Det er særlig fartskontroller som dominerer, og det er altså endringen i bruk av ATK som har påvirket det totale kriminalitetsbildet på Ullern.

Hvilken delbydel i Ullern som har vært mest belastet har variert noe over tid, men tallene er lave i alle delbydeler i forhold til andre områder i GDE Vest, og fremfor alt sammenlignet med GDE Sentrum og Øst. Også når vi utelukker trafikklovbrudd er fordelingen av gjerningssted spredt over ulike delbydeler, med unntak av Ullernåsen som er noe lavere. For aldersgruppen 10-17 er fordelingen av gjerningssted i GDE Vest noe tydeligere, og flest anmeldelser i delbydel Lilleaker (12), hvilket kan knyttes til vinningskriminalitet registrert på eller i nærheten av kjøpesenteret CC Vest.

De fleste anmeldelsene i Ullern begås av personer som er bosatt i bydelen, med unntak for brudd på veitrafikkloven.

Vestre Aker

Bydel Vestre Aker er den bydelen med lavest antall anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet i 2022 (131). De fleste anmeldelsene er innenfor lovbruddsgruppene trafikk (38), vinning (23), vold (23) og økonomisk kriminalitet (14). Den registrerte kriminaliteten i Vestre Aker har økt noe det siste året, men ligger på et lavere nivå enn prepandemisnittet i alle lovbruddsgrupper med unntak av trafikklovbrudd og økonomisk kriminalitet (bedrageri).

De fleste anmeldelsene er registrert med gjerningssted i delbydel Røa (33) og Hovseter (26). Resterende anmeldelser er jevnt fordelt på de andre delbydelene i Vestre Aker, unntatt Holmen som ligger noe lavere over tid. Kontrollert for registrerte trafikklovbrudd ser vi at mønstret av flest registreringer på Røa og Hovseter gjenstår, men også Holmenkollen utpeker seg med noe høyere antall enn de resterende delbydelene.

---

¹¹⁷ Se del 1.3 for nødvendig avgrensning når det kommer til å se på utvikling over tid på dette geografiske nivået.

Når trafikklovbrudd utelukkes, er 97 personer i alderen 10-22 registrert mistenkt for kriminalitet i Vestre Aker. Av disse er de fleste selv bosatt i bydelen (38) eller utenfor Oslo politidistrikt (19). De resterende personene med kjent bosted fordeler seg over de andre bydelene i GDE Vest (11), GDE Sentrum (10) og GDE Øst (9).

Nordre Aker

Kun 2.5 % av all registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo 2022 er registrert med gjerningssted Nordre Aker. Totalt utgjør dette 157 anmeldelser begått av 152 personer. Anmeldelsene fordeler seg primært mellom lovbruddsgruppene trafikk (42), vinning (23), vold (22), økonomisk kriminalitet (20) og seksuallovbrudd (11).

Som for mange andre lokalområder i Oslo er kriminalitetsnivået ifølge statistikken lavere i 2022 enn prepandemisnittet, og nedgangen sees særlig for narkotika-, vinning- og voldslovbrudd. Nordre Aker følger den generelle trenden av økende trafikklovbrudd og økonomisk kriminalitet i forhold til prepandemisnittet, men antallet anmeldelser har også økt noe for seksuallovbrudd – noe som ikke er tilfellet for Oslo generelt. Samtidig er tallene for denne kategorien lave.

Av de 152 personene som er mistenkt kommer flest fra bydelen (37) eller utenfor Oslo politidistrikt (26). Ellers fordeler personene med angitt bosted seg utover Oslo. Flest anmeldelser har gjerningssted Nordberg og Tåsen. Mønstrene for hvor de mistenkte er bosatt og hvor flest anmeldelser er registrert gjelder også kontrollert for trafikklovbrudd.

Frogner

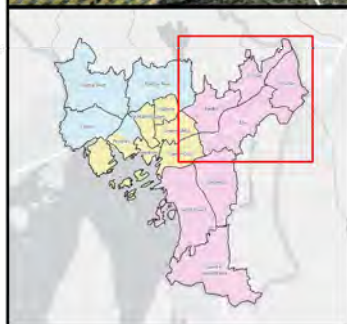
Frogner er den bydelen i GDE Vest hvor flest anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet er registrert i 2022 (343), og utgjør 5.5% av totalen for Oslo. Til tross av at brudd på veitrafikkloven og økonomisk kriminalitet med mistenkt i alderen 10-22 har økt noe over tid, er det færre anmeldelser med gjerningssted Frogner i 2022, både sammenlignet med 2021 og prepandemisnittet. Flesteparten av de 343 anmeldelsene er vold (79).

De fleste voldsanmeldelsene med gjerningssted Frogner involverer en mistenkt i alderen 18-22 (48), men det er en liten økning i anmeldelser som involverer noen fra den yngre gruppen. Den eneste kategorien som utgjør flere anmeldelser enn vold for aldersgruppen 18-22 er lovbruddskategorien annen kriminalitet (52). Denne involverer blant annet ordensforstyrrelse (12), bæring, befatning eller innføring av våpen (9) samt hensynsløs atferd (7). Totalt sett er Frogner den bydelen i GDE Vest hvor det har vært mest anmeldelser av bæring av kniv eller annet våpen (12), trusler med kniv (3) eller skytevåpen (2) samt ulovlig innføring eller befatning av våpen (4).

Kontrollert for trafikklovbrudd begås det meste av kriminaliteten på Frogner av bosatte i bydelen (21 %) eller barn og unge bosatt utenfor Oslo politidistrikt (21%). Anmeldelsene er ellers spredt på bosatte i alle bydeler i Oslo. Totalt sett involverer 19 % av de 252 anmeldelsene mistenkt fra en av de syv bydelene i GDE Øst. 17.5 % av anmeldelsene er registrert med mistenkt bosatt i en av de fire bydelene i GDE Sentrum og 6 % med bosatt i noen av de tre resterende bydelene i GDE Vest.

GDE Øst

901 Veitvet	1005 Romsås	1203 Lindeberg
902 Linderud	1101 Vestli	1204 Trosterud
904 Årvoll	1102 Fossum	1205 Hellerudtoppen
905 Refstad	1103 Rommen	1206 Tveita
906 Ulvern	1104 Hagenstua	1207 Teisen
1001 Ammerud	1105 Stovner	1302 Godlia
1002 Rodtvet	1106 Høybråten	1303 Oppsal
1003 Nordtvet	1201 Furuset	
1004 Grorud	1202 Ellingsrud	

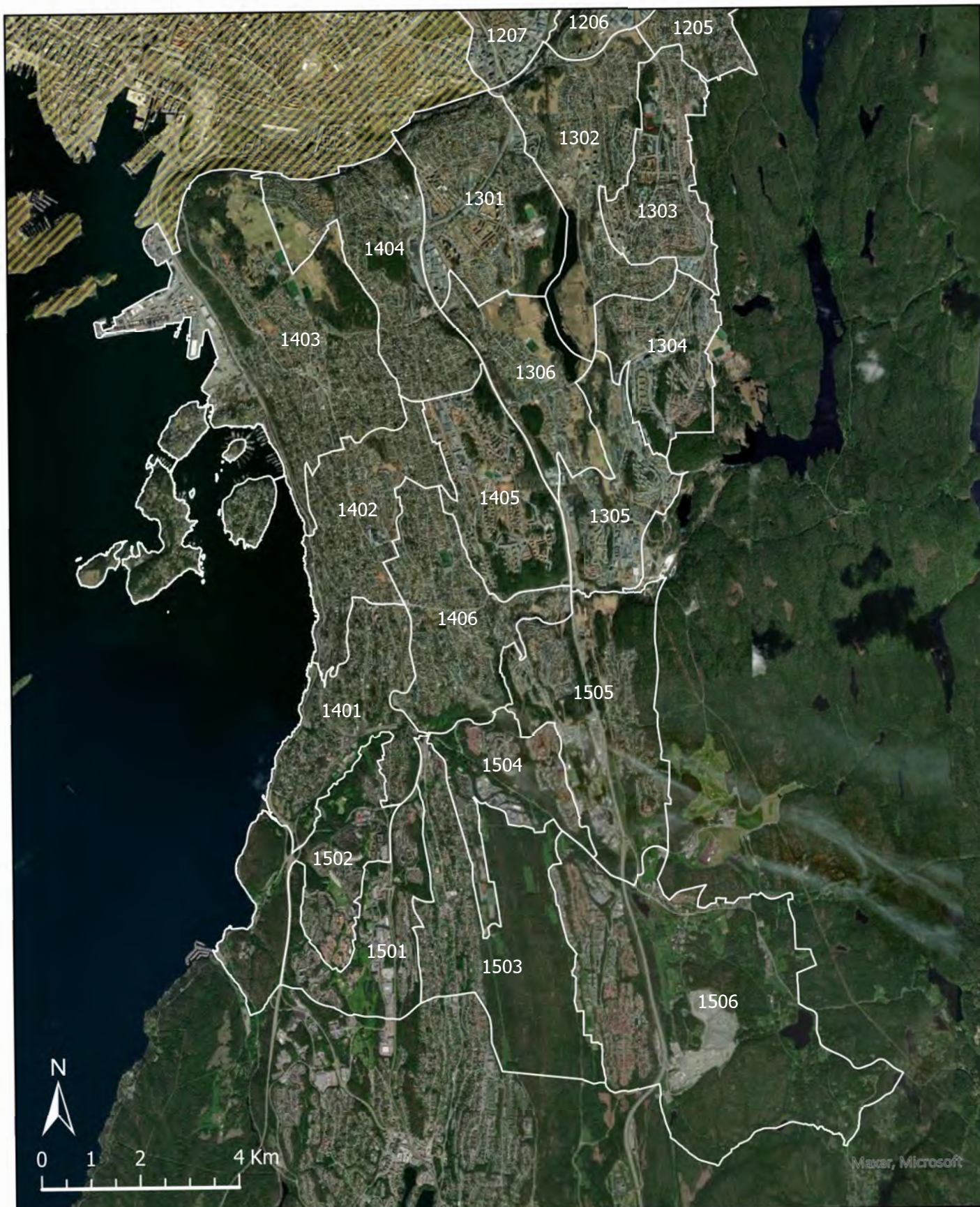
GDE

 Sentrum

 Vest

Øst

1205 Hellerudtoppen	1401 Ljan	1504 Bjørnerud
1206 Tveita	1402 Nordstrand	1505 Mortensrud
1207 Teisen	1403 Bekkelaget	1506 Bjørndal
1301 Manglerud	1404 Simensbråten	
1302 Godlia	1405 Lambertseter	
1303 Oppsal	1406 Munkerud	
1304 Bøler	1501 Holmlia Syd	
1305 Skullerud	1502 Holmlia Nord	
1306 Abildsø	1503 Prinsdal	

GDE
 Sentrum
 Øst

5 GDE Øst

I Politiets GDE Øst inngår bydelene Alna, Bjerke, Grorud, Stovner, Østensjø, Nordstrand og Søndre Nordstrand. De fire første bydelene omtales ofte samlet under navnet Groruddalen og hadde til sammen 145 206 innbyggere per 2022. Det er viktig å merke seg at navnet Grorud noen ganger brukes i dagligtale for hele Groruddalen, men at vi her henviser enten til bydel Grorud eller delbydel Grorud når vi bruker navnet i vår rapport. Med syv individuelle bydeler, spredt både øst og sør for av Oslo sentrum, er GDE Øst den geografiske driftsenheten i Oslo politidistrikt som inkluderer flest bydeler og innbyggere. Av de 287 675 innbyggerne i GDE Øst er 45 402 i alderen 10-22 år. Sammenlignet med mange av de andre bydelene i Oslo, er det generelt sett en høyere andel i denne aldersgruppen i bydelene i GDE Øst.

5.1 Karaktertrekk ved områder innenfor GDE Øst

Området Groruddalen (bydel Alna, Bjerke, Grorud, Stovner) splittes opp av store gjennomfartsveier og jernbane. Mye industri, bilbaserte kjøpesentre og transportbedrifter preger det estetiske inntrykket og boligområdene ligger for det meste i dalsidene, med kort vei til Marka. De fleste områdene har god T-baneforbindelse til sentrum.¹¹⁸ Også de andre bydelene i GDE Øst har gode t-baneforbindelser og preges av nærhet til friluftsområder og Marka.

De fleste av de syv bydelene som inngår i GDE Øst, skårer dårligere enn Oslos gjennomsnitt på levekårsindikatorer. Unntakene er Østensjø og Nordstrand. Ungdommer i de ytre østlige bydelene angir også at de er mindre fornøyde med nærmiljøet sitt, enn ungdom fra sentrumsnære områder og ressurssterke bydeler i GDE Vest.¹¹⁹ Samtidig er det forskjeller innad i bydelene når det kommer til levekårsutfordringer.

Alna

Bydel Alna er den største av de fire bydelene i Groruddalen i innbyggertall og har hatt noe befolkningsvekst over tid. I 2022 hadde Alna 49 373 innbyggere, hvorav 7381 var 10 til 22 år. Som følge av utbyggingen av Hovinbyen forventes større vekst fremover. Bydelen består av syv delbydeler, her gitt fra høyest til lavest innbyggertall: Furuset, Trosterud, Lindeberg, Ellingsrud, Teisen, Tveita og Hellerudtoppen.

Bydel Alna er en av de bydelene i Oslo kommune med størst andel innbyggere med lav utdanning, lavinntektsusholdninger med barn og ikke sysselsatte personer. Alna har også høyere andel kommunale boliger enn snittet i Oslo. Høyest andel har delbydelene Trosterud, Teisen og Furuset, mens Hellerudtoppen har betraktelig lavere andel enn både snittet i Oslo og innad i bydelen. Alle delbydelene i Alna har høyere andel som eier bolig enn gjennomsnittet i Oslo, og alle unntatt Hellerudtoppen er preget av blokkbebyggelse. Hellerudtoppen skiller seg tydelig fra de andre delbydelene ved å skåre best på levekårsindikatorer. Furuset har meget høy andel beboere med lav utdanning og andel lavinntektsusholdninger med barn, og høy andel ikke sysselsatte og trangbodde. Trosterud og Lindeberg har også særlig høy andel med lav utdanning, og høy andel lavinntektsusholdninger med barn.

---

¹¹⁸ Oslo kommune, *Programbeskrivelse for Oslo Sør-satsingen*

¹¹⁹ Bakken, mfl., *Ung i Oslo 2021*

Alna er en langstrakt bydel og delbydel Teisen grenser mot Gamle Oslo i GDE Sentrum. Furusetbanen går gjennom flere av delbydelene og bydelen har store industri- og varehusområder, som Alnabruterminalen, IKEA og en rekke kjøpesentre.

Bjerke

Bydel Bjerke hadde 35 117 innbyggere i 2022, hvorav 5233 var i alderen 10-22. Bydelen er blant de mindre i innbyggertall i GDE Øst, men inngår i prosjektet Hovinbyen. Bydelen består av delbydelene Årvoll, Linderud, Refstad, Veitvet og Ulven, gitt fra høyest til lavest innbyggertall. Det har vært befolkningsvekst i alle bydelene med unntak av Veitvet det siste tiåret.

Bydel Bjerke som helhet ligger på eller rett over snittet i Oslo på alle levekårsindikatorerne. Innad i bydelen er det noe større forskjeller. Delbydelene Årvoll og Ulven ligger begge under snittet i Oslo på alle indikatorerne, og skiller seg dermed positivt ut fra de andre delbydelene. Sammenlignet med snittet i Oslo, har Veitvet særlig høy andel med lav utdanning og andel lavinntektshusholdninger med barn, noe høy grad av trangboddhet og høy andel innvandrere med kort botid. Refstad har høy andel trangbodde, mens Linderud har noe høyere andel trangbodde, bosatte med lav utdanning og lavinntektshusholdninger med barn.

Nesten alle delbydelene, og særlig Linderud, har høyere andel blokkbebyggelse enn snittet i Oslo. Ulven derimot skiller seg tydelig fra både bydelen og snittet i Oslo, med kun 33 % blokkbebyggelse. Bydel Bjerke har lavere andel av personer som leier enn ellers i Oslo. Kun Refstad ligger over gjennomsnittet. Bydel Bjerke har også lavere andel kommunale boliger enn snittet i Oslo. De som finnes, er i hovedsak lokalisert i delbydelene Refstad og Årvoll.

Bydel Bjerke ligger i nedre del av Groruddalen og grenser mot bydel Grünerløkka i GDE Sentrum. Delbydelene Årvoll og Veitvet grenser til Nordmarka i nord, mens Linderud og Ulven grenser til Alnabruterminalen. Store områder som har vært preget av industri, som blant annet Økern, bygges nå om. Grorudbanen t-bane går gjennom delbydelene Ulven, Linderud og Veitvet.

Grorud

Bydel Grorud har det laveste innbyggertallet av alle bydelene i Oslo, med 27 457 i 2022. Av disse var 4062 var i alderen 10-22 år. Bydelen består av fem delbydeler, her listet fra høyest til lavest innbyggertall: Ammerud, Romsås, Nordtvet, Grorud og Rødtvet.

Bydel Grorud ligger noe over snittet på de fleste levekårsindikatorerne, især andelen med lav utdanning og lavinntektshusholdninger med barn. Disse to indikatorerne er særlig høye i delbydel Grorud. Delbydelen har også høy andel innvandrere med kort botid, ikke sysselsatte og NEETs. Også delbydel Romsås skårer høyere enn snittet i bydelen på de fleste levekårsindikatorerne. Sammenlignet med snittet i bydelen, er det Nordtvet som har lavest skår på alle indikatorerne, og skiller seg dermed positivt ut fra de andre delbydelene.

Mens bydelen samlet sett er på snittet i andel blokkbebyggelse, er det tilnærmet kun blokkbebyggelse på Romsås, mens delbydel Grorud er langt under snittet. Andelen som eier egen bolig, er godt over snittet i Oslo i alle delbydelene med unntak av delbydel Grorud. Andelen kommunale boliger i bydelen er over gjennomsnittet i Oslo, med størst andel i delbydelene Nordtvet, Romsås og Ammerud.

Bydelen grenser til de tre andre bydelene i Groruddalen, og flere av delbydelene er tidlige drabantområder med mye av bygningsmassen oppført på 1950-tallet. Bydelen ligger med andre ord i ytterkant av Oslo kommune, uten umiddelbar nærheten til sentrumsområdene, men Grorudbanen går gjennom bydelen.

Stovner

Bydel Stovner hadde per 2022, 33 259 innbyggere, hvorav 5974 av dem var 10-22 år. Dette utgjør hele 18 % av innbyggerantallet. Bydelen består av de seks delbydelene Høybråten, Vestli, Stovner, Fossum, Haugenstua og Rommen – her gitt fra høyest til lavest befolkningstall. Alle delbydelene har hatt vekst det siste tiåret, med unntak av Haugenstua.

Bydel Stovner har sammensatt levekårsproblematikk og er den bydelen som skårer høyest på mange av levekårsindikatorene. Alle indikatorer er høyere enn Oslos gjennomsnitt. Det er en særlig høy andel med lav utdanning og lavinntekstshusholdninger med barn. Innad i bydelen har delbydelene Stovner og Høybråten lavest utslag på levekårsindikatorene, med en meget lav andel trangboddhet. Rommen har derimot meget høy andel trangboddhet. Alle delbydelene med unntak av Stovner og Høybråten har meget høy andel med lav utdanning og lavinntekstshusholdninger med barn. Fossum har også meget høy andel ikke sysselsatte og innvandrere med kort botid, mens delbydel Vestli har meget høy andel ikke sysselsatte.

Delbydelene Stovner og Høybråten har betydelig lav andel blokkbebyggelse sammenlignet med snittet i Oslo, mens de resterende delbydelene derimot ligger over snittet, særlig Fossum. Fossum ligger også over snittet for andel som leier, mens de andre delbydelene har lav andel som leietakere sett opp mot gjennomsnittet i Oslo. Bydelen har samlet sett noe høyere andel av kommunale boliger enn snittet. Disse er skjevt fordelt i delbydelene, hvor brorparten er lokalisert i delbydelene Fossum, Vestli og Haugenstua.

Bydelen ligger lengst nord i Oslo. De sentrale og nordre delbydelene har utstrakt drabantbybebyggelse, i motsetning til Stovner og Høybråten. Stovner er den ytterste bydelen i Groruddalen, og har umiddelbar nærhet til Gjelleråsmarka. Nærheten til natur og friluftsområder preger deler av bydelen. T-banelinjen Grorudbanen har endestasjon på Vestli. I tillegg er vanlige samlingspunkter som blir trukket frem av våre informanter kjøpesenteret og biblioteket på Stovner.

Østensjø

I 2022 ble det registrert 50 807 innbyggere i bydel Østensjø. 7464 av disse var i alderen 10-22 år. Bydelen består av seks delbydeler, her gitt fra høyest til lavest befolkningstall: Oppsal, Manglerud, Godlia, Bøler, Skullerud og Abildsø. Alle delbydelene har hatt vekst det siste tiåret. Områdene rundt Bryn i Østensjø preges av større utbyggingsprosjekter knyttet til Hovinbyen.

Bydelen har generelt lav andel blokkbebyggelse sammenlignet med snittet i Oslo. Kun delbydel Skullerud ligger noe over snittet. Andelen som leier bolig, er lav i alle delbydelene. Andelen kommunale boliger er rett over gjennomsnittet i Oslo, hvor flest er lokalisert i delbydelene Skullerud og Bøler.

Bydel Østensjø skiller seg positivt ut fra de andre bydelene i GDE Øst med unntak av Nordstrand, når vi ser på levekårsindikatorene. Bydelen skårer lavere enn Oslos gjennomsnitt på alle levekårsindikatorer. Bydelen har særlig lav andel lavinntekstshusholdninger med barn, innvandrere med kort botid og lite trangboddhet. Kun delbydel Skullerud skiller seg ut

med noe høyere andel lavinntekstshusholdninger med barn og lav utdanning, enn snittet i Oslo, men sammenlignet med gjennomsnittet i GDE Øst er dette likevel lave andeler.

Bydelen ligger sør om Oslo sentrum med grense til Gamle Oslo i delbydelene Manglerud og Godlia. Østensjø grenser ellers til bydelene Nordstrand i øst, og Søndre Nordstrand i sør. De to t-banelinjene som krysser bydelen, har endestasjon i disse.

Nordstrand

Nordstrand er den største bydelen i GDE Øst, målt etter innbyggertall. Per 2022 var dette 52 595, og hele 8079 var i alderen 10-22 år. Bydelen hadde med det også høyest antall innbyggere i denne aldersgruppen, av alle bydelene i GDE Øst. I hele Oslo, var det kun Nordre Aker som hadde et høyere antall personer i denne aldersgruppen i 2022.

Bydelen består av seks delbydeler, gitt fra høyest til lavest befolkningstall: Lambertseter, Bekkelaget, Simensbråten, Munkerud, Nordstrand og Ljan. Over det siste tiåret, har alle delbydelene hatt befolkningsvekst. Kun Lambertseter har høy andel blokkbebyggelse, mens de resterende delbydelene har meget lav andel sett opp mot snittet i Oslo. Alle delbydelene har lav andel av personer som leier bolig. Bydelen har samlet sett lav andel kommunale boliger. Delbydelene med høyest andel kommunalboliger er Simensbråten og Lambertseter, som ligger tilnærmet likt snittet for alle bydelene i Oslo.

Bydel Nordstrand peker seg ut som en av bydelene i Oslo med best levekår, og ungdom på Nordstrand oppgir i motsetning til andre områder i distriktet at de i større grad er fornøyde med nærmiljøet sitt.¹²⁰ Bydelen har betydelig lav andel av alle levekårsindikatorerne sett opp mot snittet i Oslo, særlig lav er andelen lavinntekstshusholdninger med barn, trangbodde og personer med lav utdanning. Dette ses på tvers av delbydelene. Andelen som ikke har fullført videregående skole, er rett over snittet i delbydel Lambertseter. Ser man opp mot snittet innad i bydelen, viser delbydel Lambertseter også noe høyere andel med lav utdanning, lavinntekstshusholdninger med barn og trangboddhet.

Bydel Nordstrand ligger sør i Oslo, og grenser til bydelene Østensjø og Søndre Nordstrand, i tillegg en lengre del av fjorden. Delbydel Bekkelaget inkluderer blant annet også Ormøya, Malmøya og Ulvøya, og det er flere plasser langs fjorden som er godt besøkt i sommerhalvåret. Ekebergsetta er et kjent samlingspunkt for barn og unge, men også for større organiserte arrangementer som Norway Cup og musikkfestivalen Tons of Rock. Delbydel Lambertseter har et større kjøpesenter og Lambertseterbanen går gjennom bydelen og har T-banestasjoner i delbydelene Simensbråten og Lambertseter. Det er i tillegg togstasjoner i delbydelene Nordstrand og Ljan.

Søndre Nordstrand

Bydel Søndre Nordstrand hadde 39 037 innbyggerne i 2022. Av disse var hele 7 209 (18,5 %) i alderen 10-22 år. Bydelen har dermed den høyeste andelen i denne aldersgruppen av alle Oslos bydeler. Bydelen består av seks delbydeler, her gitt fra høyest til lavest befolkningstall: Bjørndal, Bjørnerud, Holmlia Nord, Holmlia Syd, Prinsdal og Mortensrud. Over det siste tiåret har særlig Bjørndal og Bjørnerud hatt sterk befolkningsvekst, mens Holmlia- Nord og Syd har begge hatt noe nedgang. Av alle delbydelene er det høyest andel blokkbebyggelse på Holmlia Syd og Bjørnerud, men de ligger fortsatt under gjennomsnittet i Oslo. Også andelen

---

¹²⁰ Bakken, mfl., *Ung i Oslo 2021*

som leier bolig er under Oslosnittet i alle delbydelene i Søndre Nordstrand. Andelen kommunale boliger i bydelen er omtrent på snittet, men med en stor forskjell mellom delbydelene og flest lokalisert i delbydel Holmlia Syd.

Bydel Søndre Nordstrand ligger generelt noe over på gjennomsnittet i Oslo på flere av levekårsindikatorerne, særlig på andelen med lav utdanning, lavinntektshusholdninger med barn og ikke sysselsatte. Delbydelene Bjørndal og Bjørnerud har meget høy andel innbyggere som ikke er sysselsatte eller har lav utdanning, samt stor andel lavinntektshusholdninger med barn og trangboddhet. Holmlia Syd har også meget høy andel beboere med lav utdanning. Holmlia Nord har særlig lav andel innvandrere med kort botid og trangboddhet, men også lav andel lavinntektshusholdninger med barn. De samme indikatorerne har også Mortensrud lav skår på.

Søndre Nordstrand er Oslos sørligste bydel og ligger med det et stykke vekk fra sentrumsområdene. Delbydel Holmlia Nord ligger ut mot fjorden, mens Mortensrud og Bjørndal grenser til Østmarka. Områdene langs fjorden er godt brukt om sommeren, og nærheten til Marka kjennetegner deler av bydelen. Noen av delbydelene er også preget av drabantbybebyggelse. Særlig kjøpesentre og bibliotek blir trukket frem av informanter som steder ungdom oppholder seg. T-banen blir trukket frem som en tydelig faktor i ungdoms bevegelsesmønster, og denne har endestasjon på Mortensrud. Det er derimot togstasjoner i flere av delbydelene, men disse vektlegges ikke like stort av våre informanter.

5.1.1 Områdesatsninger og områdeløft

Med eldre villastrøk og verneverdige gårds-tun blandet med drabantbybebyggelse fra 1950-, 60- og 70-tallet og svært varierende levekår og utfordringer i ulike boområder og blant både innvandrere og ikke-innvandrere, var mange områder i Groruddalen allerede fra 2007 inkludert i det mest omfattende og lengste områdesatsningen i Norge.¹²¹ Første satsingsperiode varte til 2016 og inkluderte fire programområder med åtte områdeløft og hele 300 prosjekter.¹²² I 2017 videreførtes satsningen i en ny periode frem til 2026. Groruddalsatsningen omfatter i dag bydel Alna, Bjerke, Grorud og Stovner og rommer områdeløft i lokalområdene Haugerud og Trosterud, Furuset, Linderud, Veitvet-Sletteløkka, Romsås, Grorud, Vestli, og Stovner sentrum.

I tillegg pågår Oslo sør-satsningen (2018-2026) i bydel Søndre Nordstrand med områdeløft på Holmlia syd og Bjørnerud, og mange deler av GDE Øst inngår i byutviklingsområdet Hovinbyen.¹²³

5.2 Barne- og ungdomskriminalitet i GDE Øst

Over tid har det totale antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminaliteten i GDE Øst

---

¹²¹ Byrådsavdeling for byutvikling, Oslo kommune. *Årsmelding 2022*

¹²² Oslo kommune, *Programbeskrivelse for Oslo Sør-satsingen*. Med svært stor variasjon i utfordringer ble det i noen løft gjort en ekstra innsats mot mindre nabolag når det gjelder bomiljø og visse tjenester, mens resten av innsatsen gjelder det større innsatsområdet. Eksempler er Lindeberg i Bydel Alna, Stovner sentrumsområde i Bydel Stovner og Linderud-Økernbråten-Vollebekk i Bydel Bjerke. Man har gjort seg viktige erfaringer om at innsats bør rettes inn mot et større område enn bare de nabolagene som er mest utsatte for å få flere ressurser og muligheter å spille på, og forebygge at de mest utsatte adressene blir isolert.

¹²³ Oslo kommune, «Oslo sør-satsingen 2018-2026; Oslo kommune, «Hovinbyen»

økt, noe som til forskjell fra andre deler av Oslo var en trend som fortsatte i løpet av pandemien. I 2022 ser vi likevel av dette stoppet opp noe. Antallet anmeldelser minsket og gikk med dette tilbake til et lignende nivå fra prepandemien (2017-2019). Nedgangen i anmeldelser gjelder samtidig ikke like mange lovbruddskategorier i bydel Østensjø som de andre bydelene i GDE Øst.

Også i GDE Øst er de fleste mistenkte personer for barne- og ungdomskriminalitet menn i den eldre aldersgruppen (18-22). For de unge voksne som er mistenkt for kriminalitet i GDE Øst, ser en rangering av lovbruddskategoriene fra størst til lavest omfang omtrent lik ut som for Oslo totalt, med trafikklovbrudd som største kategori. En forskjell er at det er en noe større andel anmeldt økonomisk kriminalitet enn vinningslovbrudd, som ellers i Oslo er motsatt.

Lovbruddsfordelingen for anmeldelser med gjerningssted i GDE Øst med mistenkt person i alderen 10-17, skiller seg fra totalbildet og de andre GDE-ene ved at største andelen av anmeldelser er innenfor kategorien vold, istedenfor vinningslovbrudd. For andre områder og totalt i Oslo er vold nest største kategori etter vinning for aldersgruppen, men i GDE Øst er altså vold størst, og vinning kommer først på tredje plass etter kategorien annen kriminalitet. Ellers ser fordelingen tilnærmet lik ut for GDE Øst som Oslo totalt. Innad i GDE Øst skiller Grorud seg ut med høy andel på økonomisk kriminalitet og Stovner på voldslovbrudd. De tre bydelene med mest registrert kriminalitet er Alna, Søndre Nordstrand og Bjerke.

Mesteparten av anmeldelsene i bydelene som inngår i GDE Sentrum og Vest involverer mistenkt boende i samme bydel, utenfor politidistriktet eller nabobydelen. Dette gjelder også i noen av bydelene i GDE Øst, og bevegelsen går altså begge veier i noen av bydelene i GDE Øst og Sentrum som grenser til hverandre. Vi kan derfor si at det generelle mønsteret i dataene i denne rapporten er at mistenkte barn og unge bor i den bydel som angis som gjerningssted, eller i nabobydelen. Samtidig så vi i kapittel 3 at bevegelsesmønstrene inn mot sentrale byområder ifølge registrerte anmeldelser med mistenkt gjerningsperson i alderen 10-22, var noe større for barn- og unge fra ytre bydeler i GDE Øst som ikke grenser til gjerningsstedsbydelen (Alna, Stovner og Søndre Nordstrand) enn fra de andre bydelene i Oslo. Det er bevegelser mellom nabobydeler i Øst, men også noe bevegelse fra bydel Søndre Nordstrand til Bjerke og Alna, og fra Stovner til Bjerke. I tillegg er det tilreisende fra utenfor distriktet til alle bydeler i kommunen. Det er viktig å merke seg at det er bevegelse på tvers av alle ulike bydelene i kommunen, men at mønstre som påpekes her kommer frem noe tydeligere i våre data.

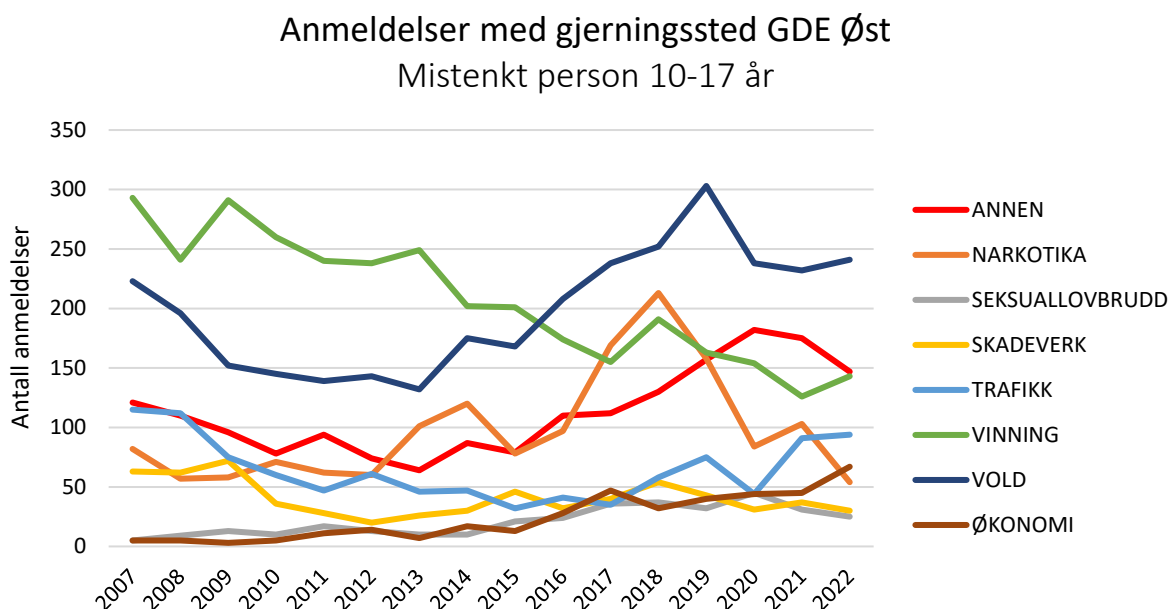
5.2.1 Anmeldelser med gjerningssted i GDE Øst

Det totale antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet med gjerningssted i GDE Øst gikk i 2022 tilbake til å ligne på det gjennomsnittlige nivået i prepandemiperioden (2017-2019), etter å ha økt i løpet av pandemien. Antallet mistenkte i disse anmeldelsene viser den samme utviklingen (+2 %). Sammenlignet med det gjennomsnittet for årene 2005-2017 er dette en økning med omtrent 13 %, så de lange linjene viser en liten økning i det totale antallet anmeldelser i GDE Øst. Samtidig blir bildet noe mer nyansert enn hva slike årlige oppsummeringer gir inntrykk av når vi deler opp kriminalitet på ulike lovbruddskategorier og hvilken aldersgruppe de mistenkte tilhører.¹²⁴

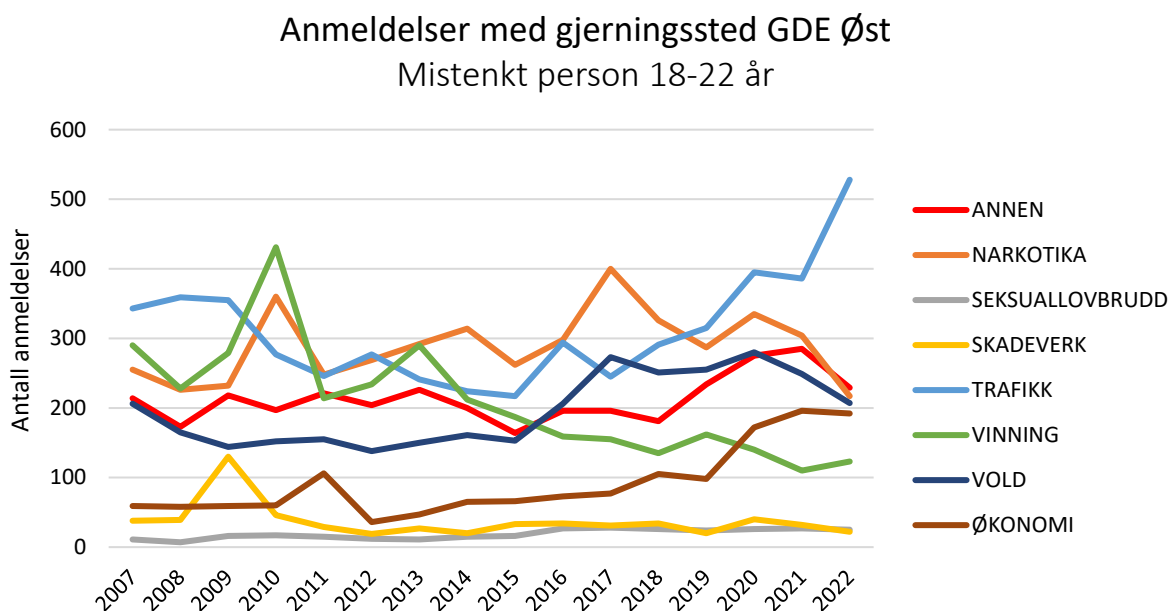
---

¹²⁴ I GDE Øst er det en overrepresentasjon av både personer og anmeldelser på grunn av duplisering ved aldersinndeling omtalt i del 1.2. Det er særlig voldslovbrudd som er påvirket, og dernest narkotikalovbrudd. Konklusjoner om økninger eller høye antall når vi deler opp på ulike aldersgrupper bør derfor tolkes med forsiktighet.

GDE Øst følger det generelle bildet i Oslo med en nedadgående trend for registrert narkotikakriminalitet og en oppgang av registrerte trafikklovbrudd med mistenkte i alderen 10-22. Generelt sett er det veldig få barn fra 10 til 14 år som registreres for både narkotika- og trafikk lovbrudd i GDE Øst. Som i andre deler av Oslo kommune er det primært de eldste (18-22) som er mistenkt i registrerte anmeldelser. Denne aldersfordeling har vært stabil over tid, og som tidligere nevnt er det først og fremst endret kontrollpraksis som har bidratt til endringene i antall anmeldelser og mistenkte personer i disse kategoriene.

Figur 5.2.1 Anmeldelser med gjerningssted innenfor GDE Øst med mistenkt 10-17 år. Absolutte tall.

Figur 5.2.2 Anmeldelser med gjerningssted innenfor GDE Øst med mistenkt 18-22 år. Absolutte tall.

Når vi ser nærmere på registrert barne- og ungdomskriminalitet i GDE Øst, ser vi en nedgang i antall anmeldelser av skadeverk i begge aldersgrupper, men tallene i denne kategori er forholdsvis lave. Det er også tallene for seksuallovbrudd. Det totale antallet seksuallovbrudd fordeler seg jevnt mellom de to aldersgruppene i 2022, og det er ikke noen store endringer over tid i det totale omfanget. Som Figur 5.2.1 viser, har den yngre aldersgruppen (10-17) hatt noe flere registrerte seksuallovbrudd fra og med 2014, sammenlignet med perioden før dette for den samme gruppen, men siden 2020 har antallet minsket noe. Samtidig er dette små tall og endringene kan være tilfeldige. Seksuallovbrudd er også en av de lovbruddskategoriene hvor både mørketall og etterslepet tidsmessig kan være større enn i andre kategorier.

Som figur 5.2.1 og 5.2.2 viser, minsker anmeldelser med en mistenkt i aldersgruppen 10-17 (5.2.1) og 18-22 år (5.2.2) innenfor lovbruddsgruppen annen kriminalitet i GDE Øst det siste året. Dette skyldes som for andre områder først og fremst en stor nedgang i registreringer etter spesiallover som ble iverksatt i løpet av pandemitiden. Også hensynsløs atferd og ordensforstyrrelser, som ligger innenfor denne kategorien, har gått ned siden 2021 og er nå tilbake på et lignende nivå som før pandemien totalt sett. Anmeldelser av hensynsløs atferd har minsket mest for gruppen 10-17 år. Registreringer av bæring av kniv eller annet våpen har derimot økt, også over tid, og ligger på 72 anmeldelser i 2022, som er relativt høyt i forhold til prepandemisnittet på 49. Når vi deler opp aldersgruppene ytterligere, ser vi en økning for alle gruppene (10-14, 15-17, 18-22), men den yngste involverer langt færre personer (12) enn de to eldre gruppene (henholdsvis 33 og 45).

Det er også totalt sett registrert færre voldslovbrudd med gjerningssted GDE Øst i 2022, enn i 2021. Antallet registreringer er også lavere i forhold til det årlige gjennomsnittet i prepandemiperioden (-77), men innenfor denne lovbruddsgruppe har registreringene økt for trusler med skytevåpen (+7), grov skade (+6) og mishandling i nære relasjoner (+6). Utviklingen ser samtidig ikke helt lik ut for de ulike aldersgruppene. Både for aldersgruppen 10-14 og 15-17 har antallet voldsanmeldelser økt i 2022. For begge er det primært fysisk vold som har økt, samt trusler med mistenkt person i alderen 15-17 år, mens andre lovbruddstyper er stabile eller lavere enn tidligere. Den største delen av nedgangen i totale antallet registrerte voldslovbrudd med gjerningssted GDE Øst skyldes altså en nedgang i registreringer med mistenkt 18-22 år.

Vinningslovbrudd med gjerningssted GDE Øst og mistenkt i alderen 10-22 år har økt noe fra 233 anmeldelser i 2021 til 255 i 2022, men er samtidig lavere enn alle år før 2021 som inngår i vårt datamateriale. Dette gjelder for både aldersgruppen 10-17 og 18-22 år. Alle lovbruddsgrupper innenfor denne kategorien er lavere eller uforandret i forhold til prepandemisnittet når vi ser på alle anmeldelser med mistenkt i alderen 10-22. De fleste anmeldelsene i 2022 er innenfor butikkyveri (125), heleri (45) og ran (16). Ran er den kategori hvor antallet anmeldelser har gått ned mest sammenlignet med prepandemisnittet (-22), noe som gjelder for alle aldre. Nedgangen man kan se i antall butikkyverier i GDE Øst gjelder ikke for aldersgruppen 10-14 år.

I motsetning til lovbruddsgruppene innenfor vinningskriminalitet, øker registreringene av økonomisk kriminalitet og har nesten doblet seg i forhold til prepandemisnittet. Med 255 anmeldelser i 2022, utgjør denne lovbruddskategorien nå en like stor andel av det som er registrert i GDE Øst i 2022 som vinningslovbrudd (11%). Nesten alle anmeldelser er bedrageri (221) eller ID-tyveri og misbruk (30) og i 75 % av tilfellene er den mistenkte 18-22 år.

5.2.2 Anmeldelser fordelt på lokalområder i GDE Øst

At de som primært er mistenkt i de registrerte anmeldelsene av barne- og ungdomskriminalitet i GDE Øst er gutter og unge menn gjelder innenfor alle de ulike bydelene i GDE Øst og det er hovedsakelig den eldre gruppen (18-22) som er mistenkt i anmeldelsene. Selv om alle syv bydelene også har hatt nokså lik utvikling i det totale kriminalitetsbildet (med høyere totalantall enn 2021, men lavere enn prepandemisnittet) er det også noen forskjeller. Antallet registrerte anmeldelser og identifiserte mistenkte personer i de ulike bydelene i GDE Øst varierer, der bydel Alna har flest (440), mens bydel Grorud har færrest (195).

Når vi ser på hvordan det totale antallet anmeldelser for 2022 med mistenk 10-22 år innenfor ulike lovbruddskategorier fordeler seg mellom de ulike bydelene i Oslo kommune, plasserer de fleste bydelene i GDE Øst seg et sted i midten (se tabell 2.4.1). Lovbruddsfordelingen innad i bydelene i GDE Øst skiller seg for noen spesifikke lovbruddstyper. Tabell 5.2.1 viser samtidig at en likhet innad i alle de syv bydelene – som også gjelder for alle de andre bydelene i Oslo kommune – er at en liten andel av bydelens totale registrerte barne- og ungdomskriminalitet utgjøres av seksuallovbrudd og skadeverk. GDE Øst er den eneste GDE-en hvor mesteparten av registreringene i alle bydeler er trafikklovbrudd.

Det har blitt fremhevet ønsker om en kartlegging av kriminalitetsutviklingen i alle (del)bydeler over tid, men det har som forklart i kapittel 1.3, vært metodiske utfordringer ved å gjøre det.

	Antall	ANNEN	NARKOTIKA	SEKSUALL.	SKADEVERK	TRAFIKK	VINNING	VOLD	ØKONOMI	Total
GDE Øst totalt	2288	16,0 %	11,5 %	2,2 %	2,2 %	27,1 %	11,1 %	18,7 %	11,1 %	99,9 %
Bjerke	379	20,1 %	8,7 %	0,5 %	3,2 %	28,5 %	8,4 %	21,6 %	9,0 %	100,0 %
Grorud	195	9,7 %	9,7 %	2,1 %	2,6 %	25,1 %	10,8 %	11,8 %	28,2 %	100,0 %
Stovner	242	16,1 %	10,3 %	2,9 %	3,3 %	20,7 %	13,6 %	24,4 %	8,7 %	100,0 %
Alna	440	19,0 %	15,0 %	2,0 %	2,0 %	24,5 %	9,5 %	14,3 %	13,4 %	99,7 %
Østensjø	230	11,7 %	13,5 %	5,7 %	1,7 %	20,4 %	17,4 %	19,1 %	10,4 %	99,9 %
Nordstrand	351	19,4 %	7,7 %	1,4 %	2,3 %	38,7 %	11,7 %	14,2 %	4,6 %	100,0 %
S. Nordstand	421	12,1 %	14,7 %	2,1 %	1,0 %	24,0 %	10,7 %	24,9 %	10,5 %	100,0 %

Tabell 5.2.1 Registrerte anmeldelser med gjerningssted GDE Øst 2022 og mistenkt 10-22 år, fordelt på lovbruddsgruppe. Fordeling i GDE Øst totalt og på bydelsnivå. Høye og lave andeler indikeres ved henholdsvis røde og grønne farger.

Alna

Av de 440 anmeldelsene av barne- og ungdomskriminalitet i bydelen, er Alna den bydel i GDE Øst med høyest antall registreringer. Etter trafikklovbrudd er det særlig kategorien annen kriminalitet (84), narkotika (66) og vold (63) som utgjør mesteparten av anmeldelsene, men sammenlignet med de andre bydelene i Øst er andelen voldslovbrudd lavt. Voldsanmeldelsene har også minsket for begge aldersgruppene (10-17 og 18-22) både sammenlignet med 2021 (-26) og prepandemiperioden (-28). I bydel Alna viser samtidig registrerte anmeldelser en økning i bæring av kniv eller annet våpen, og i 2022 er det totalt 26 anmeldelser, hvorav 20 er med kniv. Det er viktig å merke seg at det har vært et særlig fokus rundt dette i bydelen, noe vi reflekterer mer over i kapittel 6.2.2.

Som vist i 2.4.1, er andelen anmeldelser av narkotikalovbrudd med mistenkt 10-22 år relativt høyt i bydel Alna sammenlignet med de andre områdene i Oslo kommune. I Oslo kommune for øvrig er det de sentrumsnære områdene som ligger høyt når det gjelder andelen anmeldelser av narkotikalovbrudd. I og med at det heller ikke er de mest sentrumsnære delbydelene i Alna som utmerker seg her, skiller Alna seg ut ved å være en av to bydeler lenger fra sentrum med et relativt høyt antall registrerte narkotikalovbrudd. Sammenlignet med prepandemiperioden er det her færre anmeldelser etter legemiddeloven, men et økende antall etter straffeloven. De fleste anmeldelsene av narkotikalovbrudd involverer unge voksne (18-22).

Også når det kommer til økonomisk kriminalitet i Oslo kommune skiller Alna seg ut ved å være den bydelen med størst andel anmeldelser (11,2 %). Her har antallet anmeldelser økt over tid for både aldersgruppen 10-17 og 18-22 år. Det er flest anmeldelser av økonomisk kriminalitet (særlig bedrageri) med mistenkt i den eldre aldersgruppen (34), men de yngre er i større utstrekning anmeldt for ID-tyveri og -misbruk som også inngår i kategorien.

Anmeldelsene med gjerningssted Alna fordeler seg relativt likt utover delbydelene, med unntak av Hellerudtoppen som har svært få anmeldelser over tid, og Tveita som er noe lavere enn de resterende. Delbydel Furuset ligger noe over de andre, og dette mønsteret er likt over tid og når vi utelukker trafikklovbrudd. Over halvparten av den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten i bydel Alna har mistenkt som selv er bosatt i bydelen. Kontrollert for trafikklovbrudd er 14,5 % av de mistenkte tilreisende fra andre politidistrikter. Tilreisende fra andre steder i Oslo er det hovedsakelig bosatt i bydel Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand, men antallet personer fra disse tre bydelene er i gjennomsnitt lavt (13).

Bjerke

Med et totalt antall på 379 registreringer av barne- og ungdomskriminalitet er bydel Bjerke den bydelen i GDE Øst med nest høyest antall registreringer. Av alle registreringer med mistenkt 10-22 år i Oslo kommune i 2022, utgjør samtidig ikke de med gjerningssted Bjerke en veldig stor andel (6 %).

Bjerke er bydelen med lavest antall anmeldelser av seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 i 2022, men bydelen ligger litt over mange andre bydeler når det kommer til totalt antall anmeldelser av skadeverk og trafikklovbrudd. Skadeverk er en kategori som totalt sett inneholder et veldig lavt antall registrerte anmeldelser med identifisert mistenkt og denne kategori utgjør derfor likevel et veldig lite antall også i Bjerke (12). Trafikk er langt større (108).

Etter trafikk- er voldslovbrudd (82) og annen kriminalitet (76) de kategoriene som utgjør størst andel. Av de siste er det flest «Brudd på utstedt forbud» (31), som kan være at en person for eksempel bryter en bortvisningsordre fra et geografisk sted gitt fra politiet. Dette er en særlig høy økning i Bjerke i forhold til tidligere, da kategorien nesten har vært fraværende. De fleste anmeldelser involverer mistenkt i alderen 15-17 år. Voldslovbruddene involverer òg personer fra denne aldersgruppen, men enda flere unge voksne (18-22), og har økt noe over tid. De fleste registreringene er ulike typer av fysisk vold (48), og lovbrudd mot offentlig tjenesteperson (22). Det har også vært en økning i økonomisk kriminalitet på Bjerke, som i 2022 inneholder 34 anmeldelser i forhold til prepandemismittet på 17.

Flest anmeldelser har gjerningssted i delbydelene Veitvet og Linderud. Årvoll er den delbydelen med færrest registrerte anmeldelser, også over tid. De mistenkte personene er

hovedsakelig bosatt i bydelen (33,5%) og det er primært barn og unge bosatte i bydel Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand som er blant de tilreisende (til sammen 28 %). Det er også en litt høyere andel tilreisende fra andre politidistrikter (10 %) eller bydel Grünerløkka (4 %) enn fra andre områder.

Grorud

Grorud er den bydel i GDE Øst med lavest antall anmeldelser med mistenkt 10-22 år. Samtidig har Grorud, etter Alna, den høyeste andelen anmeldelser av økonomisk kriminalitet i Oslo kommune i 2022 med mistenkt i aldersgruppen 10-22. Grorud skiller seg ut ved å være den eneste bydelen i Oslo hvor dette er den lovbruddskategorien som utgjør størst andel av de registrerte anmeldelsene på bydelsnivå (28,2 %).

Et særtrekk ved Grorud er også at denne bydelen, sammen med noen av bydelene i GDE Vest, er den hvor det er en veldig liten andel av Oslos totale anmeldelser av vold, vinning og annen kriminalitet er registrert. Dette henger nok sammen med at Grorud, Ullern, Vestre- og Nordre Aker er de bydelene hvor det totalt sett ble registrert færrest anmeldelser i 2022. For begge aldersgrupper (10-17 og 18-22) er det i forhold til prepandemismittet en nedgang i alle lovbruddskategorier unntatt trafikklovbrudd og økonomisk kriminalitet.

De fleste anmeldelsene med gjerningssted i Grorud har mistenkt boende i bydelen, og av de få tilreisende er det noen flere fra de østlige nabobydelene Stovner, Alna eller områder utenfor Oslo politidistrikt. I 2022 er det lavest registreringer på delbydel Rødtvet (6,8 %) og Nordtvedt (14,4 %), et mønster vi også har sett tidligere år. Resterende registreringer fordeler seg mellom delbydelene Ammerud, Romsås og Grorud, med noen variasjoner gjennom årene for hvilken av disse som har flest.

Stovner

Når vi ser på fordelingen av ulike lovbrudd mellom ulike områder i Oslo kommune 2022, ligger andelen anmeldelser i bydel Stovner på et relativt lavt nivå i alle kategorier (se tabell 2.4.1) I 2022 var det totalt 242 registreringer med gjerningssted Stovner, noe som er en nedgang i forhold til 2021 (-78) og prepandemismittet (-106).

Fordelingen mellom lovbruddskategorier innad i bydelen viser at Stovner skiller seg ut fra mange andre områder ved at voldslovbrudd utgjør mesteparten av anmeldelsene her (24,4 %). Det er kun bydel Frogner og St. Hanshaugen som deler dette mønsteret. 12 av de 59 voldslovbruddene involverer barn 10-14, et antall som har vært relativt stabilt over årene. For de eldre er det en nedgang i forhold til prepandemismittet.

I samsvar med utviklingstrekk i bydel Grorud er det også i Stovner nedgang i alle lovbruddskategorier unntatt trafikklovbrudd og økonomisk kriminalitet når vi sammenligner med prepandemismittet. I likhet med Alna, har registrert bæring av kniv eller annet våpen økt. Totalt er det 15 registreringer i 2022, sammenlignet med et prepandemismitt på ni. Nesten alle anmeldelser om bæring av våpen involverer kniv. Trusler med kniv har også økt fra et prepandemismitt på fire, til syv i 2022.

I 2022 er det i bydel Stovner kun én registrering av lovbrudd mot offentlig tjenesteperson, og denne går under lovbruddstype forulempning. I forhold til et prepandemismitt på 19 er dette en markant nedgang. Av vinningslovbrudd utmerket kategorien ran seg noe på Stovner i årene 2019 og 2020, med henholdsvis 12 og 13 anmeldelser. De to siste årene har dette gått ned

igjen og utgjort kun tre registreringer i 2021 og én i 2022. Som andre steder har butikkyveri økt fra 2021, men er ikke høyere enn prepandemisnittet.

Som i de andre bydelene, er det meste av den registrerte kriminaliteten med mistenkt i alderen 10-22 og gjerningssted Stovner, begått av barn og ungdom bosatt i bydelen. Innbyggere på Stovner utgjør omtrent halvparten av personene mistenkt for kriminalitet her, og omtrent 16 % er fra nabobydelen Alna. Ellers er tilreisende mistenkte oftest fra andre politidistrikter og Grorud. Dette er et mønster vi ser både over tid og kontrollert for trafikklovbrudd. Største del av anmeldelsene har gjerningssted i delbydel Fossum.

Østensjø

Totalt sett har Østensjø et relativt lavt antall registreringer i forhold til andre bydeler, og i 2022 var det 230 anmeldelser. Dette er litt under totalen i de to pandemiårene og prepandemisnittet. Etter trafikk utgjør vold (44) og vinningskriminalitet (40) største andelen av disse.

For aldersgruppen 18-22 ligner voldsnivået i 2022 på prepandemisnittet (+2), men det er langt færre anmeldelser av voldslovbrudd med mistenkt i alderen 10-17 i bydel Østensjø i 2022, både sammenlignet med 2021 (-24) og prepandemisnittet (-29). Den største nedgangen siden fjoråret er i aldersgruppen 15-17, men sammenlignet med prepandemisnittet har også vold med mistenkt i alderen 10-14 minsket fra et snitt på 23, til 11. Vinningskriminalitet begås hovedsakelig av de aller yngste (butikkyveri med mistenkt 10-14 utgjør 12 av 40 anmeldelser) og ligger på et noe høyere nivå enn tidligere. Økonomisk kriminalitet og trafikklovbrudd har også økt noe – mens det er en nedgang i registrerte narkotikalovbrudd for alle aldersgrupper.

Østensjø bydel utmerker seg i tabell 2.4.1 som det område i Oslo kommune med høyest andel registrerte seksuallovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 (10 %), og i denne kategorien er tallet også litt høyere i 2022 i forhold til tidligere. Det er i denne sammenheng viktig å merke seg at det totale antallet anmeldelser i hele kommunen i denne kategorien er 130, og at det altså kun er 13 anmeldte seksuallovbrudd med mistenkt 10-22 år i bydel Østensjø i 2022.

Bosatte i bydelen er registrert mistenkt i omtrent 40 % av anmeldelsene i 2022, og det er mange tilreisende fra nabobydelen i sør, Søndre Nordstrand (18 %), samt noen flere fra Alna (6 %), Nordstrand (5 %) og utenfor distriktet (7 %) enn fra andre bydeler i Oslo. Andelen fra utenfor distriktet er et par prosentenheter høyere hvis trafikklovbrudd er inkludert.

Nordstrand

Med store hovedveier som krysser bydelen er det ikke overraskende at Nordstrand er den bydelen med nest høyest andel av det totale antallet registrerte trafikklovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 år i Oslo kommune 2022 (9,7 %). Trafikklovbrudd utgjør nærmere 40 % av de 351 anmeldelsene i bydelen i 2022.

Et annet, kanskje mer overraskende funn, er at bydelen er en av tre med lavest antall anmeldelser av økonomisk kriminalitet. I løpet av pandemiårene hadde registrert økonomisk kriminalitet med mistenkt gjerningsperson 10-22 år økt i bydelen fra et prepandemisnitt på 13, til 69 og 63 registreringer i henholdsvis 2020 og 2021 respektive. I 2022 utgjorde kategorien av kun 16 bedragerier. Vold har også gått tilbake til et nivå som ligner prepandemien, men her gikk utviklingen motsatt vei, med lavere antall anmeldelser i løpet av pandemien.

Når vi bryter ned på flere aldersgrupper ser vi samtidig at voldslovbrudd på Nordstrand med mistenkt i alderen 18-22 år er litt lavere enn prepandemien (-12), mens det er litt høyere for mistenkte i alderen 15-17 år (+4). Innad i bydelen utgjør også kategorien annen kriminalitet en større andel (19,4 %), og her utmerker særlig hensynsløs atferd og ordensforstyrrelse seg med ti og 11 anmeldelser hver. Dette er et høyere antall enn prepandemiperioden (+5 og +8).

Utelukkes trafikklovbrudd er det hovedsakelig personer fra Nordstrand som er mistenkt i de 179 gjenstående anmeldelsene med gjerningssted Nordstrand. Etter dette er det størst andel personer som er bosatt utenfor Oslo politidistrikt (17 %) eller nabobydelene Søndre Nordstrand (10 %) og Østensjø (4 %).

Søndre Nordstrand

Bydelen lengst sør i Oslo, Søndre Nordstrand, er en av de med relativt høy andel av Oslos totale andel volds- (8,5%) og narkotikalovbrudd (8,2%) med mistenkt 10-22 år. Samtidig er andelen anmeldelser av skadeverk lavere enn i mange andre områder (2,7 %). Totalt sett har det i 2022 blitt registrert 421 anmeldelser med gjerningssted Søndre Nordstrand, hovedsakelig med identifisert mistenkt i alderen 18-22 år. 421 anmeldelser er nest høyeste antall for bydelene i GDE Øst, men fortsatt lavere enn de fleste områdene i GDE Sentrum.

Voldslovbrudd utgjør 105 av anmeldelsene, og narkotikalovbrudd 62. Sammenlignet med prepandemiperioden er det en liten økning i det totale antallet voldslovbrudd, samtidig som det er en nedgang i mange lovbruddstyper innenfor denne lovbruddskategorien. Økningen innenfor voldslovbrudd sees mest innenfor kroppskrenkelse og trusler, mens særlig forulempninger mot tjenesteperson eller hindring av deres yrkesutførelse har minsket i 2022.

Nesten alle lovbruddsgrupper innenfor kategorien annen kriminalitet har også gått ned det siste året hvis man sammenligner med 2021. Dette gjelder imidlertid ikke brudd på utstedt forbud (+7) og bæring av kniv (+5). Samtidig er det færre registreringer av bæring av kniv i forhold til prepandemismittet (-4). Søndre Nordstrand skiller seg med et noe høyere antall registreringer av heleri med mistenkt person i alderen 10-22 enn andre områder (11). De fleste involverer en ung voksen 18-22 år.

Justert for trafikklovbrudd, er over 66 % av personene som er mistenkt for lovbrudd med gjerningssted Søndre Nordstrand i 2022, bosatt i bydelen. Resterende fordeler seg utover i Oslo og utenfor distriktet. De 320 anmeldelsene som ikke er trafikklovbrudd fordeler seg geografisk i delbydel Mortensrud (29 %), Bjørndal (26 %), Prinsdal (16 %), Bjørnerud (13 %) og Holmlia Syd (6 %) og Nord (5 %). Resterende fem prosent er ikke plassert på delbydel.

6 Ulike forklaringer på kriminalitetsbildet

I denne rapporten har vi beskrevet hvordan den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten fordeler seg i ulike geografiske områder i Oslo kommune i 2022 og sett på utviklingstrekk over tid i kommunen som helhet og innad i politiets ulike geografiske enheter og kommunens bydeler. Analysen er i hovedsak basert på talldata fra politiets egne register, men også strategiske intervjuer med SaLTo-praktikere og ved en gjennomgang av tidligere litteratur. I tillegg har vi sammenstilt åpne data fra blant annet Oslo kommunes bydelsfakta, Statistikkbanken fra SSB og brukt rapporter fra mange ulike samfunnsaktører for å vise noen særegenheter ved ulike lokalområder og kriminalitetstyper.

Det er viktig å igjen poengtere at tallmaterialet vi har brukt er anmeldte lovbrudd registrert i Politiets straffesaksregister (STRASAK) som har registrert gjerningssted i Oslo kommune, hvor en eller flere i alderen 10-22 år er identifisert som mistenkt, og at det er mye dette datamaterialet ikke kan fortelle oss om barn og unges kriminelle handlinger. Vi har opplevd det som særlig viktig å se både registertallene og praktikers erfaringsbaserte kunnskap opp mot selvrapporтерings- og offerundersøkelser, der hvor det har vært mulig. I Analysen tydeliggjør at generelle kriminalitetstrender som vises når man tallmaterialet for hele kommunen samlet, kan skille seg fra hvordan utviklingen vært i mindre geografiske områder. Det er derfor viktig også i fremtiden å se på fordelingen av ulike typer lovbrudd på ulike geografiske nivå for å nyansere det bildet man ser for hele Oslo. Det samme gjelder for ulike aldersgrupper og lovbruddstyper.

Politiregistertallene fra 2022 viser at antallet anmeldelser har økt noe fra 2021, mens antallet mistenkte personer har gått marginalt ned. Sammenlignet med prepandemiperioden er det en generell nedgang i barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune. At registrert barne- og ungdomskriminalitet har økt noe siden 2021, men likevel er lavere enn før pandemien, gjelder også i stor grad for de fleste lokalområdene og lovbruddsgruppene. Selv om det kun har vært små endringer i antall anmeldelser og antall mistenkte personer, ser vi noe større endring i kriminalitetstyper og noen forskjeller knyttet til alder. Analysene har også vist at det er geografiske variasjoner i barne- og ungdomskriminaliteten.

Det er lansert mange forklaringer på både ulike årsaker til hvorfor barn og unge begår kriminalitet, og til den synkende trenden i ungdomskriminalitet man har sett i mange vestlige samfunn som startet på 1990- og 2000-tallet, som økte igjen fra rundt midten av 2010-tallet og frem til 2019.¹²⁵ Da COVID19-pandemien kom til Norge i starten av 2020, ble både livssituasjonen til Oslos innbyggere og kriminalitetsbildet forandret. Det er derfor vanskelig å si om det økende kriminalitetsnivået man så i prepandemiperioden (2017-2019), eller nedgangen i pandemiperioden, er representativt for utviklingen i barne- og ungdomskriminalitet. Det er i det hele tatt meget utfordrende å predikere kriminalitetstrender.¹²⁶

Videre i dette kapittel ses funnene opp mot ulike perspektiver som fokuserer på geografiske aspekter som bystruktur, bevegelsesmønstre samt forskjeller i kontrollvirksomhet og demografisk sammensetning. I tillegg reflekterer vi rundt digitalisering. Vi håper at dette vil bidra til en bedre forståelse av det situasjonsbildet som blitt presentert.

---

¹²⁵ Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

¹²⁶ Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

6.1 Bystrukturelle faktorer

Det er ikke så overraskende at de statistiske dataene viser at områdene i GDE Sentrum inneholder mesteparten av de registrerte anmeldelsene i 2022. Dette er ikke spesielt hverken for barne- og ungdomskriminalitet som fenomen, eller for Oslo som by. Sentrumsnære byområder preges ofte av høyere kriminalitetsrater, noe som blant annet skyldes flere ulike bystrukturelle faktorer som blir videre utbrodert i dette delkapittelet.

Oppportunistiske teorier vektlegger hvordan byrommets utforming både muliggjør og begrenser menneskers aktiviteter i ulike områder, også når det kommer til kriminell aktivitet. Noe som har vist seg å være særlig viktig for å forstå geografisk konsentrasjon av kriminalitet er hvordan ulike faktorer tiltrekker seg et stort antall potensielle gjerningspersoner eller attraherer personer som begår gjentatte kriminelle handlinger.¹²⁷ I slike beskrivelser vektlegges blant annet hvordan den geografiske fordelingen av forskjellige typer arealbruk gjør at rutinemessig menneskelig aktivitet konsentreres i både tid og rom. For barn og unge vil de mer faste punktene i hverdagsrutiner (såkalte «aktivitetsnoder») i stor grad være knyttet til skole og bosted, men også til fritidsaktiviteter som for eksempel sport, shopping eller uteliv.

Når mange personer deler aktivitetsnoder vil flere oppholde seg i, og være godt kjent med, de samme områdene. Selv om personer tiltrekkes disse områdene for helt andre grunner enn å begå kriminalitet, genereres kriminalitet nettopp fordi at det ved visse tidspunkt er mange potensielle gjerningspersoner (og potensielle ofre eller andre mål) som befinner seg i et område som muliggjør noen type(r) av kriminalitet. Strukturer som veinettverk og kollektiv- og transportsystemer påvirker derfor også kriminalitetsmønstrene. Dette kommer av at slike strukturer skaper store strømminger av mennesker, og gjør at flere mennesker også oppholder seg i noen spesifikke områder når de beveger seg mellom aktivitetsnodene sine. Når det kommer til barne- og ungdomskriminalitet, er det nærliggende å tenke seg at kollektivtrafikken (og kanskje også gang- og sykkelveier) er viktigere enn de større veinettverkene for biltrafikk. Våre informanter fremhever hvordan særlig T-banelinjene påvirker kriminalitetsmønsteret i noen lokalområder.

Kjennskap til og kunnskap om områder, kan gjøre at mennesker i større utstrekning oppdager og/eller utnytter muligheter for å begå kriminell aktivitet der, uansett om de i utgangspunktet hadde en bevisst motivasjon om å begå kriminalitet eller ikke.¹²⁸ Forskning viser også at reisen til kriminalitet fra gjerningspersoners bosted ofte er kort.¹²⁹ Som det fremkommer i de foregående kapitlene, viser den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo i 2022, at de fleste mistenkte personene i anmeldelsene er barn og unge som selv bor i (del)bydelen som angis som gjerningssted. Det er dermed nærliggende å se dette som en indikator på at de områdene hvor barn og unge begår kriminalitet i Oslo, inngår i deres aktivitetsområde, selv om dataene også viser en del bevegelser innad i bydelene og mellom nabobydeler. Siden bydelsgrenser avviker fra skolekretsene i Oslo kommune, er det mulig at noen av disse bevegelsesmønstrene mellom delbydeler kan forklares av skoletilhørighet. At barn og unges sosiale omgangskrets og aktivitetsområde henger sammen med skolekretser, er også noe flere informanter har påpekt.

---

¹²⁷ I forskningslitteraturen kalles dette *crime generators* og *crime attractors*.

For mer detaljer om det grunnleggende teoretiske rammeverket, se Brantingham, mfl., «Environment. Routine and Situation»

¹²⁸ Brantingham, mfl., «The geometry of crime»

¹²⁹ Frank, mfl., «Criminal directionality»

Studier viser samtidig også at reisen mellom bosted og gjerningssted kan være lenger, for eksempel i vinningslovbrudd hvor verdien av gjenstandene som stjeles er høyere.¹³⁰ I analysen i tidligere kapitler, kom det frem at mistenkte barn og unge i de ytre bydelene i GDE Øst, hadde foretatt seg noen lengre reiser både inn til sentrumsnære områder og inn i mer ressurssterke bydeler i GDE Vest. Dette kan tyde på en sammenheng mellom reisens lengde og verdien på gjenstander. Det er imidlertid ikke blitt gjort noen undersøkelse av i hvilke kriminalitetstyper hvor lenger reiser er mer vanlig. Derfor må det tas høyde for at mange andre faktorer spiller inn. Analysene i rapporten begrenses til dels av manglende informasjon om bostedet til mistenkte personer lenger tilbake i tid. Bevegelsesmønstrene som kommer frem i denne analysen, er kun basert på året 2022. For å trekke slutninger om barn og unges bevegelsesmønster og kriminalitet i Oslo, må det derfor gjøres nærmere analyser med et datamateriale som inkluderer et større tidsperspektiv. Det er også viktig å huske på begrensninger tilknyttet registrering av bosted i politiets historiske data, som ble omtalt i del 1.3.

Det finnes også steder eller områder som tiltrekker seg personer med bevisst motivasjon til å begå lovbrudd, som følge av at disse områdene inneholder kjente muligheter for spesifikke lovbrudd. Dette kan for eksempel være kjøpesentre, men også steder som barer eller åpne rusmiljøer. Et slikt område kan bli en av aktivitetsnodene for en person som begår gjentatt kriminalitet, men det kan også være at kunnskap om et område spres til motiverte gjerningspersoner, som deretter oppsøker det området selv om de ikke hadde kjennskap til det fra før.¹³¹

Dermed kan vi se at spesifikke kjennetegn ved et område er med på å påvirke kriminaliteten som begås her. På den ene siden kan kjennetegn og faktorer ved ett område fungere som en generator av større folkemengder, hvilket øker sannsynligheten for opportunistiske lovbrudd. Andre områder kan spesifikt tiltrekke seg motiverte gjerningspersoner som følge av kjennetegn og faktorer knyttet til dette området. Noen av våre informanter har nevnt kjøpesentre som et lokalt samlingspunkt for barn og unge, og at dette påvirker både deres bevegelsesmønstre og deres (kriminelle) aktivitet. Andre informanter legger vekt på at kjøpesentre tiltrekker seg personer på grunn av muligheter til ulike typer av kriminelle handlinger.

Sentrumsområder

Oslo sentrum og bydel St. Hanshaugen er de eneste områdene hvor en høyere andel av de mistenkte barn og unge er tilreisende. Omtrent 70 % av registreringene i St. Hanshaugen har gjerningssted Hammersborg, en svært sentral delbydel som ligger i tilknytning til Oslo sentrum og inneholder mye uteliv.

Økningen fra 2021 til 2022 i registrerte voldslovbrudd i GDE Sentrum, som har blitt vist tidligere i rapporten, involverer i hovedsak mistenkte i aldersgruppen 18-22. Informantene i SaLTo-samarbeidet legger vekt på at barn og ungdom i alderen 10-17 (både fra Oslo og fra andre kommuner) ikke i like stor utstrekning reiser til sentrumsnære områder som unge voksne (18-22). Således er det nærliggende å tenke seg at utelivet på barer og restauranter med skjenkebevilgning, henger sammen med at en betraktelig stor andel av de registrerte

---

¹³⁰ Boggs, S. L. «Urban Crime Patterns»; Bernasco, «Effects of Attractiveness»

¹³¹ Ibid

ordensforstyrrelsene, voldslovbruddene og lovbruddene mot offentlig tjenesteperson, har skjedd i GDE Sentrum.

Forskning viser at både de generelle pandemirestriksjonene i Oslo og de spesifikke restriksjonene knyttet til stengningen eller reduseringen av åpningstidene på barer og restauranter med skjenkebevilgning i Oslo, påvirket kriminalitetsbildet. Særlig omfanget av voldslovbrudd, skadeverk og tyverier ble endret.¹³² Gjenåpningen av, og normaliseringen av åpningstidene for, slike steder ser ut til å være en faktor for økningen i registrerte voldslovbrudd i områdene med mye uteliv. Også i bydelene på Frogner og Grünerløkka Vest sees en økning i registrerte anmeldelser av vold med mistenkt i aldersgruppen 18-22, også disse områdene inneholder en geografisk konsentrasjon av uteliv. I intervjuene blir særlig knutepunktet Majorstuen trukket frem som et område i GDE Vest med «sentrumsproblematikk». Området blir beskrevet ikke bare som et knutepunkt for reisende, men at dette også sammenfaller med uteliv og større ungdomsansamlinger på ulike lokale nattåpne restauranter.

Samtidig som stor bevegelse og aktivitet innad i sentrumsnære områder kan gi et uoversiktlig bilde for det formelle kontrollapparatet, er det også mulig å tenke seg at det store antallet tilreisende, få bosatte og høy grad av anonymitet, svekker graden av uformell kontroll i området.¹³³ Noen av praktikerne i SaLTo-samarbeidet trekker frem noen av disse faktorene og beskriver at dette også gir at kriminalitetsbildet i GDE Sentrum er «typisk sentrumsproblematikk».

6.2 Kontrollvirksomhet

Samtidig som strukturelle faktorer legger til rette for flere muligheter til å begå kriminelle handlinger i sentrumsnære områder, er også politiets patruljevirkosomhet og annen polisiær virksomhet fra ulike private- og frivillige aktører størst i sentrale byområder, handlegater og rundt områder med mer natteliv. Det er også her flest overvåkningskameraer er plassert, også i Oslo. Som omtalt i kapittel 2 er det mange forhold som påvirker andelen av mørketall. Som nevnt i metodekapitlet, er statistikken som brukes i denne rapport særlig sensitiv for oppklaringsprosent, men også for generell problematikk knyttet til anmeldelsestilbøyelighet og kontrollvirksomhet. Sentrumsområdene er med andre ord preget av både strukturelle faktorer som bidrar til økt kriminalitet, men har også flere faktorer som bidrar til økt oppdagelsesrisiko, som polisiær tilstedeværelse, kameraovervåkning og vitner som kan melde fra. Dette er faktorer som må sies å bidra til det skjeve kriminalitetsbildet vi ser i Oslo. I denne sammenheng er det relevant å nevne at noen av våre informanter påpeker at de lave tallene i GDE Vest til dels kommer av at kriminaliteten i disse lokalområdene av ulike grunner er mindre synlig for kontrollapparatet.

En av de mest iøynefallende endringene fra tidligere år, er sammensetningen av lovbruddskategoriene. Nytt av 2022 er at trafikklovbrudd er den største lovbruddskategorien i vår statistikk. Mens voldslovbrudd har vært høye over tid, har derimot narkotikalovbrudd gått kraftig ned. At vi ser tydelige endringer i to kontrollrevne lovbruddsgrupper, er ikke nødvendigvis overraskende, men disse endringene slår også ut forskjellig i ulike geografiske

---

¹³² Gerell, mfl., «COVID-19 restrictions, pub closures»

¹³³ Hipp, mfl., «Collective Efficacy and Crime»

områder. Økning i registrerte overtredelser av veitrafikkloven har lik utvikling i alle de tre GDE-ene, men det samme kan ikke sies om registrerte narkotikalovbrudd.

6.2.1 Geografiske forskjeller i narkotikalovbrudd

Nedgangen i registrerte narkotikalovbrudd som vi har sett over tid, har fortsatt i Oslo kommune i 2022. Som vist, var det størst nedgang i registrerte overtredelse av legemiddeloven, men også overtredelse av straffeloven går ned. Vårt tallmateriale viser også at en større andel av de totale antallet registrerte narkotikalovbruddene har gjerningssted i sentrumsnære områder (Gamle Oslo og Sentrum) og to av bydelene i GDE Øst (Alna og Søndre Nordstrand). Dette er steder hvor politiet også har høy tilstedeværelse.

Noen informanter vektlegger at de har hatt en opplevelse av at omfanget av rusmiddelbruk har økt mye i noen områder av GDE Øst og at tallene sann sett ikke gjenspeiler virkeligheten innenfor dette felt, særlig for de yngste (10-14). Dette sammenfaller ikke med resultatene fra Ung i Oslo. Det fremkommer i disse undersøkelsene at det er ungdom boende i sentrumsnære områder og ressurssterke bydeler i vest som oppgir høyest bruk av ulike typer rusmidler.¹³⁴ Tallene, som fremkommer i denne rapporten, på hvor flest barn og unge er mistenkt for narkotikalovbrudd, står i motsetning til de områdene hvor ungdom i størst grad har oppgitt at de har testet og bruker ulike typer av rusmidler. Dette nok et argument for at statistikken speiler hvordan narkotikalovbrudd blir håndtert, fremfor å vise det reelle omfanget. Dette blir synlig også på lavere geografisk nivå. Den store nedgangen i registrert narkotikakriminalitet som er synlig i nesten alle områder i Oslo undersøkt i denne rapporten, har noen geografiske variasjoner. I motsetning til de aller flest områdene, har registrerte anmeldelser for narkotikalovbrudd gått opp fra 2021 til 2022 i bydel Gamle Oslo og Oslo Sentrum. Her er det som vist tidligere, flere åpne rusmiljøer enn i andre områder, hvilket gjør at bruk og salg også blir synlig i bybildet hvor politiet er til stede. Våre informanter fra GDE Vest fremhever også synlighet, og peker på at ungdom i stor grad har hjemmefester eller at salg og bruk av narkotika foregår inne – noe som leder til store handlingsmørketall.

6.2.2 Bæring av kniv/våpen

Bæring av kniv har fått mye oppmerksomhet de senere årene, både i det offentlige ordskiftet og i politiets fokus. Dette er kriminalitet som i stor grad er avhengig av kontrollvirksomhet for å bli oppdaget, enten gjennom kontroll som stopp og sjekk, eller gjennom etterforskning retroaktivt gjennom bildebevis.

Ifølge noen av våre informanter var forebygging av bæring av kniv et fokusområde i GDE Øst i 2022, noe som kan ha ført til flere oppdagelser. Samtidig er de fleste anmeldelsene for bæring av kniv eller annet våpen knyttet til GDE Sentrum. Lavest andel er det i GDE Vest. Dette kan henge sammen med et økt fokus fra politiet sin side i sentrumsområdene, men igjen er det vanskelig å vurdere utfra tallene i denne rapporten. Det ble blant annet gjennomført tre planlagte massekontroller av kniv i GDE Sentrum i 2022. I forbindelse med disse aksjonene ble det registrert én anmeldelse for ulovlig bæring av kniv. Søk i politiets systemer, viser at våpenvisitasjon ofte blir foretatt ved stans og kontroll av person og kjøretøy. Dermed er det kanskje også relevant å se tallene i sammenheng med økningen i kontroll knyttet til trafikklovbrudd. Samtidig var økningen i anmeldelser for trafikklovbrudd, høyest i

---

¹³⁴ Bakken, mfl., *Ung i Oslo 2021*

aldersgruppen 18-22 år, som ikke er sammenfallende med at det er større økning i anmeldelser for bæring av kniv/annet våpen med mistenkt i alderen 10-17 år. Det er dermed vanskelig å si om økningen i bæring av kniv blant barn og unge er en økning i faktiske hendelser eller en økning i oppdagelse.

6.3 Demografisk sammensetning og levekårsutfordringer

Det har lenge blitt forsket på demografisk sammensetning og hvordan ulike typer av levekårsutfordringer påvirker kriminalitetsbildet. Faktorer som oppvekstvilkår og sosial eller økonomisk ulikhet i samfunnet er gjerne risiko- og beskyttelsesfaktorer som fremheves for hvorfor individer kan være mer eller mindre tilbøyelig til å begå kriminelle handlinger.¹³⁵

Oslo er en delt by med en mer velstående vestkant, og en større del av befolkningen med lavere inntekt og utdanning bosatt i ytre østlige bydeler. Analyser viser at de mindre ressurssterke bydelene primært ligger i Oslo indre øst (GDE Sentrum), samt i østlige- og sørlige deler av kommunen (GDE Øst). Dette overlapper i stor grad med funnene i denne rapport om hvor mest barn- og ungdomskriminalitet registreres.

I denne rapporten er det ikke analysert hvor stor andel av de mistenkte gjerningspersonene som kommer fra de mindre ressurssterke gruppene i bydelene, men dataene viser generelt at det er en lavere andel kriminalitet registrert i mer ressurssterke bydeler i Oslo. Et gjennomgående mønster i dataene er også at en stor del av anmeldelsene inkluderer mistenk(e) bosatt i den bydelen som er registrert som gjerningssted, eller nabobydelen. Registrert barne- og ungdomskriminalitet i Oslo kommune 2022, viser også større bevegelse fra de ytre østlige- og sørlige delene av kommunen, særlig Alna, Stovner og Søndre Nordstrand. Dette betyr at flere av de registrerte mistenkte barn og unge i alderen 10-22 år, bor i mindre ressurssterke bydeler. Vi har også sett noe overlapp mellom levekårsindikatorer og registrert kriminalitet på delbydelsnivå. Samtidig overlapper lave levekår også i ulik stor grad med andre variabler som trangbodddhet, stor ungdomsbefolkning, sentrumsnærhet, kollektivknutepunkter med mer, som alle kan tenkes påvirke kriminalitetsbildet. Informanter peker på at levekår ofte inngår som en del av et komplekst bilde som gir en opphopning av risikofaktorer.

Det er ikke mulig å konkludere noe om eventuelle sammenhenger mellom levekår og kriminell atferd basert på dataene og analysen i denne rapporten. Ung i Oslos nyeste tallmateriale viser at en større andel ungdommer i bydelene Grorud, Alna, Stovner og Søndre Nordstrand oppgir at de *ikke* har drevet med noen regelbrudd i løpet av det siste året, enn i andre mer ressurssterke bydeler.¹³⁶ Siden få personer står for en stor andel av kriminaliteten, er det interessant at denne selvrappoteringsen også viser at andelen som oppgir at de har begått noen, mange eller svært mange regelbrudd det siste året, også er relativt lave i disse bydelene. Det påpekes fra informanter i GDE Vest at kriminaliteten blant barn og unge av ulike grunner kan ha høyere mørketall. Med tanke på den klare diskrepansen mellom selvrappoteringsen og registrerte narkotikalovbrudd i ulike geografiske områder som ble nærmere omtalt i del 2.3.1, kan vi med større sikkerhet si at dette gjelder denne lovbruddskategorien.

---

¹³⁵ Lie, *I forkant*

¹³⁶ Bakken, *Ung i Oslo 2023*. Her brukes spørsmål om nasking, om hærverk, om å være i slåsskamp, om skulking, om å snike seg inn på steder det koster penger, og om det å være borte hjemmefra om natta uten at foreldre vet om dette for å identifisere ungdom som i ulik grad bryter disse reglene.

Sosial klasse og hva slags ressurser foreldrene rår over, kan ha mye å si for ungdoms oppvekstsituasjon og utgangspunkt.¹³⁷ Mertons klassiske kriminologiske teori tar utgangspunkt i en diskrepans mellom målene i samfunnet, altså hva det er forventet at man skal oppnå blant annet sosialt og materielt, og hvilke tilgjengelige midler man har for å få det til. En av måtene å løse denne diskrepansen på, er ifølge Merton, å bruke kriminelle metoder for å oppnå målene.¹³⁸ Denne måten å forstå årsaker til kriminalitet på, fremhever en sosial og strukturell ulikhet i fordeling av godene i samfunnet – i likhet med Wacquants bruk av begrepet territorielle stigma.

By- og levekårsutvalget viser at den økonomiske segregeringen har økt i Oslo siden 1990-tallet.¹³⁹ Dette betyr at det blitt større sosiale forskjeller i Norge, samtidig som det i store deler av det samme tidsrommet har blitt mindre problematferd blant ungdom.¹⁴⁰ Dette kan på lignende måte som funnene fra Ung i Oslo ovenfor, virke noe motsigende med tanke på sammenheng mellom lavinntekt og kriminalitet. Dette har også blitt problematisert i tidligere forskning som fremhever at foreldres utdanningsnivå, og dermed også kulturelle ressurser, kan bety mer enn de økonomiske ressursene.¹⁴¹

I alle bydeler og i alle sosiale lag gir flertallet av Osloungdommen uttrykk for å være tilfreds med livet sitt,¹⁴² og generelt er det en liten andel av barne- og ungdomspopulasjonen som er registrert mistenkt for kriminalitet i alle bydeler. Samtidig er det viktig å merke seg at det er store lokale forskjeller innad i alle områdene både når det kommer til levekår og kriminalitetsomfang, og at man bør studere dette nærmere for å kunne si noe om situasjonen i Oslo.

Variasjoner i ulike sosiale grupper kan tilsløres av generelle funn, og det kan også være relevant å fremheve det som har blitt omtalt som relativ fattigdom. Dette er et begrep som brukes for fattigdom sett i forhold til «vanligst» inntekt i størstedelen av befolkningen i et land.¹⁴³ Begrepet kan også anvendes på mer lokalt nivå. Det er i dette perspektivet mulig å se at store forskjeller innad i GDE Vest kan ha en negativ effekt på noen barn og unge, selv om de sammenlignet med barn og unge fra andre områder i Oslo har gode eller gjennomsnittlige levekår. Samtidig kan også personer med svakere levekår skille seg tydeligere ut. Informanter fra SaLTo-samarbeidet i GDE Vest trekker frem et lignende perspektiv når de beskriver noen av de barn og unge de har fulgt opp. Til en viss grad vises det altså til samme problematikken som i GDE Sentrum og -Øst, selv om bydelene i GDE Vest skårer bedre enn Oslos resterende bydeler på levekårsundersøkelser og antallet anmeldelser av barne- og ungdomskriminalitet er lavere her. Det pekes i denne sammenheng særlig på strukturelle faktorer som økonomisk- og etnisk segregering også i lokalområder på Vest.

Sammensetningen og tett konsentrasjonen av kommunale boligblokker, skaper en kontinuerlig til- og fraflytting samt høy konsentrasjon av innbyggere med ulike utfordringer på et mindre område. Dette er noe som fremheves av flere informanter som en utfordring i kriminalitetsforebyggende arbeid, og som Oslo kommune peker på som en utfordring i sine

---

¹³⁷ Eriksen, mfl., «Fire typer ungdomsliv»

¹³⁸ Merton, «Social Structure and Anomie»

¹³⁹ NOU (2020:16) *Levekår i byer*

¹⁴⁰ Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

¹⁴¹ Hyggen, mfl., *Muligheter og hindringer for barn*

¹⁴² Bakken, *Ung i Oslo 2023*

¹⁴³ FN-sambandet. «Fattigdom»

områdeløft.¹⁴⁴ Også generell flyttehyppighet kan tenkes påvirke oppfølging og muligheten til kriminalitetsforebyggende arbeid i et lokalområde. Det er nærliggende å tenke seg at ustabilitet og utskifting vanskeliggjør relasjonsbygging og oppfølging, men studier viser også at områder hvor de som bor der føler lite tilhørighet, samhold og solidaritet med hverandre, er mindre villig til å utøve sosial kontroll overfor hverandre.¹⁴⁵

6.3.1 Territoriell stigmatisering

Begrepet territoriell stigmatisering er brukt for å beskrive den negative stemplingen og oppfatningen av spesifikke geografiske urbane områder, som inngår i en større marginalisering av urbane byområder.¹⁴⁶ Wacquant beskriver hvordan strukturell og sosial ulikhet fører til hvordan visse områder får en opphopning av levekårsutfordringer. Dette kan føre til at samfunnet i og rundt får et negativt bilde av området, som igjen skaper dårligere levekår og tilgang på ressurser for de som bor der.¹⁴⁷

Dette negative stempelet kan sies å skapes og opprettholdes av blant annet medieomtale, som har en sterk tendens til å fokusere på sensasjonalistiske og negative saker, som ikke gir rom til komplekse eller nyanserte årsaksforklaringer.¹⁴⁸ En del av det offentlige ordskiftet, er også slike dokumenter som denne rapporten, som fokuserer på kriminalitet i ulike geografiske områder i Oslo. Også Oslo kommune og Oslo politidistrikt sine ulike satsninger på utsatte- eller prioriterte områder, som ble beskrevet innledningsvis, inngår i dette. Selv om intensjonene er gode, er det verdt å fremheve at identifiseringen av slike områder også kan føre med seg negative konsekvenser. Begreper som «utsatt område» kan, på samme måte som «parallelsamfunn», være et sosiologisk begrep som er med på å rettferdiggjøre fremmedfiendtlig politikk, og som bidrar til stigmatisering av et territorielt område eller ulike sosiale grupper.¹⁴⁹ Dette kan i sin tur lede til at tilliten til politiet minsker og at området eller gruppene blir enda mer marginalisert.

Begrepet territoriell stigmatisering har samtidig vært gjenstand for kritikk, blant annet for å undervurdere innsats og motstand mot disse negative fortellingene som gjøres av lokale aktører.¹⁵⁰ Begrepet kan dermed sies å ikke gi plass til beboernes mangfold av opplevelser av å bo i området og av stereotypene av området.

Rosten som har forsket på territoriell stigmatisering i Groruddalen, trekker frem viktigheten av å se utover de strukturelle og sosiale forskjellene. En sentral del av å forstå stigmaet i området, også er knyttet til subjektive oppfattelser og stereotyper, ikke bare til faktiske dårligere levekår, og hvordan de som bor der håndterer stigmaet.¹⁵¹ Hun peker på at de mer stigmatiserte områdene i Groruddalen blant annet har godt utbygde kollektivtrafikknett, sammenlignet med andre tilsvarende områder som Wacquant snakker om. En del av Wacquants forståelse av «advanced marginality», er nettopp at disse områdene blir marginalisert både symbolsk, men også fysisk, fordi det blir avgrenset fra andre mer attraktive

---

¹⁴⁴ Bydel Frogner, Oslo kommune. *Utvikling av Homansbyen*

¹⁴⁵ Hipp, mfl., «Collective Efficacy and Crime» gir en oversikt over forskningen på temaet.

¹⁴⁶ Wacquant, L. «Territorial Stigmatization»

¹⁴⁷ Wacquant, L. *Urban Outcasts*

¹⁴⁸ Søderholm, T. *Et godt drap?*

¹⁴⁹ Egge, mfl., *Parallelsamfunn*. Parallelsamfunn oppstår når det er manglende enighet om politisk fellesskapsforståelse og staten mangler evne og/eller vilje til å håndtere sosialt mangfold.

¹⁵⁰ Jensen, mfl., «Territorial stigmatization and local belonging»

¹⁵¹ Rosten, «Territoriell stigmatisering og gutter»

byområder (hvor man prioriterer å bygge gode bystrukturer).¹⁵² Som vist også beskrivelsene av alle ytre bydeler i GDE Øst, er T-banenettverket godt utbygd, og dette kan være en viktig faktor i barn og unges bevegelsesmønstre og (kriminelle) aktivitetsområde.

6.4 Digitalisering

Barn og unge i Norge bruker en betydelig del av tiden sin på nett, faktisk mer enn barn i andre europeiske land.¹⁵³ Siste Ung i Oslo-undersøkelse viste at 68 % av ungdom i Oslo mer enn tre timer daglig foran en skjerm utenom skoletiden, som er noe lavere enn landsgjennomsnittet.¹⁵⁴ Selv etter en nedgang etter pandemiårene, er det en betraktelig oppgang over tid, og tidsbruken på sosiale medier har ikke gått ned.¹⁵⁵ Økningen over tid er i stor grad knyttet til bruk av sosiale medier som gjør at unge både er sammen fysisk, men samtidig også til stede på digitale plattformer som er tilgjengelig til enhver tid.¹⁵⁶ Barn og unge bruker digitale plattformer til blant annet sosial omgang, læring og underholdning, men digitale plattformer kan også utsette barn og unge for ulike risikoer.¹⁵⁷ Studier viser at jo mer barn og unge bruker internett, jo mer risiko vil de møte på. Likevel vil også de samme personene ha mer digital kompetanse og digital motstandskraft.¹⁵⁸ Samtidig er blant annet boforhold og levekår bestemmende faktorer for om ungdom har mulighet til å delta i det digitale ungdomslivet på lik linje med andre i sin gruppe. Foreldres manglende digitale kompetanse og støtte er også en viktig faktor i ungdoms deltakelse på nett.¹⁵⁹ Dermed er nettet også med å skape eller forsterke skiller og utenforskap som allerede eksisterer blant barn og unge.

Selv om det er blitt påpekt at det digitale livet speiler det som skjer i det fysiske, som konflikter eller mobbing i skolen, vil vi også argumentere for å se det digitale livet til ungdom som noe som påvirker hva som skjer i det fysiske rommet.¹⁶⁰ Dette tenker vi i stor grad også gjelder barne- og ungdomskriminaliteten og de unges rusbruk. Pedersen skriver at for noen unge vil økt bruk av digitale plattformer føre til færre anledninger til å drikke alkohol eller bruke andre rusmidler fordi de er «sammen alene», for eksempel ved å game sammen. For andre vil økt bruk av digitale plattformer forsterke det sosiale presset for eksempel knyttet til festkultur.¹⁶¹

Riksrevisjonen har påpekt at politiet trenger mer kunnskap og ressurser for å følge med i utviklingen i den digitale kriminaliteten.¹⁶² Digital kriminalitet er et noe utydelig begrep, da det ofte innebærer ulik grad av det «digitale». Noe kriminalitet kan gjøres på nett eller tilrettelegges av digitale verktøy, og er handlinger vi allerede kjenner igjen som kriminelle. Det har også oppstått nye former for kriminalitet som ofte utføres mot og gjennom digitale systemer, altså kunne de ikke oppstått uten det digitale rommet. Datakriminalitet eller

---

¹⁵² Wacquant, L. «Territorial Stigmatization»

¹⁵³ Staksrud, mfl., *Tilgang, bruk, risiko og muligheter*

¹⁵⁴ Bakken, *Ung i Oslo 2023*, Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*.

¹⁵⁵ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

¹⁵⁶ Bakken, *Ungdata 2020. Nasjonale resultater*; Bakken *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*

¹⁵⁷ Barne- og familiedepartementet, *Rett på nett*

¹⁵⁸ Staksrud, mfl., *Tilgang, bruk, risiko og muligheter*

¹⁵⁹ Hegg, mfl., *Har alle ungdom mulighet*

¹⁶⁰ Meld. St. nr. 34 (2020–2021)

¹⁶¹ Bilgrei, mfl., «Når ungdom ruser seg»

¹⁶² Riksrevisjonen. *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats*

cyberkriminalitet brukes ofte om sistnevnte, hvor tjenestenektangrep, skadevare og løsepengevirus er noen eksempler.¹⁶³

Siden 1990-2000-tallet, har det blitt observert en reell nedgang i kriminalitet i mange vestlige land,¹⁶⁴ inkludert barne- og ungdomskriminaliteten i Norge.¹⁶⁵ Om den generelle nedgangen kan knyttes til eller forklares av en forflytning til cyberkriminalitet¹⁶⁶ Likevel har cyberkriminalitet unektelig ført med seg en endring i kriminalitetsbildet, på samme måte som digitaliseringen har endret og påvirket samfunnet for øvrig.

En utvikling som ses i vår statistikk fra 2022, er oppgangen i kategorien økonomisk kriminalitet. Som vist del 2.2.4, er dette en del av en større nasjonal trend, hvor særlig anmeldelser for bedrageri stadig økt, også knyttet til andre aldersgrupper. Ifølge Økokrim er dette i stor grad knyttet til nettbedrageri.¹⁶⁷ Samtidig som det har vært en økning i antall anmeldelser, peker Økokrim på at det er høye mørketall og at oppklaringsprosenten har gått ned. Flere av årsakene til dette som Økokrim nevner, ble påpekt av Riksrevisjonen i 2021, som da vurderte det dit hen at politiet manglet kapasitet til å møte utviklingen av økonomisk digital kriminalitet.¹⁶⁸ Samlet sett vil en tolkning da være at til tross for at vår statistikk viser en økning, er det mulig at økningen i faktiske handlinger er betraktelig større.

Barn og unges roller i lovbrudd på nett er både som utøver og fornærmet. Det er samtidig ikke kun datakriminalitet eller kriminalitet utført gjennom digitale verktøy som preger unges digitale lovstridige atferd. Grensene mellom uønsket atferd og kriminelle handlinger kan være glidende. Undersøkelser viser at barn og unge ikke har kunnskap om hvor grensen går mellom lovlige og ulovlige handlinger på nett, som for eksempel knyttet til hatprat og hatefulle ytringer.¹⁶⁹ Ung i Oslo-undersøkelsen i 2023 at 4% hadde blitt mobbet, truet eller utestengt på nett minst hver 14. dag.¹⁷⁰ Informanter vi har pratet med forteller om eksempler hvor ungdom har fått tilsendt bilder som er delt uten samtykke, og uten å tenke seg om, vist bildene til venner som er i nærheten. Det er ikke ulovlig å bli tilsendt bildet uten viten, men det er en ulovlig handling å dele det videre. Problemet i slike situasjoner ligger i at handlingen forstås mer som «sladder» enn som et lovbrudd. Selv om handlingen ikke alltid oppleves som alvorlig, kan det ha stor innvirkning på personen som har fått delt bilder av seg uten samtykke. Det er ikke dermed sagt at ingen unge forstår eller vet at slik billedeling er ulovlig, men det kan peke på hvor innvevet slike handlinger er i ungdommers (digitale) liv.

Statistikken presentert i denne rapporten, viser lave antall anmeldelser med mistenkt 10-22 år for seksuelle lovbrudd, mens forskning viser et annet bilde av antall ofre i samme aldersgruppe, som vist i kapittel 2, del 2.2. En omfangsstudie fra 2023, viste at over 80 % av de som var utsatt for digitale seksuelle krenkelser ikke hadde gjort politiet kjent med hendelsen. Samme undersøkelse viser også at de fleste hadde vært under 18 år, den gansen

---

¹⁶³ Se for eksempel Kripas, *Cyberkriminalitet 2023* og Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

¹⁶⁴ Graham, mfl., «Why the Crime Drop?»; Tonry, «Why Crime Rates Are Falling»

¹⁶⁵ Larsson, mfl., *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet*

¹⁶⁶ Chanepelle & Aebi (2019) Crime drop or police recording flop?: On the Relationship between the Decrease of Offline Crime and the Increase of Online and Hybrid Crimes; Farrell, G., Birks, D. (2018) Did cybercrime cause the crime drop?. *Crime Sci* 7, 8, <https://doi.org/10.1186/s40163-018-0082-8>

¹⁶⁷ <https://www.okokrim.no/rekordhoeyt-antall-anmeldelser-paa-bedrageri.6584386-549344.html>

¹⁶⁸ Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT Dokument 3:5 (2020–2021)

¹⁶⁹ Medietilsynet, *Man må ha tykk hud*

¹⁷⁰ Bakken, *Ung i Oslo 2023*. Andelen er lik som i 2021.

eller første gangen de ble utsatt for det.¹⁷¹ Ungdata-undersøkelsen i 2022 fant at 6 % av jentene og 3 % av guttene opplevde at noen mot deres vilje delte seksualiserte bilder eller filmer av dem.¹⁷² Denne lovbruddstypen er ikke ny, men har andre karaktertrekk enn før. Forskning har blant annet pekt på at det har blitt mye enklere å spre bilder til flere, men også komme i kontakt med flere. I tillegg er det i større grad mulighet til å være anonym, som kobles til lavere terskel for grensovertredelser. Handlingen kan også sies å være løsrevet fra tid og rom, ved at utøver og utsatt ikke må møtes fysisk og at overgrepet kan vedvare over tid.¹⁷³ Også SSB har observert at antallet unge som mistenkte personer for seksuelle lovbrudd har gått opp de senere årene. En av forklaringene det pekes på er nettopp bildedeling.¹⁷⁴

Nettet er også fremhevet som en av hovedarenaene for radikaliserings¹⁷⁵. PST trekker frem trusselen fra høyreekstreme og ekstreme islamister, som de mest bekymringsverdige i sin nyeste trusselvurdering. Selv om nettet er en sentral del av radikaliserings knyttet til ekstrem islamisme, er digitale arenaer primært det som legger til rette for høyreekstrem radikaliserings, ifølge PST. Eksponeringen for høyreekstremt innhold skjer blant annet på åpne plattformer som ikke primært har ekstremt innhold, som TikTok, Instagram og Telegram samt ulike spillplattformer. Algoritmene i både nettsøk og sosiale medier anses som negativt forsterkende og i trusselvurderingen spesifiseres det at majoriteten av de som radikaliseres gjennom digitale plattformer forventes å være mindreårige og unge voksne. Også politiet rapporterer unge som gjenstand for bekymringsmeldinger de mottar.¹⁷⁶ PST skriver at fra tidligere erfaringer, så er dette unge personer som sliter med ensomhet og psykiske utfordringer, hvor behovet for et fellesskap er en viktig del av hvorfor de forblir aktive i miljøet.

---

¹⁷¹ Dale, mfl., *Omfang av vold og overgrep*. I begrepet digitale seksuelle krenkelser legger de blant annet spredning av bilder eller video med seksuelt innhold, men også utførelse av seksuelle handlinger mot sin vilje ved hjelp av digitale medier.

¹⁷² Bakken, *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*

¹⁷³ Frøyland, mfl., *Seksuelle overgrep mot barn og unge*

¹⁷⁴ Dyrstad, mfl., «Anmeldte seksuallovbrudd i endring?»

¹⁷⁵ Politiets sikkerhetstjeneste, *Nasjonal trusselvurdering 2023*

¹⁷⁶ Kripos, *Politiets trusselvurdering 2023*

7 Veien videre

En nødvendig begrensning i rapporten har vært å ikke komme med konkrete anbefalinger av tiltak som politiet, kommunen, eller andre aktører bør iverksette for å møte utfordringene som blitt tematisert. Det kan likevel være aktuelt avslutningsvis å komme med noen generelle anbefalinger for veien videre.

Den seneste evalueringsrapporten av SaLTo-modellen poengterer at modellens styrke er hvordan den åpner opp for tilpasning for både lokale og regionale utfordringer og erfaringer, siden ulike områder har ulike demografiske profiler.¹⁷⁷ For å lykkes i en slik fleksibel modell, fremhever evalueringen en stadig påminnelse om å tidlig etablere en felles situasjonsforståelse, ha en tydelig ansvars- og rollefordeling, samt koordinere tiltak for å få best mulig synergieffekter. Tanken bak å ha et mer detaljert geografisk fokus i årets SaLTo-rapport, stammet fra et ønske om å komplettere den eksisterende kunnskapen om barne- og ungdomskriminalitet i Oslo, for å dermed å kunne peke på lokale særegenheter som kan ha påvirket kriminalitetsbildet. Hovedfokus har derfor vært å vise hvordan kriminalitetsbildet ligner og skiller seg mellom og innad i Oslopolitiets ulike geografiske driftsområder, og drøfte ulike geografiske forklaringsmodeller til bildet vi ser.

Denne rapporten vil kunne fungere som en viktig del av forståelsen for barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo, og kan fungere som et viktig delverktøy som kan brukes i utarbeiding av målrettede tiltak tilpasset lokale utfordringer. Samtidig må den kompletteres med annen informasjon for å gi et helhetlig situasjonsbilde. Her er det igjen viktig å fremheve at rapporten kun beskriver den kriminaliteten som er oppdaget, anmeldt og hvor man identifisert en mistenkt person. Som forklart i kapittel 2, vil slik statistikk i meget varierende grad reflektere det reelle antallet hendelser. Lovbruddstyper som i stor grad er avhengig av kontroll for å anmeldes, og hvor gjerningspersonen blir identifisert samtidig som oppdagelsen av lovbruddet, vil i stor grad påvirke. Statistikken over lovbruddstyper hvor det er vanskeligere å identifisere gjerningspersonen, vil derimot ikke reflektere antall anmeldelser på en god måte. Kun lovbrudd som har høy oppdagelsesrisiko, høy anmeldelsestilbøyelighet og hvor gjerningspersonen ofte blir identifisert, vil reflektere den faktiske forekomsten på en god måte.

Det er ikke dermed sagt at det ikke er mulig å få kunnskap om lovbrudd som ikke oppfyller de kravene. Selv om lovbrudd som sykkel- og motorvogntyveri har lav oppklaringsstatistikk, har vinningskriminalitet ofte tydelige geografiske mønster. I slike tilfeller det brukes statistikk over anmeldelser med og uten kjent mistenkt til å belyse lokale utfordringer. I lovbruddskategorier hvor anmeldelsestilbøyeligheten er lav, kan selvrapporteringsstudier, offerundersøkelser og kvalitative analyser gi verdifull informasjon og korreks til de registrerte tallene. Å tilføre flere perspektiver og invitere forskningsmiljøer som kan bruke mer sofistikerte metoder som legger vekt på ulike samfunnsmessige aspekter og sammenhenger enn hva som vært mulig her, vil også være en viktig del i dette arbeid – uansett om de bruker lignende eller andre datagrunnlag. For å spille hverandre gode i en kunnskapsbasert tilnærming bør også analytikere på tvers av etater, så langt det er mulig, dele ikke bare sin kunnskap, men sine definisjoner og analysedesign. Det vil være essensielt at metoder gjøres mer etterprøvbare, og at prosessen for analysearbeid dokumenteres bedre enn det blitt gjort tidligere. Å skape grunnlag for etterprøvbarhet, slik at datagrunnlaget, resultater og tolkninger

---

¹⁷⁷ Nøkleberg, mfl., *Evaluering SaLTo-samarbeidet*

fra ulike aktører kan forstås bedre, er også viktig for å ikke reprodusere etablerte 'sannheter', som kan være feilaktige. Dette forenkler også fremtidig prosess rundt evalueringer eller forskningssamarbeid på for eksempel effekter av ulike tiltak som iverksettes.

Når det kommer til tiltak og det praktiske arbeidet i SaLTo-samarbeidet er det, i tillegg til en videreføring av en rekke eksisterende innsatser, fire hovedutfordringer det rettes særlig søkelys på i SaLTo handlingsprogram for 2023-2025, som det videre blir gjort noen avsluttende betraktninger om;

- Felles innsats i prioriterte områder
- Utfordringer knyttet til rus
- Vold blant jevnaldrende
- Kriminalitetsforebygging på nett

«Felles innsats i prioriterte områder»

Når det kommer til satsningen på prioriterte områder, er det igjen viktig å påpeke at begrepsbruken i områderettet arbeid varierer både internasjonalt, men også nasjonalt. Et vanlig begrep er *utsatte områder*, og dette har tidligere vært brukt blant annet i norsk media og ulike politiske dokumenter og av både Oslo kommune og Oslo politidistrikt. At definisjonene variert, er viktig å være bevisst på når man leser foreliggende litteratur, men også når man vurderer tiltak i fremtiden. Oslo kommune og Oslo politidistrikt har i 2023 blitt enige om å bruke begrepet *prioriterte områder*, noe som kan bidra til å etablere et tydeligere skille mellom disse områdene, og de som Oslo kommune i sin områdepolitikk siden 2017 omtalt som *utsatte lokalområder*.

Definisjon og identifiseringsmetode av prioriterte områder er fortsatt under utvikling i Oslo politidistrikt, og det blir viktig å etablere god kunnskap hos ulike aktører om hvordan disse er definert og identifisert i det videre arbeidet. En tydeliggjøring av dette vil legge til rette for bedre bestillingskompetanse ved informasjonsbehov, men også god evalueringspraksis og rapportering. Videre er det særdeles viktig at partene er bevisst hverandres definisjoner, metoder og fokus, samt deler sin kunnskap, for å få et helhetlig bilde av ulike geografiske områder i kommunen.

Det fremheves i SaLTo sin handlingsprogram for 2023-2025 at politiet og kommunen må ha en felles situasjonsforståelse og enes om felles satsninger både på kort og lang sikt i områdene, og at innsatsene innenfor rus- og kriminalitetsforebygging både må supplere hverandre og sees i sammenheng med utviklingsarbeidet i områdesatsningenes delprogrammer.¹⁷⁸ Tidlig etablering av en felles situasjonsforståelse har også blitt fremhevet som sentralt i SaLTo-samarbeidet, og en av de potensielle styrkene ved modellen.¹⁷⁹ En grundig forståelse av hverandres definisjoner og en deling av kartleggingsarbeid og kunnskap om ulike typer utfordringer må derfor ses på som avgjørende for denne samhandling.

«Utfordringer knyttet til rus»

Tallene viser en klar nedadgående trend for narkotikalovbrudd i alle de tre geografiske driftsenhetene i Oslo kommune. Det er kun et par sentrumsnære områder hvor registrerte narkotikalovbrudd med mistenkt i alderen 10-22 ikke sank ytterligere i 2022. Samtidig har

---

¹⁷⁸ Oslo politidistrikt, mfl., *SaLTo handlingsprogram [...] 2023-2025*

¹⁷⁹ Nøkleberg, mfl., *Evaluering av SaLTo-samarbeidet*

Ung i Oslo vist at kokainbruken blant ungdommer økt de siste årene, særlig blant eldre ungdom. De ungdommer som bruker mest kokain oppgir også høyere bruk av alkohol. Andre rusmidler har hatt en mer stabil utvikling over tid.

Når selvrapporteringsundersøkelser ikke viser en vesentlig endring i rusbruk blant unge, blir det tydelig at tallene i denne rapporten speiler politiets håndhevelsespraksis. Nesten alle informantene trekker frem narkotikakriminalitet som et definerende trekk for ungdomskriminalitet i området de arbeider i. Flere praktikere uttrykker uro over situasjonen. Det fremstår som at denne usikkerheten er knyttet både generelt til hvordan man skal håndtere barn og unges rusbruk, men også spesifikt til praktiske hensyn som hvor og når i hendelsesforløpet politiet skal eller burde kobles inn, og hvilke tiltak andre samarbeidspartnere kan gjøre. Sivile samarbeidspartnere gir inntrykk av at de ønsker mer involvering fra politiet med tanke på forebygging og kunnskapsformidling rettet mot ungdom, knyttet til ulovlig og/eller skadelig rusbruk. Informanter fra politiet gir på sin side inntrykk av at de ønsker mer informasjonsflyt og at andre relevante parter kobles på, før det forsøkes mer politisiære tiltak. Dette gjelder særlig med tanke på barn under strafferettslig lavalder, og ikke kun knyttet til narkotikalovbrudd.

Som evalueringen av SaLTo-samarbeidet viste, er etablering av en felles situasjonsforståelse og en tydelig ansvars- og rollefordeling, sentralt for et godt samarbeid og for å oppnå gode resultater. Vår samlede opplevelse av «utfordringer knyttet til rus» er at det er uklarerheter, usikkerhet, ulike oppfatninger om mulige tiltak og ulike fremgangsmåter for hvordan politiet og andre samarbeidspartnere, skulle håndtere rusbruk blant ungdom. Mye av denne usikkerheten kan tolkes som å ha blitt omsatt til en slags berøringsangst, som har vært definerende for statistikken fra 2022. Det trengs etter vår vurdering tydeligere informasjon både innad i politiet og til politiets samarbeidspartnere, og en mer samkjørt tilnærming, for at barn og unge skal få den hjelpen og behandlingen de har krav på. Om 2023 vil vise et annet bilde er vanskelig å forutse, men det har vært flere utviklinger som kan ha påvirket situasjonen. Det er i skrivende stund ett år siden Riksadvokatens (siste) brev, hvilket betyr at det har vært tid til å adressere disse usikkerhetene. For aktører i SaLTo-samarbeidet gir den nye Oslo-standarden generell veiledning om informasjonsflyt og en tydeliggjøring av de ulike aktørenes roller og ansvarsområder.

Når vi nå ser fremover, er det viktig å bygge videre på kombinasjonen av erfaringsbasert kunnskap og vitenskapelig funn og metoder, i tråd med politiets overordnede strategi om kunnskapsbasert politiarbeid.¹⁸⁰ I videre problemforståelse og analyser av situasjonen, vil det være særlig viktig å komplettere politiets tallmateriale og erfaringer med undersøkelser som kan belyse barn og unges rusbruk på andre måter, som selvrapporteringsundersøkelser og kvalitative undersøkelser. Til sammen kan dette bidra til et mer kvalitetssikret kunnskapsgrunnlag for fremtidige analyser og vurderinger. I kjølvannet av Riksadvokatens brev, offentlige debatter om ulovlig ransaking, samt nyvunnet innsikt om rolleforståelse og rolleblanding, vil det være en særdeles viktig oppgave å etablere og opprettholde en kunnskapsbasert tilnærming i tiden fremover.

I mye av politiets forebyggende arbeid fremheves viktigheten av å øke opplevd trygghet og bygge tillit mellom befolkningen og politiet. På samme måte som kriminalitetsstatistikken for hele kommunen totalt sett er en dårlig indikator på lokale utfordringer, bør trygghetsmålinger

---

¹⁸⁰ Barstad, *Kunnskapsbasert politiarbeid*

bli gjort på et lavt geografisk nivå fordelt på ulike grupper av befolkningen for å få et bedre innblikk i hvor man bør rette fokuset i nærliggende fremtid.

«Vold blant jevnaldrende»

Vold er et mangefasettert begrep ofte sterkt sammenkoblet til det fysiske og kroppslige, og inneholder også sterke moralske, politiske, ideologiske og emosjonelle ladninger.¹⁸¹ Som nevnt i del 2.3.3, er det også et begrep viss betydelse kan variere over tid.

I den nye handlingsplanen for SaLTo-samarbeidet pekes det på at det i noen ungdomsmiljøer skjer voldshandlinger og at det er registrert at enkelte ungdommer bærer våpen. Det trekkes linjer til rusbruk, men også utsatthet for vold og omsorgssvikt i barndommen som risikofaktorer for å utøve vold senere i livet.¹⁸² Det vises også til det som i forskning ofte omtales som «repeat victimization», nemlig at de som tidligere har vært utsatt for vold løper en forhøyd risiko for å bli utsatt på nytt. Målene i satsningen er at politiets spissede tiltak støttes av kompletterende sosialfaglige tiltak, og at barn og unge som begår eller utsettes for vold av jevnaldrende skal møte et kompetent tjenesteapparat som gir oppfølging både til den unge og pårørende, samt gjenoppretter trygghet.

Basert på dataene i denne rapporten, er det ikke mulig å kartlegge hvilke områder som har en større utfordring med vold blant jevnaldrende – siden anmeldelsene av voldslovbrudd med mistenkt person i alderen 10-22 år ikke inneholder informasjon om alder til fornærmede. Samtidig viser foreliggende forskning at mesteparten av volden som ungdom utsettes for, skjer i møte med andre ungdommer,¹⁸³ og at hvilke personer som gjentatte ganger utsettes for lovbrudd, ofte overlapper med hvilke personer som også begår gjentatte lovbrudd.¹⁸⁴ Det er også et vanlig mønster at gutter utøver mer vold enn jenter, og samtidig er de som i større grad utsettes for vold. En sterk sammenheng mellom det å begå kriminalitet og selv være utsatt, gir at tallmaterialet som brukes i denne rapporten likevel kan være en indikator på hvilke områder hvor mest vold blant jevnaldrende forekommer. Som nevnt i del 2.3.3 er det likevel mange ulike faktorer som kan påvirke hva som kommer frem i registerdataene fra politiet.

Voldslovbrudd er den nest største lovbruddskategorien i statistikken over registrert kriminalitet i Oslo kommune med mistenkt gjerningsperson i alderen 10-22 år. Denne rapporten har vist mesteparten er registrert i GDE Sentrum. Særlig bydel Gamle Oslo, og Oslo Sentrum har en høy andel registreringer. For de andre GDE-ene er det bydel Frogner i GDE Vest og Søndre Nordstrand i GDE Øst som utmerker seg. Også de fleste anmeldelsene for bæring av kniv eller annet våpen er knyttet til GDE Sentrum, og også for denne kategori er det lavest andel registreringer i GDE Vest.

Ved seneste Ung i Oslo-undersøkelsen rapporterte 21 % at de blitt slått, sparket eller på annen måte utsatt for vold fra annen ungdom. Seks prosent hadde opplevd å bli angrepet, truet eller ranet med våpen eller annen gjenstand. Redselen for å bli utsatt for vold i nærområdet der man bor, har økt noe blant Osoulungdommen den siste tiden, og er mer utbredt i mange av de ytre østlige bydelene enn i de mest ressursrike bydelene. Ungdom på vestkanten er derimot de som i størst grad gir uttrykk for å være redd for å bli utsatt for vold i sentrum.¹⁸⁵

---

¹⁸¹ Överlien, C. «Våldsforskning om och med»

¹⁸² Oslo politidistrikt, mfl., *SaLTo handlingsprogram [...] 2023-2025*

¹⁸³ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

¹⁸⁴ Fattah, *Understanding criminal victimization*

¹⁸⁵ Bakken, *Ung i Oslo 2023*

Som vist til i forrige kapittel, bidrar overlappende aktivitetsnoder til at potensielle gjerningspersoner og ofre møtes i tid og rom. Derfor kan det også være viktig å se nærmere på flere av ungdommers aktivitetsnoder. Ved å kartlegge vanlige bevegelsesmønstre mellom rutinemessige aktiviteter hos barn og unge, kan man få innsikt i hvilke situasjoner, steder og tidsrom som kan tiltrekke seg en stor strøm av personer i denne aldersgruppen. Dette kan brukes i forebyggende tiltak som er mer situasjonelt innrettede, fremfor de mer personorienterte. Det er her viktig å ikke kun se på aktivitetsområder til personer som allerede er mistenkt for vold. Samtidig kan det være viktig å kartlegge hvilke områder som også kan tiltrekke seg mer motiverte gjerningspersoner på grunn av muligheten for å begå denne typen kriminalitet.

I tallmaterialet som er oppsummert i denne rapporten i hovedsak er unge menn i den eldre aldersgruppen (18-22) de som er involvert i flest registrerte voldslovbrudd. Også i den yngre gruppen (10-17) er de fleste mistenkte gutter. Det er et vanlig mønster at gutter utøver mer vold enn jenter, og også at det er de som i større grad utsettes for vold.

Siden det er mer bevegelse inn mot sentrumsnær områder og mye av volden mest sannsynlig er knyttet til uteliv – kan det være nyttig for politiet å se på de mistenkte gjerningspersonenes og fornærmedes bosted for å forstå hvordan tiltak som bør vurderes når det kommer til mer personorienterte forebyggende tiltak. Informanter fra SaLTo-nettverket peker også på at forståelse av bosted- og nettverkstilknytninger og individens personlige situasjon er viktig for å tilpasse tiltak til de som utøver vold mot jevnaldrende. Sammenhengen mellom hvilke som utsettes for, og utøver vold, er et aspekt som bør tas med inn i møtet mellom rettsapparatet og de barn og unge som er mistenkt for slike lovbrudd. Med tanke på at handlingsplanen til SaLTo peker på risikofaktorer knyttet til rusbruk og utsatthet for vold eller omsorgssvikt i barndommen, kan videre analyser av dette også være viktig komplettere informasjon. Som påpekt i forrige kapittel kan også faktorer som (relative) levekårsutfordringer, (territoriell) stigmatisering og bruken av digitale plattformer påvirke kriminalitetsbildet, og kanskje også hvilke som utøver og/eller blir utsatt for vold.

«Kriminalitetsforebygging på nett»

Som vist i forrige kapittel, er det etterspurt kunnskap om hvordan digitalisering påvirker forekomst av og utsatthet for barne- og ungdomskriminalitet.¹⁸⁶ Analysen i denne rapporten er dessverre begrenset når det kommer til nettkriminalitet, da det er utfordringer med å si noe om modus eller hvordan lovbruddene i vårt materiale er blitt begått. Samtidig blir det i siste del løftet noen aspekter ved digitaliseringen av unges liv, og sett et behov av en dypere gjennomgang av barne- og ungdomskriminaliteten knyttet til det digitale rom. Det er i denne omgang først og fremst nødvendig å inkludere nettet som en naturlig del av barn og unges oppholdssted og mulighetsrom, fremfor kun som en modus eller et verktøy kriminalitet begås med. Derfor er det blir viktig å se det digitale livet til ungdom som noe som speiler, men også påvirker, hva som skjer i det fysiske rommet.

Tidligere i rapporten har oppgangen i bedragerisaker i 2022 blitt påpekt og satt i sammenheng med hvordan dette har inngått i en større nasjonal trend. Rapporten har også beskrevet ulike grunner til hvorfor denne lovbruddstypen har høye mørketall, som blant annet henger sammen med lav oppdagelsesrisiko. Riksrevisjonen påpekte i 2021 at politiet har utfordringer knyttet til datakriminalitet, og at dette bidrar til en nedprioritering av “mindre” saker,¹⁸⁷ i likhet med

---

¹⁸⁶ Meld. St. 34 (2020–2021)

¹⁸⁷ Riksrevisjonen, *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets*

det Økokrim beskriver.¹⁸⁸ Det er først de senere årene at forebygging av datakriminalitet har blitt satt på agendaen i Norge, mens fokuset tidligere har vært rettet mot barn og unge, og seksuelle overgrep.¹⁸⁹

Å jobbe forebyggende mot at barn og unge begår kriminelle handlinger på nett, eller forebygge at de utsettes for kriminalitet, krever et bredt spekter av kunnskap, fra teknisk kunnskap om for eksempel digital etterforskning, til sosialfaglig og psykologisk forståelse for hvordan barn og unge bruker nett og håndterer risikoer. Det krever dermed ulike strategier og tilnæringsmåter, men det krever kanskje først og fremst tilstedeværelse og digital kompetanse. Det fremstår som at noen steder har over lengre tid hatt ulike digitale kontaktflater med barn og unge, mens andre områder ikke har det. Dermed forstås denne situasjonen som ganske personavhengig.

Forebygging på nett gjøres nå ikke bare gjennom kunnskapsutvikling eller ved å lære befolkningen bedre nettvett, men også gjennom politisær tilstedeværelse og patruljering på nett. Oslo politidistrikt har, i likhet med alle andre politidistriktene, en nettpatrulje som er åpen for publikumskontakt gjennom Instagram og Messenger, og Kripos er åpent til stede på blant annet plattformen Reddit.¹⁹⁰ Flere av informantene trekker frem at det er helt essensielt å følge med på ulike forum og grupper på ulike sosiale medier, for å forstå situasjonen i og utenfor det digitale rommet. Det påpekes særlig hvordan potensielle konflikter, avtalte slåsskamper, ulovlig bildedeling, mobbing, og mye mer, kan forebygges, avgrenses eller i det minste oppdages, ved å ha god innsikt og tilstedeværelse i det digitale rom. Det trekkes også frem av noen av informantene at dette er et ønske ungdommen selv har ytret.

Informantene sier også at ungdom ønsker kunnskapsbasert informasjon fremfor advarsler om risiko og farer. De vil ha kunnskap om hvordan de selv kan manøvrere nettet, som går utover en kort fokusperiode i skolen. I den nye handlingsplanen for SaLTo-samarbeidet, pekes det på at en dialog med barn og unge om hva som skjer på nett bør være en naturlig del av arbeidet. Barn og unges digitale trygghet er gjenstand for en nasjonal strategi ledet av Medietilsynet.¹⁹¹ De peker på viktigheten av kompetanseheving blant barn og unge, men også blant voksenpersoner i deres liv og profesjonelle aktører som jobber med barn og unge. Verktøy som har blitt flittig brukt ifølge flere informanter, er undervisningsoppleggene «Delbart?» og «DELE = DELTA».¹⁹² Inntrykket vi har fått av informantene, er at slike konkrete verktøy blir tatt godt i bruk og godt tatt imot av ungdommen, men at det uten tydelige og konkrete verktøy og planer, er vanskelig å opprettholde oppmerksomhet og tilstedeværelse over tid. Disse undervisningsoppleggene som er nevnt over, har blitt tilgjengelig for at andre enn politiet kan bruke de, men, basert på intervjuene som er gjort, fremstår det fortsatt som at mange ønsker at politiet kommer og holder foredraget selv.

I SaLTo-samarbeidets nye handlingsplan, fremheves det at det er et behov for å heve den digitale kompetansen til barn, unge, foresatte og ansatte. Her nevnes blant annet holdningsarbeid og informasjonsdeling til barn og unge, om hva som er ulovlig på nett og hvem de skal kontakte dersom de opplever uønsket atferd. Som nevnt i del 6.2, viser forskning at kompetanseheving blant barn og unge kan bidra til at de både kan håndtere

---

¹⁸⁸ Økokrim, «Rekordhøyt antall anmeldelser på bedrageri»

¹⁸⁹ Sunde, «Datakrimretten i fugleperspektiv»

¹⁹⁰ Halvorsen, mfl., «Politiet er på Reddit»

¹⁹¹ Barne- og familiedepartementet. *Retten på nett*.

¹⁹² Politiet, «Trygg nettbruk». Informasjon om begge verktøyene finnes her.

risikoer på nett bedre og til at de sier ifra om hva som har skjedd. Samtidig er ansvarliggjøring av barn og unge ikke uten problematiske sider. Politiet har tidligere fått kritikk for råd gitt til unge kvinner om å unngå å bevege seg i enkelte områder i byen, for å redusere risikoen for seksuelle overgrep. Når den digitale kompetansen i apparatet rundt barn og unge er sprikende, kan en mulig fallgrube være å legge for mye ansvar over på barn og unge selv. I arbeidet og kommunikasjonen med barn og unge vil det, som i alle andre temaer omtalt, være viktig å ha fokus på kunnskapsbaserte metoder fremfor informasjon som kan gjøre at barn og unge ikke vil dele negative og/eller ulovlige hendelser de har blitt utsatt for.

Forskning har vist at det i hovedsak er unge personer som blir utsatt for det som omtales som digitale seksuelle krenkelser, ofte har hendelsene skjedd før fornærmede er 18 år. Annen forskning har vist at ungdom som blir utsatt for seksuelle lovbrudd på nett, ikke har de samme risikofaktorene man kjenner fra tidligere, samt at de utsatte oftest hadde en høy sosioøkonomisk bakgrunn.¹⁹³ Samtidig er det mange likheter mellom fysiske og digitale overgrep.¹⁹⁴ Mange utsatte er i en nær relasjon til gjerningspersonen, samt at de oftere har blitt utsatt for fysisk vold.¹⁹⁵ Forebygging av seksuelle lovbrudd som skjer på nett, må derfor på som en oppgave knyttet til nettet, men også som en del av en større helhetlig tilnærming til blant annet holdningsendring og bevisstgjøring rundt seksuelle lovbrudd. Som en del av denne bevisstgjøringen om digitale seksuelle lovbrudd, har det som nevnt, blitt utviklet ulike verktøy som adresserer og forklarer lovens innhold, men også konsekvenser for den som begår lovbruddet og den som blir utsatt for det. Sett i lys av ønsket ytre om kunnskapsbasert informasjon knyttet til narkotika, er det kanskje en overføringsverdi her som kan utforskes.

Siste betraktninger

Å utarbeide konkrete policyer ligger som sagt utenfor denne rapportens hensikt og mulighetsrom. I siste kapittel belyses det likevel noen sentrale utfordringer og muligheter knyttet til de fire hovedtemaene i handlingsprogrammet for SaLTo frem til 2025, sett i lys av det kvalitative og kvantitative datagrunnlaget rapporten bygger på.

Et sentralt og gjennomgående tema i rapporten har vært å diskutere datagrunnlagets potensiale og begrensninger, slik at det legges til rette for å ta godt informerte avgjørelser. Det er ikke alltid er mulig å gi konkrete beskrivelser og forklaringer om mindre områder, fordi tallene er små. Små tall og små endringer kan være et uttrykk for tilfeldigheter eller konkrete personer, fremfor utviklingstrekk og trender som det er hensiktsmessig å sette inn innsats mot.

De ulike aktørene i SaLTo-samarbeidet har lang erfaring og kunnskap om å jobbe personorientert, og har samlet sett god oversikt over lokale utfordringer knyttet til samlingspunkter, personer og grupperinger, men også til levekår, manglende muligheter og barn og unges tidvise vanskelige livssituasjon. Analysen og beskrivelsen av hva som preger de ulike geografiske inndelingene i kapittel 2, 3, 4 og 5, vil forhåpentligvis bidra til å systematisere denne kunnskapen og tydeliggjøre likheter og forskjellige behov på tvers av bydeler og GDE-er. Det er forsøkt å sette disse beskrivelsene i sammenheng med utviklingstrekk og trender på ulike nivåer, som strekker seg fra lokale strukturelle utforminger, til generelle trekk ved Oslo som by, samt i lys av nasjonale og internasjonale trender. Dette gir forhåpentligvis et godt utgangspunkt for å identifisere fremtidige tiltak, mens det samtidig legger grunnlaget for videre og mer inngående geografisk analyse.

---

¹⁹³ Pedersen, mfl., «Sexual Victimization»

¹⁹⁴ Frøyland, mfl. *Seksuelle overgrep mot barn*

¹⁹⁵ Dale, mfl., *Omfang av vold og overgrep*

8 Referanser

- Allvin, A. «Crime concentration in Oslo - an explorative analysis of the spatial distribution of burglary and vehicle theft». Masteravhandling. Universitetet i Oslo, 2019
- Bakken, A. og S. M. Osnes. *Ung i Oslo 2021. Ungdomsskolen og videregående skole*. NOVA Rapport 9121. Oslo: NOVA, OsloMet, 2021
- Bakken, A. *Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole*. NOVA Rapport 6/23. Oslo: NOVA, OsloMet, 2023
- Bakken, A. *Ungdata 2020. Nasjonale resultater*. NOVA Rapport 16/20. Oslo: NOVA, OsloMet, 2020
- Bakken, A. *Ungdata 2022. Nasjonale resultater*. NOVA Rapport 5/22. Oslo: NOVA, OsloMet, 2022
- Barne- og familiedepartementet. *Rett på nett. Nasjonal strategi for trygg digital oppvekst*. Rapport, 03. september, 2021, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rett-pa-nett/id2870086/>
- Barstad, H. N. og K. H. Glasø. *Kunnskapsbasert politiarbeid. Teori og praksis*, Oslo: Gyldendal Akademisk, 2021
- Bernasco, W. og F. Luykx. «Effects of Attractiveness, Opportunity and Accessibility to Burglars On Residential Burglary Rates of Urban Neighborhoods». *Criminology*, 4 (2003): 981-1002. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2003.tb01011.x>
- Bilgrei, O. R., A. Bakken og W. Pedersen. «Når ungdom ruser seg». I *Ungdommen*, redigert av G. Ødegård & W. Pedersen, 255–274. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2021 <https://doi.org/10.23865/noasp.142.ch11>
- Boggs, S. L. «Urban Crime Patterns». *American Sociological Review* 30, nummer 6 (1965): 899–908. <https://doi.org/10.2307/2090968>
- Brantingham, P. L. og P. J. Brantingham. «Environment. Routine and Situation: Toward a Pattern Theory of Crime». I *Routine Activity and Rational Choice. Advances In Criminological Theory*, Vol 5, redigert av R. V. Clarke og M. Felson. New Brunswick, NJ: Transaction, 1993
- Brantingham, P. J., P. L. Brantingham og M. A. Andresen, «The geometry of crime and crime pattern theory». *CrimRxiv*, (2017), <https://www.crimrxiv.com/pub/b3vnxots>
- Brattbakk, I. B. Andersen, A. L. Hagen, M. E. Ruud, H. E. Ander, H. Breistrand, J. Skajaa og A. M. Dalseide. *På sporet av det nye Grønland. Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland i Bydel Gamle Oslo*. AFI-rapport 2017:04, Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet ved HiOA, 2017, <https://hdl.handle.net/20.500.12199/6503>
- Brattbakk, I., A. L. Hagen, M. G. Rosten, O. Sæter, J. Osuldsen, B. Andersen, E. Thorstensen og K. Bratseth. *Hva nå, Tøyen? Sosiokulturell stedsanalyse av Tøyen i Bydel Gamle Oslo*. Oslo: AFI-rapport 2015:8, Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet ved HiOA, 2015, <https://hdl.handle.net/20.500.12199/6252>
- Bryman, A. *Social Research Methods*, Oxford: OUP Oxford, 2012.
- Bydel Frogner, Oslo kommune. *Utvikling av Homansbyen. Økt innsats i Homansbyen, for å bedre levekårene i delbydelen*. 2021
- Bydel Gamle Oslo, Oslo kommune. *Forslag til programplan for områdeløft Bydel Gamle Oslo 2022*. Versjon: Til etter BU-behandling 18.11.2021, 2021, tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/bydeler/bydel-gamle-oslo/politikk-og-politiske-moter/politiske-saker-i-bydel-gamle-oslo/lokalstyret-for-omradeloft-gronland-og-toven/>
- Bydel Gamle Oslo, Oslo kommune. *Årsrapport 2021. Programplan for områdeløft Bydel Gamle Oslo*. 17. februar, 2022
- Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester. *Oslostandard for SaLTo-arbeidet 2023*. Oslo Kommune, 2023
- Byrådsavdeling for byutvikling, Oslo kommune. *Gode nærmiljøer – Innføring i metode for områderettet arbeid*. Håndbok 1 av 3 fra Groruddalssatsingen 2007–2016, 2016
- Byrådsavdeling for byutvikling, Oslo kommune. *Riktig kunnskap – viktig kunnskap. Kilder, metoder og analyser i områderettet arbeid*. Håndbok 3 av 3 fra Groruddalssatsingen 2007–2016, 2016
- Byrådsavdeling for byutvikling, Oslo kommune. *Årsmelding 2022. Områdesatsingene i Oslo*, 2022
- Dale, M. T. G., H. F. Aakvaag, I.F. Strøm, E. M. Augusti, og A. D. Skauge. *Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Rapport 1, 2023
- Drager, R. H. *Offerbilder i endring*. SSB Analyse 2021/05. 25. mars, 2021, <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/offerbilder-i-endring>
- Dyrstad, K. M. J. og R. J. Stene. «Anmeldte seksuallovbrudd i endring?», *Statistisk sentralbyrå*, 8. desember, 2022, <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/kriminalitet-og-rettsvesen/artikler/anmeldte-seksuallovbrudd-i-endring>
- Egge, M. og R. Solhjell. *Parallellsamfunn – en del av den norske virkeligheten?* PHS Forskning 2018:2, Oslo: PolitiHøgskolen, 2018
- Egge, M., B. Barland, M. E. Ruud og T. Haaland. *Kriminalitetsforebygging blant barn og unge i storbyene. En evaluering av praksis i fem kommuner*. Samarbeidsrapport, Oslo: NIBR/PolitiHøgskolen, 2008

- Ericson, Ø. B. «Kvinner i rusmiljøet: Levde liv, marginalisering og mestringsstrategier». Masteravhandling. Universitetet i Oslo, 2019
- Eriksen, I. M., K. Stefansen og G. Ødegård. «Fire typer ungdomsliv: Ressurser, relasjoner og stedets betydning». I *Ungdommen*, redigert av G. Ødegård & W. Pedersen, 63–86. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2021, <https://doi.org/10.23865/noasp.142.ch3>
- Fattah, E. A. *Understanding criminal victimization: An introduction to theoretical victimology*. Ontario: Prentice-Hall Canada, 1991
- FN-sambandet. «Fattigdom», sist endret: 05. september, 2022, <https://www.fn.no/tema/fattigdom/fattigdom>
- Folkehelseinstituttet. «Folkehelseprofil for Bydel Nordre Aker, 2022», hentet fra: <https://www.fhi.no/hn/folkehelse/folkehelseprofil/>
- Folkehelseinstituttet. «Oppvekstprofil for Bydel Ullern, 2022», hentet fra: <https://www.fhi.no/fp/oppvekstprofiler/>
- Folkehelseinstituttet. *Narkotikabruk i Norge*. Rapport, nettpublikasjon, oppdatert: 09. februar, 2023, <https://www.fhi.no/nettpub/narkotikainorge/bruk-av-narkotika/narkotikabruk-i-norge/>
- Frank, R., M. A. Andresen og P. L. Brantingham. «Criminal directionality and the structure of urban form». *Journal of Environmental Psychology*, 32 (2012): 37-42
- Frøyland, L. R., G. M. Solstad, P. L. Andersen, S. B. Tveito, S. H. Folstad og M.-L. Skilbrei. *Seksuelle overgrep mot barn og unge via digitale medier. En kunnskapsoppsummering*. NOVA Rapport 3/21, Oslo: NOVA, OsloMet, 2021
- Geonorge. «Statistiske enheter grunnkretser», sist hentet: 14. april, 2023, <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/statistiske-enheter-grunnkretser/51d279f8-e2be-4f5e-9f72-1a53f7535ec1>
- Gerell, M. A. Allvin, M. Frith og T. Skardhamar. «COVID-19 restrictions, pub closures, and crime in Oslo, Norway». *Nordic Journal of Criminology*, 23:2 (2022): 136-155, DOI: [10.1080/2578983X.2022.2100966](https://doi.org/10.1080/2578983X.2022.2100966)
- Graham F., N. Tilley og A. Tseloni. «Why the Crime Drop? » *Crime and Justice*, 43 (2014): 421-490, <https://doi.org/10.1086/678081>
- Gundhus, H. I., M. Egge, J. Strype og T.-G. Myhrer. *Modell for forebygging av kriminalitet? Evaluering av Samordning av Lokale kriminalitetsforebyggende Tiltak (SLT)*. PHS Forskning 2008:4, Oslo: Politihøgskolen, 2008
- Halvorsen, M. R. og G. Halleraker. «Politiet er på Reddit: «Som når man får venneforespørsel fra mor»». Tv2, 29. august, 2022 <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiet-er-pa-reddit-som-nar-man-far-venneforesporsel-fra-mor/15046139/>
- Hegg, K. og S. E. Hamberg. *Har alle ungdom mulighet til å delta digitalt? Barrierer og løsninger*. Redd Barna, Rapport 10/2022, 2022
- Hipp, J. R og J. C. Wo. «Collective Efficacy and Crime». *I International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, andre utgave, redigert av J. D. Wright. Elsevier, (2015): 169-173, <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.45045-2>
- Hyggen, C., I. Brattbakk og E. Borgeraas. *Muligheter og hindringer for barn i lavinntektsfamilier En kunnskapsoppsummering*. NOVA Rapport 11/18, Oslo: Nova/OsloMet, 2018
- Jensen, S. Q. og A.-D. Christensen. «Territorial stigmatization and local belonging», *City*, 16:1-2 (2012): 74-92, DOI: 10.1080/13604813.2012.663556
- Johansen, N.B. *Hva er kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget, 2020
- Kivivuori, J. «Understanding Trends in Personal Violence: Does Cultural Sensitivity Matter? » *Crime and Justice* 43 (2014): 289-340
- Kripos. *Cyberkriminalitet 2023. Politiets årlige temarapport om kriminalitet mot datasystemer og kriminalitet støttet av datasystemer*. Rapport, 2023
- Kripos. *Politiets trusselvurdering 2023*. Rapport, Politidirektoratet, 2023, tilgjengelig på: <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2023/03/14/politiets-trusselvurdering-2023/>
- Larsson, P., T. Eriksen, C. Pedersen og A. Allvin. *Langsiktige trender i kriminalitetsbildet. Vurderinger av metoder for beskrivelse av fremtidig kriminalitetsutvikling*. PHS Forskning 2022:8, 2022, <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/3025137>
- Lid, S., M. G. Rosten, J. V. Dullum, C. Hyggen, P. L. Andersen. *Forebyggende tiltak mot Ungdomskriminalitet i Oslo kommune: Følgeforskning og evaluering*. NOVA Rapport 8/22, Oslo: Nova. OsloMet, 2022
- Lie, E. M. *I forkant. Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2015
- Ljunggren, J. *Oslo – ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2017
- Medietilsynet. «Man må ha tykk hud eller unngå å være på nettet» – en undersøkelse om unges erfaringer med hatefulle ytringer. Rapport, 2022, tilgjengelig på: <https://www.medietilsynet.no/fakta/rapporter/barn-og-medier/>
- Meld. St. nr. 34 (2020–2021). Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet

- Merton, Robert K. «Social Structure and Anomie» *American Sociological Review*, 3, nummer 5 (1938): 672–82. <https://doi.org/10.2307/2084686>
- NOU 2020: 16 *Levekår i byer – Gode lokalsamfunn for alle*. Kunnskapsdepartementet, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-16/id2798280/>
- Nøkleberg, M., H. O. I. Gundhus, E. Dyb og S. Lid, *Evaluering av SaLTo-samarbeidet: Forutsetninger for effektivt tverretattlig og tverrfaglig samarbeid*. Rapport, Universitetet i Oslo, 2022
- Oslo kommune og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. *Programbeskrivelse for Groruddalssatsingen 2017-2026*, 2016
- Oslo kommune og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. *Programbeskrivelse for Oslo indre øst-satsingen 2019-2026*, 2020
- Oslo kommune og Oslo politidistrikt. *Politirådsavtale 2023-2025*, 2023 tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/politikk/bvradet/bvradslederen/politiradet/#gref>
- Oslo kommune. «Fornebubanen», sist hentet: 12. mai, 2023, <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/fornebubanen/>
- Oslo kommune. «Hovinbyen», sist hentet 27. mai, 2023, <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/hovinbyen/>
- Oslo kommune. «Områdepolitikk i Oslo», sist hentet: 24. mai, 2023, <https://www.oslo.kommune.no/byutvikling/omradesatsingene-i-oslo/omradepolitikken-i-oslo/>
- Oslo kommune. «Oslo sør-satsingen 2018-2026», sist hentet: 27. mai, 2023, <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/oslo-sor-satsingen-2018-2026/>
- Oslo kommune. «Skoleoversikt og tilhørighet», sist hentet: 25. mai, 2023, <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skolekrets/#gref>
- Oslo kommune. *Programbeskrivelse for Oslo Sør-satsingen 2018–2026*, tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/oslo-sor-satsingen-2018-2026/#toc-4>
- Oslo politidistrikt og Oslo kommune. *SaLTo handlingsprogram 2021*, 2021, tilgjengelig på: <https://www.oslo.kommune.no/satsingsomrader-og-prosjekter/forebygging-av-rus-og-kriminalitet/rapporter-og-veiledere/>
- Oslo politidistrikt og Oslo kommune. *SaLTo handlingsprogram for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge 2023-2025*, 2023
- Oslo politidistrikt. *Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Rapport basert på data fra 2021*, 2022
- Oslo politidistrikt. *Barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Rapport basert på data fra 2019*, 2020
- Oslo politidistrikt. *En ustødig grunnmur for mestring: Risiko og livssammenhenger for unge kriminelle i Oslo*, Strategisk analyse, 2022
- Oslo politidistrikt. *Resultatavtale enhet sentrum (ENS) 2022*, 2022
- Pedersen, W., A. Bakken, K. Stefansen og T. von Soest. «Sexual Victimization in the Digital Age: A Population-Based Study of Physical and Image-Based Sexual Abuse Among Adolescents». *Arch Sex Behav* 52 (2023): 399–410, <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02200-8>
- Politidirektoratet og Riksadvokaten. *Straffesaksbehandlingen 2022*, 2023, tilgjengelig på: <https://www.politiet.no/om-politiet/tall-og-fakta/anmeldt-kriminalitet-strasak/>
- Politiet. «Trygg nettbruk», sist hentet: 09. mai, 2023, <https://www.politiet.no/rad/trvgg-nettbruk/>
- Politiets sikkerhetstjeneste. *Nasjonal trusselvurdering 2023*. Rapport, 2023, <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/ntv-2023/>
- Regjeringen. «Regjeringen åpner ni nye tjenestesteder for politiet i år», Pressemelding, 06. januar, 2023, <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-apner-ni-nve-tjenestesteder-for-politiet-i-ar/id2958194/>
- Regjeringen. «Tidslinje: myndighetenes håndtering av koronasituasjonen», sist hentet: 25. mai, 2023, <https://www.regjeringen.no/no/tema/Koronasituasjonen/tidslinie-koronaviruset/id2692402/>
- Riaz, W. og F. Thoresen «Risikoen for å bli tatt har aldri vært større», *Aftenposten*, 18. januar, 2023, <https://www.aftenposten.no/norge/i/ve3n34/risikoen-for-aa-bli-tatt-har-aldri-vaert-stoerre>
- Riksadvokaten «Påtalemyndighetens legalitetskontroll med tvangsmiddelbruk», 09. mai, 2021, tilgjengelig på: <https://www.riksadvokaten.no/document/patalemyndighetens-legalitetskontroll-med-tvangsmiddelbruk/>
- Riksadvokaten. «Ny høyesterettspraksis om rusavhengiges befatning med narkotika til egen bruk - retningslinjer og veiledning om etterforskning, reaksjonsfastsettelse mv.» Brev av 13. mai, 2022
- Riksrevisjonen. *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT*. Dokument 3:5 (2020–2021), 2021, <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2020-2021/undersokelse-av-politiets-innsats-mot-kriminalitet-ved-bruk-av-ikt/>

- Rocque, M., C. Posick og J. Hoyle. «Age and Crime». I *The Encyclopedia of Crime and Punishment*, redigert av W. G. Jennings, 2015, <https://doi.org/10.1002/9781118519639.wbecpx275>
- Rosten, M. G. «Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen». *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1, nummer 1 (2017): 53-70. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2017-01-04>
- Samarbeidsutvalget for Groruddalen. *Innsatser i utsatte byområder - Erfaringer fra Groruddalssatsingen*. Oslo kommune, 2014
- Skilbrei, M.-L. og K. Stefansen. *Seksuell vold: En samfunnsvitenskapelig innføring*. Oslo: Cappelen Damm, 2018
- Skilbrei, M.L. og T. Sørderholm. «Norway: Young women and men: vulnerability and commercial sex». I *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A Study of Knowledge, Social Initiatives and Legal Measures*, redigert av C. Holmström. TemaNord 2019:546, Nordic Council of Ministers, 2019
- Staksrud, E. og K. Ólafsson. *Tilgang, bruk, risiko og muligheter. Norske barn på Internett*. Resultater fra EU Kids Online-undersøkelsen i Norge 2018, 2019
- Statens vegvesen, mfl. *Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på vei 2022-2025*, 2022, tilgjengelig på: <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/trafiksikkerhet/>
- Statistisk sentralbyrå. «04621: Utsatthet og uro for lovbrudd (prosent), etter type lovbrudd, kjønn, alder, statistikkvariabel og år», endret: 25. mars, 2019, <https://www.ssb.no/statbank/table/04621>
- Statistisk sentralbyrå. «04622: Utsatthet og uro for lovbrudd (prosent), etter type lovbrudd, bostedsstrøk, statistikkvariabel og år», endret: 25. mars, 2019, <https://www.ssb.no/statbank/table/04622/>
- Statistisk sentralbyrå. «09408: Lovbrudd etterforsket, etter region, lovbruddstype, statistikkvariabel og år», endret: 23. september, 2022, <https://www.ssb.no/statbank/table/09408>
- Statistisk sentralbyrå. «10826: Alders- og kjønnsfordeling for befolkningen i de 4 største byene (B) 2001-2023», endret: 21.02.2023, <https://www.ssb.no/statbank/table/10826/>
- Statistisk sentralbyrå. «Alle endringer i de regionale inndelingene», endret: 22. september, 2017, <https://www.ssb.no/metadata/alle-endringer-i-de-regionale-inndelingene>
- Statistisk sentralbyrå. «Flere personer utsatt for bedrageri», 2. september, 2019, <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/flere-personer-utsatt-for-bedrageri>
- Statistisk sentralbyrå. «Fortsatt nedgang i tyverier og narkotikalovbrudd», 30. juni, 2022, <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/kriminalitet-og-rettsvesen/statistikk/anmeldte-lovbrudd-og-ofre/artikler/fortsatt-nedgang-i-tyverier-og-narkotikalovbrudd>
- Statistisk sentralbyrå. «Kodeliste for delbydeler i Oslo», 2017, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/460>
- Statistisk sentralbyrå. «Standard for bydelsinndeling», 2020, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/103>
- Statistisk sentralbyrå. «Standard for lovbruddstyper», 2017, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/146>
- Statistisk sentralbyrå. «Standard for lovbruddstyper», 2017, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/146>
- Statistisk sentralbyrå. «Standard for politiets lovbruddskoder», 2022, <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/153/koder>
- Sunde, I. M. «Datakrimretten i fugleperspektiv». *Tidsskrift for strafferett*, 19, nummer 2, (2019): 129-147, <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9537-2019-02-02>
- Sørderholm, T. *Et godt drap? En narrativ analyse av krimjournalistisk arbeid*. Masteroppgave, Universitetet i Oslo, 2016
- Thorsen, L. R., S. Lid og R. J. Stene. *Kriminalitet og rettsvesen 2009*. Statistiske analyser 110, 2009
- Tonry, M. «Why Crime Rates Are Falling Throughout the Western World», *Crime & Justice*. 43, 1 (2014), https://scholarship.law.umn.edu/faculty_articles/511
- Velferdsetaten, Oslo kommune. «Oversikt over forebyggende tiltak i Oslo sentrum», 2019
- Wacquant, L. «Territorial Stigmatization in the Age of Advanced Marginality». *Thesis Eleven*, 91, nummer 1 (2007): 66–77. <https://doi.org/10.1177/0725513607082003>
- Wacquant, L. *Urban Outcasts – A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Cambridge: Polity, 2008
- Økokrim. «Rekordhøyt antall anmeldelser på bedrageri», Pressemelding, 10. februar, 2023, <https://www.okokrim.no/rekordhoevt-antall-anmeldelser-paa-bedrageri.6584386-549344.html>
- Överlien, C. «Våldsforskning om och med barn och ungdom». *Socialvetenskaplig tidsskrift*, 22, nummer 3-4 (2015): 231-243